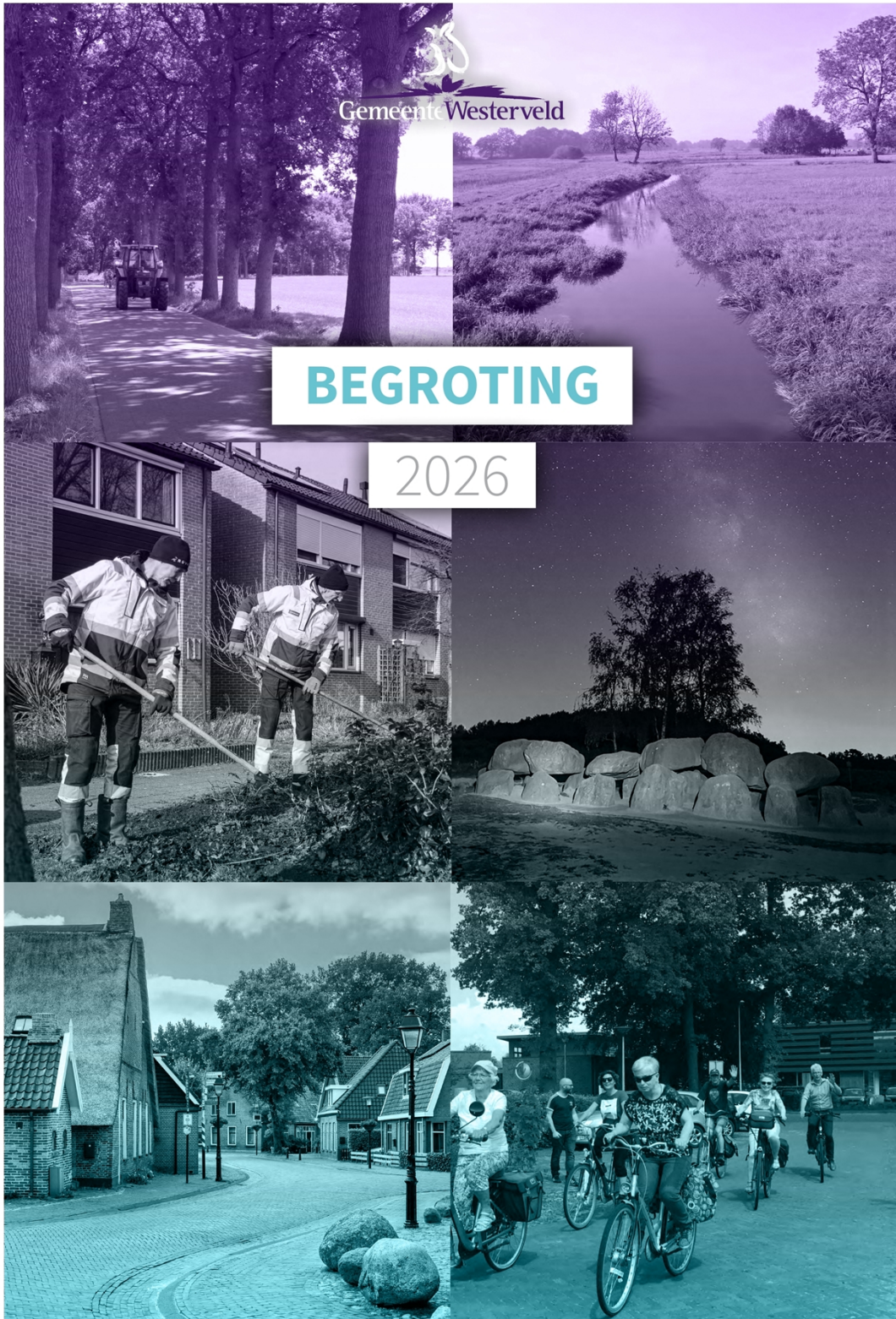

Gemeente Westerveld

BEGROTING

2026

Programmabegroting 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding op de begroting	5
Voorwoord College.....	5
Leeswijzer	6
1. Algemeen perspectief.....	6
2. Financiële vooruitzichten	10
3. Begroting in een oogopslag	12
Programma 0 Bestuur	14
Programma 1 Veiligheid	16
Programma 2 Verkeer en vervoer	21
Programma 3 Economie	24
Programma 4 Onderwijs.....	28
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie.....	31
Programma 6 Sociaal domein.....	35
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	44
Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	48
Overige programma onderdelen	52
Overhead	52
Algemene dekkingsmiddelen	56
Paragrafen	61
Paragraaf A Lokale heffingen.....	61
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing	70
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen	79
Paragraaf D Financiering	88
Paragraaf E Bedrijfsvoering	95
Paragraaf F Verbonden partijen	100
Paragraaf G Grondbeleid	115
Paragraaf H Openbaarheid	119
Financiële begroting	120
B.1. Overzicht van baten en lasten.....	120
B.1.1. Begroting en meerjarenraming	120
B.1.2. Uitgangspunten begroting en meerjarenraming.....	122
B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten.....	123
B.1.4. Toelichting op toevoegingen en onttrekkingen reserves	124
B.1.5. Incidentele baten en lasten	126

B.1.6. Structureel en reëel evenwicht	128
B.2. Uiteenzetting van de financiële positie	130
B.2.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans	130
B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans	132
B.2.3. Staat van de reserves 2026 - 2029	132
B.2.4. Staat van de voorzieningen 2026 - 2029	134
B.2.5. EMU-saldo 2026 - 2029	136
B.2.6. Overzicht investeringen 2026 - 2029.....	137
B.3. Bijlage Taakvelden overzicht	139
B.4 Bijlage subsidies per programma	142
Vaststellingsblad.....	142

Inleiding op de begroting

Voorwoord College

Beste lezer,

Hierbij presenteren we de begroting 2026. Dit is het laatste jaar van de huidige bestuursperiode. Deze begroting staat in het teken van het afronden van de laatste acties die in het coalitieakkoord 2023-2026 zijn opgenomen.

Na een periode van bezuinigingen zijn we in staat om een sluitende begroting te presenteren. We moeten nog steeds keuzes maken, maar we zijn blij dat het Rijk het Ravijn heeft verkleind. Toch hopen we dat het Rijk alsnog de doorgevoerde korting kan compenseren. De jaren 2026 t/m 2028 sluiten met kleine tekorten die we met een onttrekking aan de algemene reserve kunnen aanvullen. Onze financiële positie is goed. Hierdoor zijn we in staat om de gemeentelijke lastendruk voor onze inwoners zelfs wat te verlichten ten opzichte van 2025.

In het jaar 2026 staat veel moois te gebeuren in onze gemeente. Zo gaat het evenement The Passion plaatsvinden op de Brink in Dwingeloo. Wij zijn als college trots dat we dit evenement in onze prachtige gemeente kunnen laten plaatsvinden! Daarnaast verwachten we stappen te maken in de volgende ontwikkelingen:

- We openen een brandweerkazerne in Havelte en verwachten de planvorming voor de bouw van de kazerne in Vledder af te ronden;
- We starten met de planvorming voor renovatie en nieuwbouw van de aangewezen scholen uit integraal huisvestingsplan voor onderwijs;
- We werken verder aan de planvorming en het uitvoeringsprogramma woonvisie voor de bouw van 1.000 nieuwe woningen, waarvan voor 200 woningen de schop in de grond kan;
- We bieden een economische koers en bijbehorend uitvoeringsprogramma aan aan de gemeenteraad;
- We geven uitvoering aan de nieuw vastgestelde visie op spelen door in kaart te brengen op welke plekken speeltoestellen als eerste vervangen moeten worden;
- We gaan aan de slag met de transitie van onze dorpshuizen samen met Welzijn MensenWerk.

Al met al veel mooie ontwikkelingen in een gemeente die er goed voorstaat. Dit zal een stevige basis vormen voor een nieuw college en een nieuwe raad, die na de verkiezingen gevormd zullen worden.

Leeswijzer

Inleiding

Deze begroting bestaat uit twee onderdelen: de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. De financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Het programmaplan bestaat uit de negen programma's van de gemeente, gevolgd door een overzicht van de kosten van overhead, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien. De Duisenbergmethode is toegepast op de programmastructuur. Dit houdt in dat we per programma ontwikkelingen en context hebben toegevoegd en ook relevante beleidskaders. Zo gaan we in de toelichting op de programma's uitgebreid in op de doelen en de acties; op de baten en lasten per taakveld en op wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2026. Verder worden in de programma's de baten en lasten per taakveld getoond alsook de wijzigingen ten opzichte van de Kadernota 2026. In de programma's zijn voor zover van toepassing ook de verplichte beleidsindicatoren opgenomen waarvan de waarden en toelichting rechtstreeks van de website waarstaatjegemeente.nl komt.

De paragrafen geven nader inzicht in de financiële positie en andere diverse onderwerpen die op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) staan voorgeschreven. De paragrafen zijn: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en openbaarheid.

1. Algemeen perspectief

Algemene beleidslijn

In de financiële begroting staan de financiële uitgangspunten voor de begroting 2026 en meerjarenraming. Deze uitgangspunten zijn ook opgenomen in de Kadernota 2026. Op basis hiervan is de begroting 2026 opgemaakt. Het uitgangspunt voor het saldo in deze begroting is het eindsaldo van de begroting die is gemeld in de raadsinformatiebrief meicirculaire. U ziet het resultaat in onderstaand overzicht:

Saldo begroting	2026	2027	2028	2029
Stand na meicirculaire 2025	689.000	533.000	-230.000	17.000
1. Effect invulling stelpost indexaties	12.000	-123.000	1.000	22.000
2. Visie spelen	-125.000	-125.000		
3. Sierteelt	-250.000			

4. Flexibele schil	-500.000	-500.000		
5. Onttrekking algemene reserve	250.000	250.000	250.000	
Stand begroting 2026	76.000	35.000	21.000	39.000

Toelichting:

De stand na de meicirculaire 2025 inclusief toelichtingen is te vinden in de raadsinformatiebrief Meicirculaire 2025.

1. De stelpost indexaties die bij de Meicirculaire 2025 is opgevoerd is inmiddels ingevuld. In de jaren 2026, 2028 en 2029 blijft daar een licht positief bedrag over. Dit laten we vrijvallen in het saldo. Voor het jaar 2027 heeft dit een negatief effect op het saldo. Omdat het saldo in dit jaar toereikend is kan dit verrekend worden met het begrotingssaldo.
2. De Kadernota 2026 is geamendeerd, waarbij er nieuwe dekking gevonden moest worden voor de nieuwe visie op spelen. Dit wordt gedekt vanuit het begrotingssaldo.
3. Voor onderzoeks- en juridische kosten met betrekking tot sierteelt zijn in 2026 extra middelen benodigd die uit het begrotingssaldo gedekt kunnen worden. Dit naar aanleiding van een aangenomen motie van de raad.
4. Voor ziekte en flexibele schil zijn er in 2026 en 2027 ook extra middelen benodigd. Het management heeft ingezet op strategische personeelsplanning. Onderdeel hiervan is de uitgevoerde, integrale knelpuntenanalyse die per team heeft plaatsgevonden in 2025. Een uitkomst hiervan is dat we op diverse vakgebieden, zoals VTH, HR en RO vacatures moeilijk ingevuld krijgen. De reden hiervoor is dat het in de huidige arbeidsmarkt moeilijk is om alle formatieplekken ingevuld te krijgen. Als gevolg hiervan blijven vacatures voor de strategische en seniore posities lang open staan waardoor wij zijn genooddaakt om langer in te zetten op inhuur, met als gevolg hogere kosten.
5. Omdat het begrotingssaldo niet volledig toereikend is om bovenstaande mutaties te kunnen dekken is er een onttrekking uit de algemene reserve benodigd in de jaren 2026, 2027 en 2028. Als gekeken wordt naar zowel de financiële positie, als het weerstandsvermogen van de gemeente Westerveld staan we er financieel goed voor en heeft deze onttrekking aan de algemene reserve zeer beperkte gevolgen voor de weerstandscapaciteit van de gemeente.

De nieuwe stand van het begrotingssaldo is in alle jaren positief.

Ontwikkelingen gemeentefonds

De begroting 2026 is gebaseerd op de meicirculaire gemeentefonds 2025. In de raadsinformatiebrief die de raad heeft ontvangen bij de Kadernota 2026 zijn de laatste ontwikkelingen toegelicht. Uit de brief blijkt dat het Rijk gemeenten compenseert voor de 'Ravijnjaren', en we kunnen de tekorten voor jeugdhulp. De afrekening BCF is nadelig uitgevallen voor 2025, maar er wordt een hogere groei van het BBP verwacht waardoor de bijstelling van het accres wel positief uit is gevallen voor de gemeente Westerveld. Omdat het basisjaar is verlegd van 2024 naar 2025 is er per saldo een groot voordeel geconstateerd. Dit voordeel is bedoeld voor indexaties en daarom hebben we in de raadsinformatiebrief hiervoor een stelpost opgenomen. Daarnaast is er vanuit de begroting 2025 de stelpost nieuw beleid opgenomen van € 250.000 per jaar vanaf 2026.

Stelposten	2026	2027	2028	2029
1. Stelpost nieuw beleid	250.000	500.000	750.000	1.000.000
2. Stelpost indexaties	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000
Totaal stelposten:	1.500.000	1.750.000	2.000.000	2.250.000

In deze begroting geven we invulling aan de stelpost indexatie en de stelpost nieuw beleid voor het jaar 2026. De raad zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van de septembercirculaire 2025 via een separate raadsinformatiebrief.

Stelpost nieuw beleid

In de Begroting 2025 is er een stelpost opgenomen voor nieuw beleid van € 250.000 per jaar vanaf 2026. Dit budget kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen, zoals in de septembercirculaire van 2024 is aangegeven. Deze ontwikkelingen zijn: de Startnotitie visie Vledder, Dorpsvisie Darp, Visie maatschappelijk vastgoed, visie vrijetijdseconomie, de ontwikkelingen bij wonen en het Integraal Huisvestingsplan onderwijs. In de Kadernota 2026 is besloten om uit deze stelpost de dekking van een projectleider woningbouwopgaven van € 55.000 te halen. Het gaat hierbij om dekking van een half jaar, echter is dit voor een heel jaar nodig. Het voorstel in deze begroting is om uit de stelpost nieuw beleid nogmaals € 55.000 hier uit te dekken voor het resterende halve jaar, wat resulteert in een totaal van €110.000 ten behoeve van de projectleider woningbouwopgaven. De overige ontwikkelingen zijn toegelicht in de Kadernota 2026.

In onderstaande tabel is de nieuwe invulling van de stelpost nieuw beleid zichtbaar, waarbij een bedrag van € 140.000 om 2026 overblijft met de gedachte dat het nieuwe college op basis van het nieuwe coalitieakkoord voorstellen kan doen die hieruit gedekt kunnen worden. De bedragen bij de ontwikkelingen die zijn aangegeven in de jaren 2027 t/m 2029 zijn nog niet financieel verwerkt. Het gaat slechts om indicaties.

		2026	2027	2028	2029
Nr.	Stelpost nieuw beleid	250.000	500.000	750.000	1.000.000
1	Visie Vledder	0	0	-300.000	-300.000
2	Integraal Huisvestingsplan onderwijs	0	0	0	-71.000
3	Maatschappelijk vastgoed	0	PM	PM	-225.000
4	Dorpsvisie Darp	0	PM	PM	PM

5	Visie Vrijetijdseconomie	0	0	0	0
6	Woningbouwopgaven	-110.000	PM	PM	PM
Stelpost nieuw beleid restant		140.000	500.000	450.000	404.000

[Indexatie stelpost](#)

We geven invulling aan deze stelpost door alle budgetten die in aanmerking komen voor indexatie te indexeren. Dit zijn feitelijk autonome wijzigingen en geen nieuw beleid. De toelichtingen van de mutaties die ten laste komen van deze stelpost worden in de programma's gepresenteerd.

Hieronder wordt het per onderwerp uitgesplitst.

Indexatie stelpost	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar budget Meicirculaire 2025	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
1. Indexaties budgetten openbare ruimte	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
2. Indexatie budget uitvoering BBR-taken ROVA	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000
3. Indexatie budget schoonmaakkosten Holtingerveld	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
4. Indexatie budget groenonderhoud	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
5. Besparing onderhoud sportveld	17.500	17.500	17.500	17.500
6. Indexatie diverse subsidies (o.a. WMW, bibliotheken)	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
7. Indexatie budget WMO vervoer	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
8. Indexatie Wmo zorgbudgetten	0	-150.000	-75.000	-75.000

9. Kapitaallasten doorrekening n.a.v. jaarstukken 2024	-195.000	-230.000	-380.000	-360.000
10. Kapitaallasten units de Bron en Stad en Esch	-16.500	-16.500	-16.500	-16.500
11. Indexatie licenties ICT	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
12. Budget leerlingenvervoer	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
13. Stichting Vluchtelingenwerk	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
14. Personele kosten (o.a. werving & selectie, opleidingen)	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
15. Budget bomen	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
16. ICT budget voor uitvoering informatievisie	-250.000	-200.000	0	0
Totaal restant stelpost indexatie	12.000	-123.000	1.000	22.000

Het restant van de stelpost in alle jaren is ten laste van het begrotingssaldo gebracht, zoals in bovenstaande tabel is getoond.

2. Financiële vooruitzichten

Financiële prognose 2026 - 2029

Samenvattend wordt in onderstaande overzichten het totaal van de beleidsprogramma's voor de begroting 2026 en de meerjarenprognose 2027-2029 weergegeven. Hieruit blijkt dat de Begroting 2026 en de meerjarenprognose 2027 - 2029 allemaal een (klein) overschot laten zien.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Overige programma onderdelen	37.953	37.622	37.221	37.279
0. Bestuur	-2.154	-2.139	-2.139	-2.138
1. Veiligheid	-1.731	-1.768	-1.798	-1.798
2. Verkeer en vervoer	-4.792	-4.835	-4.898	-4.952
3. Economie	495	497	504	510
4. Onderwijs	-1.468	-1.459	-1.451	-1.443
5. Sport, cultuur en recreatie	-4.424	-4.333	-4.338	-4.337
6. Sociaal domein	-21.269	-21.112	-20.643	-20.109
7. Volksgezondheid en milieu	-1.355	-1.013	-987	-946
8. VHROSV	-2.545	-2.391	-2.338	-2.338
Saldo baten en lasten	-1.471	-1.112	-1.047	-453

Mutatie reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Stortingen	124	124	124	124
Onttrekkingen	1.672	1.268	1.193	618
Saldo mutatie reserves	1.548	1.144	1.069	494

Resultaat

Het samenvoegen van bovenstaande tabellen geeft het begrote resultaat. Stortingen lezen als resultaat ten gunste van de algemene reserve. Een negatief bedrag is een voordeel, een positief bedrag een nadelig begrotingssaldo.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Stortingen	2.822	1.859	2.200	2.472
Onttrekkingen	2.745	1.827	2.178	2.431
Resultaat begroting	-77	-32	-22	-41

[Structureel evenwicht van baten en lasten](#)

Wij streven naar een structureel evenwicht van baten en lasten. In het meerjarig overzicht incidentele baten en lasten en het structureel evenwicht in hoofdstuk B.1.5 en B.1.6 maken we inzichtelijk of dat realistisch is.

Voor wat betreft het verplichte meerjarige overzicht van incidentele baten en lasten is de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten van essentieel belang. In de Notitie structurele en incidentele baten en lasten van de Commissie BBV (30 augustus 2018) is hiervoor een algemeen kader opgenomen en zijn diverse voorbeelden gegeven. Er wordt in de notitie vanuit gegaan dat in principe alle baten en lasten structureel van aard zijn. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering en dienen toegelicht te worden. In hoofdstuk B.1.5 laten we het overzicht van de incidentele baten en lasten zien. In hoofdstuk B.1.6 presenteren wij het structureel en reëel evenwicht van baten en lasten.

3. Begroting in een oogopslag

Overige gegevens en lokale lasten

Totale inkomsten: € 72.852.000

Soort inkomsten	Baten x €1.000	Baten per inwoner
Inkomsten van het Rijk	45.643	2.284
Inkomsten programma's	11.695	585
OZB	4.992	250
Rioolheffing	2.248	112
Afvalstoffenheffing	2.160	108
Toeristenbelasting	1.532	77
Leges	1.416	71
Dividend	729	36
Forensenbelasting	889	44
Bijdrage uit reserves	1.548	77
Totaal baten	72.852	3.646

Totale uitgaven: € 72.776.000

Programma	Lasten x € 1.000	Lasten per inwoner
0. Bestuur	2.345	117
1. Veiligheid	2.061	103
2. Verkeer en vervoer	4.663	233

3. Economie	1.711	86
4. Onderwijs	1.692	85
5. Sport, cultuur en recreatie	5.216	261
6. Sociaal domein	24.975	1.250
7. Volksgezondheid	7.677	384
8. VHROSV	4.839	242
Overhead, algemene dekkingsmiddelen en storting reserves	17.595	880
Totaal lasten	72.776	3.641

De lokale lastendruk voor huishoudens is als volgt:

Lokale heffing	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
Betreft het jaar	2025	2026	2025	2026
Woningwaarde per 1 januari t-1	400.000	420.000	400.000	420.000
OZB woningen	383	373	383	373
Afvalstoffenheffing	208	208	220	220
Rioolheffing	203	210	203	210
Totale lasten per huishouden	794	791	806	803
Mutatie t.o.v. voorgaand jaar		-3		-3

Het aantal inwoners in de gemeente Westerveld is op 1 januari 2025: 19.983.

Programma 0 Bestuur

Omschrijving programma

Tot dit programma behoren college, raad, griffie en bestuurlijke samenwerking. Ook de reisdocumenten en rijbewijzen behoren tot dit programma, evenals de burgerlijke stand. Daarnaast valt ook het beheer van gemeentelijke gebouwen en gronden die niet aan een specifiek taakveld zijn toe te wijzen onder dit programma. Dit zijn bijvoorbeeld gebouwen die de gemeente verhuurt.

Ontwikkelingen en context

Benaderbare en herkenbare gemeente

De gemeente Westerveld wil benaderbaar en herkenbaar zijn voor alle inwoners. We streven naar een optimale dienstverlening, waarbij we behulpzaam en transparant zijn in ons beleid.

Inwoners meer betrekken bij het besluitvormingsproces

Bij de totstandkoming van beleid en ontwikkelingen in de gemeente worden inwoners betrokken vanuit de vastgestelde participatieverordening. In de raadsperiode 2022-2026 is rondom inwonersparticipatie nauw samengewerkt met de betreffende Raadswerkgroep (Agenda van de Raad) en is belangrijke voortgang geboekt. Onze dorpenregisseur heeft een breed netwerk in onze dorpen en fungeert als belangrijke schakel tussen inwoners en gemeente. Er zijn belangrijke stappen gezet in de vorm van nieuwe samenwerkingsconvenanten tussen de gemeente en elk van de dorpsbelangenorganisaties en in de vorm van een gezamenlijk intentieconvenant dorpenbeleid.

Bij de Kadernota 2026 is een motie politiek en jongeren aangenomen om jongeren meer te betrekken bij de lokale politiek. Er wordt gewerkt aan een model samen met het basisonderwijs voor het realiseren van een kinderraad met daaruit voortkomend een kinderburgemeester. Dit wordt in het komende schooljaar uitgezet en opgestart en hierbij wordt ook gewerkt aan een programma om de betrokkenheid en inhoud te waarborgen. Naast de kinderraad wordt er gewerkt aan een jongerenpanel. Jongeren worden actief benaderd en er wordt een oproep uitgezet. Via het platform, de Stem van Westerveld, worden er thema's met betekenis voor jongeren gebruikt om de betrokkenheid te vergroten.

De Stem van Westerveld wordt moment ingezet om de (digitale) participatie van inwoners verder te ontwikkelen en mogelijk te maken. Het platform biedt verschillende tools en mogelijkheden om dit vorm te geven. Er is binnen verschillende projecten gebruik gemaakt van deze extra vorm van participatie en dit blijft doorgaan. We evalueren binnenkort of en op welke wijze deze applicatie van meerwaarde is voor het betrekken van inwoners bij besluitvorming.

Bestuurlijke weerbaarheid

We werken aan het versterken van de bestuurlijke weerbaarheid van onze organisatie, met bijzondere aandacht voor digitale veiligheid. In samenwerking met de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) zetten we stappen om onze kwetsbaarheid voor cyberdreigingen te verkleinen. De VRD ondersteunt ons met risicobeoordeling, kennisdeling en crisisvoorbereiding, onder andere via het Plan van Aanpak Weerbaar Drenthe. Door deze samenwerking vergroten we onze digitale veerkracht en zorgen we voor een robuuste en betrouwbare gemeentelijke organisatie.

Bestuur

We werken aan de continue verbetering van de bestuurlijke besluitvorming, onder het motto 'leren, verbeteren en vernieuwen'. Dit gaat over de inhoud van de voorstellen en beleidsnota's, en om het bestuurlijke besluitvormingsproces. Bij deze verbetercyclus zien we dat een goede samenwerking

tussen het college en raad enerzijds, maar ook tussen de organisatie en de raad anderzijds, van groot belang is. Een goede (samen)werking van het bestuur gaat ook over interactie en omgang elkaar én met inwoners. Samenwerking gaat ook over intergemeentelijke samenwerking. Dat doen we binnen VNG, VDG, P-10 en regio Zwolle. We investeren bestuurlijk in contacten met aangrenzende gemeenten. Het college investeert in het contact met colleges uit aangrenzende gemeenten en andere relevante partners. Op directieniveau zijn we vertegenwoordigd in de VNG commissie bestuur & veiligheid.

Gemeentelijke beleidskaders

- Participatieverordening;
- Legesverordening;
- Verordeningen rekenkamer;
- Reglement van orde van de raad;
- Reglement van orde van het college;
- Agressieprotocol – veiliger en integer werken agressieprotocol voor politieke ambtsdragers Westerveld 2023.

Doel

0.1 Inwoners meer betrekken bij het politieke besluitvormingsproces.

Programma 0 Bestuur

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
0.1 Bestuur				
Lasten	1.644	1.629	1.629	1.629
Totaal 0.1 Bestuur	-1.644	-1.629	-1.629	-1.629
0.2 Burgerzaken				
Lasten	586	586	586	586
Baten	301	301	301	301
Totaal 0.2 Burgerzaken	-285	-285	-285	-285
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden				
Lasten	115	114	114	114
Baten	93	93	93	93
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-22	-21	-21	-21
Totaal programma	-1.951	-1.935	-1.935	-1.935

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo Primitieve Begroting 2026		- 1.951.000	- 1.935.000	- 1.935.000	- 1.935.000
Geen mutaties		0	0	0	0
Saldo mutaties		0	0	0	0
Saldo in deze begroting		- 1.951.000	- 1.935.000	- 1.935.000	- 1.935.000

Programma 1 Veiligheid

Omschrijving programma

Onder het programma valt het onderwerp openbare orde en veiligheid. Hieronder vallen thema's zoals crisisbeheersing, zorg en veiligheid, de aanpak van ondermijnende criminaliteit en digitale veiligheid. Het grootste deel van de kosten in programma 1 betreft de bijdrage aan de Veiligheidsregio Drenthe (VRD).

Ontwikkelingen en context

De wereld is onderhevig aan constante verandering, in het bijzonder binnen het veiligheidsdomein. We zien diverse relevante ontwikkelingen op het gebied van rampen en crisis, ondermijning, cybercrime, drugs, vitale vakantieparken, mensenhandel en politiecapaciteit. Daarnaast verschuift de aandacht van 'klassieke' criminaliteit zoals woninginbraken naar digitale criminaliteit.

In ons integraal veiligheidsplan zijn de volgende prioriteiten aangegeven:

1. Verminderen van ondermijnende factoren.
2. Terugdringen van sociale overlast in de gemeente Westerveld.
3. Samenwerking tussen zorg en veiligheid efficiënter organiseren.

Daarnaast werkt openbare orde en veiligheid aan tal van ongeplande zaken. Denk aan overlastmeldingen, geweldsincidenten, regie bij het ruimen van onontpofte oorlogsresten, incidenten met de wolf en voorlichting op het gebied van veiligheid. Wat betreft de brandweezorg werken we verder aan de kazernes in Havelte en Vledder.

Gemeentelijke beleidskaders

- Integraal veiligheidsplan 2023 - 2027;
- Regionaal beleidsplan Veiligheid Noord Nederland 2024 - 2027;
- Algemene plaatselijke verordening (apv).

Doel

1.1 Het terugdringen van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Westerveld.

In de gemeente Westerveld is geen plek voor ondermijnende criminaliteit. Conform de Drentse aanpak ondermijning versterken we de gemeentelijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit doen we door het opstellen van een plan van aanpak ondermijning, het creëren van bewustwording binnen de organisatie en bestuur en het versterken van onze informatiepositie.

Doel

1.2 Een sluitende aanpak realiseren op het gebied van woonoverlast

De ambitie om zorg en veiligheid efficiënter samen te laten werken, wordt versterkt door het opstellen van een beleidsstuk sluitende aanpak woonoverlast, het implementeren van de aanpak 'voorkoming escalatie' en het vernieuwen van onze convenanten met de zorgpartners Welzijn MensenWerk, handhaving, politie, sociaal team en woningbouwcorporaties.

Doel

1.3 Een veilige leefomgeving voor iedereen

We willen een veilige leefomgeving voor iedereen creëren door optimale samenwerking met onze partners zoals politie en brandweer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 1.3.1 Brandweerkazernes Havelte en Vledder

Omschrijving

In 2026 zal de nieuwe brandweerkazerne Havelte geopend worden en gereed zijn voor gebruik volgens de eisen. In 2026 zullen we ook beginnen met de uitvoering van planvorming en een mogelijke start van de bouw van een nieuwe brandweerkazerne in Vledder. Hiervoor doen we op dit moment een onderzoek naar een nieuwe locatie.

Ind 1.001 Verwijzingen Halt

Omschrijving

Het aantal verwijzingen naar Bureau Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Bron: Stichting Halt

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	6,00	5,00	7,00	8,00
Westerveld	12,00	10,00	5,00	6,00

Ind 1.002 Geweldsmisdrijven

Omschrijving

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Bron: CBS - Geregistreeerde criminaliteit

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	3,40	3,70	3,30	3,60
Westerveld	2,90	2,30	2,00	3,00

Ind 1.003 Diefstallen uit woning

Omschrijving

Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners.

Bron: CBS - geregistreeerde diefstallen

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	1,10	1,50	1,10	1,00
Westerveld	1,60	1,50	1,00	1,00

Ind 1.004 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Omschrijving

"Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel, worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven."

Bron: CBS - Geregistreeerde criminaliteit

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	5,90	5,70	5,30	4,70
Westerveld	2,90	2,50	2,80	2,70

Ind 1.005 Winkeldiefstallen

Omschrijving

Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Bron: CBS - geregistreerde diefstallen

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	1,00	1,40	1,70	1,30
Westerveld	0,00	0,00	0,30	0,20

Programma 1 Veiligheid

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Lasten	1.599	1.636	1.666	1.666
Baten	4	4	4	4
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.595	-1.632	-1.662	-1.662
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Lasten	462	462	462	462
Baten	11	11	11	11
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	-451	-451	-451	-451
Totaal programma	-2.046	-2.083	-2.113	-2.113

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo Primitieve Begroting 2026		- 2.046.000	- 2.083.000	- 2.113.000	- 2.112.000
		0	0	0	0
Subtotaal mutaties		0	0	0	0
Saldo in deze begroting		- 2.046.000	- 2.083.000	- 2.113.000	- 2.112.000

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Veiligheidsregio Drenthe (VRD) willen wij een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een veilig Westerveld. Of het nu gaat om brand, infectieziekte of crisis: we proberen zoveel mogelijk incidenten, slachtoffers en schade te voorkomen. Doet zich onverhoopt toch een incident voor, dan proberen we de schade en onrust zoveel mogelijk te beperken. De Veiligheidsregio Drenthe is actief op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing. Zij vervult een belangrijke rol als netwerkpartner in het veiligheidsnetwerk van Drenthe. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6810101 ProactiePreparatie	-1.524	-1.524	-1.524	-1.524
Totaal	-1.524	-1.524	-1.524	-1.524

Programma 2 Verkeer en vervoer

Omschrijving programma

Het programma 'verkeer en vervoer' bevat de kosten van wegen en verkeer, maar ook het onderhoud van bomen, bruggen, gladheidsbestrijding en openbare verlichting. De kwaliteit en het uiterlijk (en daarmee de beleving) van de openbare ruimte is een belangrijk onderwerp binnen dit

programma. De bewoners en recreanten waarderen de hoge belevingswaarde van natuur en de openbare ruimte in de dorpen. Mede daarom zetten wij ons in voor een goede, veilige openbare ruimte en wegenstelsel.

Ontwikkelingen en context

Zandwegen

Een relevante ontwikkeling is de toenemende druk op zandwegen. Doordat we vaker te maken hebben met extreem weer en het gebruik intensiveert, onder andere door zwaardere voertuigen, ontstaan er steeds vaker knelpunten in de berijdbaarheid en het onderhoud. Dit leidt tot een stijgend aantal meldingen van gebruikers. Tegelijkertijd hebben zandwegen een herkenbare landschappelijke waarde en maken zij deel uit van het karakter van het buitengebied. Er is steeds meer behoefte aan duidelijke kaders, waarbij we streven naar een balans tussen gebruik, leefbaarheid en het behoud van het landschappelijke karakter.

Beheer openbaar groen

Het beheer van het openbaar groen staat de komende jaren onder druk. De maatschappelijke verwachtingen rond biodiversiteit, klimaatadaptatie en een aantrekkelijke leefomgeving nemen toe, terwijl de uitvoeringscapaciteit achterblijft. Een belangrijke oorzaak ligt in de daling van het aantal medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW), mede als gevolg van vergrijzing en een beperkte instroom van nieuwe medewerkers. Dit brengt de continuïteit van het huidige werkproces in gevaar en vraagt om een heroriëntatie op de organisatie van het groenbeheer. Tegelijkertijd willen we ruimte blijven bieden aan leerwerktrajecten en stageplaatsen, die bijdragen aan maatschappelijke meerwaarde en de instroom van nieuwe medewerkers bevorderen. Deze ambitie vraagt om voldoende begeleidingscapaciteit.

Gemeentelijke beleidskaders

- BrinQ inclusief knoppennotitie;
- Fietsplan;
- Licht in de Openbare Ruimte;
- Nota omgevingskwaliteit;
- Gemeentelijk verkeer en vervoerplan;
- Laadvisie laadinfrastructuur;
- Duurzaam meerjaren onderhoudsplan (DMJOP);
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI).

Doel

2.1 Aantrekkelijke openbare ruimte

We willen een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren.

Doel

2.2 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

Vanuit het visiedocument BrinQ willen we de komende jaren de openbare ruimte inrichten en beheren, zodat er sprake is van een aantrekkelijke, leefbare en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 2.2.2 Evalueren BrinQ

Omschrijving

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie en eventuele keuzes van de raad volgt in 2026 een vervolgtraject, waarin BrinQ wordt doorontwikkeld als beleidsinstrument. Het doel is om op transparante wijze keuzes te onderbouwen in het spanningsveld tussen gewenste kwaliteit van beschikbare middelen.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
2.1 Verkeer en vervoer				
Lasten	4.663	4.706	4.768	4.822
Baten	10	10	10	10
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	-4.653	-4.696	-4.758	-4.812
Totaal programma 2	-4.653	-4.696	-4.758	-4.812

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		4.613.000	4.656.000	4.718.000	4.772.000
Gladheidsbestrijding	Indexatie stelpost	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000
Indexatie BBR taken Rova	Indexatie stelpost	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
Subtotaal mutaties		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000

Saldo in deze begroting	-	-	-	-
	4.653.000	4.696.000	4.758.000	4.812.000

Programma 3 Economie

Omschrijving programma

Onder programma 3 vallen de kosten uit samenwerking met het bedrijfsleven en de ontwikkeling van wijkgerichte economische programma's. Ook grondexploitaties van bedrijventerreinen, herstructurering van bedrijfslocaties en investeringen in winkelgebieden behoren tot dit programma. De kosten en opbrengsten van het organiseren van markten worden ook hier verantwoord. Daarnaast omvat dit programma stimulering van economische projecten via de Regio Deal, de bijdrage aan het Recreatieschap Drenthe en de opbrengsten uit toeristenbelasting en woonforensenbelasting.

Ontwikkelingen en context

We zijn trots op onze ondernemers en willen verbindend en faciliterend zijn om een goed ondernemersklimaat te realiseren. Wij streven naar evenwicht tussen landbouw, wonen, (vrijetijds-)economie, recreatie en natuur.

We denken proactief mee met de ondernemers en gaan met hen in gesprek over de grote opgaven en uitdagingen die er zijn. We zoeken verbinding met regionale netwerken en zetten vol in op samenwerking met Regio Zwolle, zodat we onze brede welvaart behouden en versterken. Om opgaven rond leefbaarheid en leefomgeving sneller en met meer impact op brede welvaart uit te voeren, is gezamenlijk een bijdrage aangevraagd uit de Regio Deal (2025-2028). De aanvraag richt zich op het gebiedsarrangement 'Gedeeld geluk als kompas voor Zuidwest-Drenthe' en op Mobiliteitshubs in het buitengebied.

Defensie is bezig met de planuitwerking van de Johannes Post Kazerne. Wij zijn nauw betrokken en onderzoeken de impact op bijvoorbeeld verkeerstromen.

De visie vrijetijdseconomie is door de raad vastgesteld in het voorjaar van 2025. Op basis van de visie is een uitvoeringsprogramma opgesteld dat in 2026 zal worden uitgevoerd.

We gaan een Economische visie ontwikkelen zoals beschreven in de startnotitie Economische koers 2026-2030 die in juni 2025 in de gemeenteraad is besproken. Deze visie is richtinggevend voor het economische beleid van onze gemeente in de jaren 2026-2030. In deze visie zal een integraal beeld gegeven worden van alle sectoren, waarbij de samenhang en de verbinding tussen de sectoren wordt meegenomen. In de nieuwe collegeperiode zal een uitvoeringsprogramma ontwikkeld worden.

Het project Vitale Vakantieparken Drenthe is verlengd tot en met 2027. In het actieplan 'toekomstgericht en duurzaam' is de ambitie voor de periode 2025-2027 verwoord. De doelen die alle samenwerkingspartners hebben, lopen via de vijf strategische sporen: opgave in kaart,

vitalisering, transformeren, instrumenteel kader en expertise centrum. In 2025 is er ook onderzoek gedaan naar welke parken te maken hebben met ondermijning. De uitkomsten van dit onderzoek worden integraal opgepakt.

Belangrijkste kaders

- Visie Recreatie en Toerisme
- Beleidsplan lokale economie

Doel

3.1 Wij willen het onderscheidend vermogen van de gemeente versterken op het gebied van toerisme en recreatie.

In 2025 ronden we de transformatie van deelgebied 2 van recreatie- naar woonbestemming af en we bieden in 2025 de visie Recreatie en Toerisme aan de raad aan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.1.2 Transformatie Park Hesselte

Omschrijving

Het project Hesselte bestaat uit verschillende ontwikkelgebieden. In 2025 is gewerkt aan het traject om in deelgebied 2, het middengebied met 39 woningen te transformeren van een recreatiebestemming naar een woonbestemming. Voor de andere deelgebieden zijn diverse schetsplannen voor woningbouw in ontwikkeling. Deelgebied 1 en 3 Park Hesselte wordt niet alleen omringd door krachtige groenstructuur, maar ook door het Natura 2000 gebied. Op 18 december 2024 heeft de Raad van State een ingrijpende uitspraak gedaan over het gebruik van intern salderen bij stikstofuitstoot. Deze uitspraak heeft verstrekende gevolgen voor park Hesselte, waardoor er gekeken wordt naar scenario's waarmee we wel Hesselte kunnen ontwikkelen zonder stikstofprobleem

Doel

3.2 Goed economisch klimaat

Wij willen een goed economisch klimaat stimuleren voor inwoners en ondernemers binnen onze gemeente. Hierbij speelt het Ondernemersfonds een belangrijke rol. Over de evaluatie en verlenging van het Ondernemersfonds zal nog in 2024 door de gemeenteraad een besluit genomen worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 3.2.6 Opstellen economische koers

Omschrijving

In 2025 stellen we de economische koers op die we in het eerste kwartaal van 2026 aan de raad ter vaststelling aanbieden.

Ind 3.001 Vestigingen (van bedrijven)

Omschrijving

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Bron: LISA

Gebied	2021	2022	2023
Drenthe	152,20	166,00	171,50
Westerveld	211,40	226,60	234,20

Toelichting

Toelichting afwijking:

Er is een significant verschil tussen het aantal bedrijven per 1.000 inwoners in Westerveld en het gemiddelde in Drenthe. Uit de cijfers van Kamer van Koophandel (2024) blijkt dat Westerveld als kleine, landelijke gemeente niet veel onderdoet aan vergelijkbare gemeenten binnen de provincie Drenthe. Veel landelijke gemeenten in Drenthe hebben meer vestigingen dan het provinciale gemiddelde. Voor Westerveld geldt dat, vergeleken met het Drents gemiddelde, ze ver boven het gemiddelde aantal vestigingen zit als het gaat om bedrijven in de sectoren land- en tuinbouw en de horeca. Dit is te verklaren omdat Westerveld een landelijke gemeente is met veel agrariërs, en veel toerisme.

Ind 3.002 Functiemenging

Omschrijving

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2021	2022	2023
Drenthe	50,10%	51,00%	51,30%
Westerveld	52,90%	53,30%	53,50%

Programma 3 Economie

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
3.1 Economische ontwikkeling				
Lasten	100	100	100	100
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	-100	-100	-100	-100
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	154	145	136	127
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-154	-145	-136	-127
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Lasten	36	36	36	36
Baten	14	14	14	14
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-22	-22	-22	-22
3.4 Economische promotie				
Lasten	1.421	1.428	1.430	1.433
Baten	2.442	2.442	2.442	2.442
Totaal 3.4 Economische promotie	1.021	1.014	1.012	1.009
Totaal programma 3	745	747	755	761

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo Primitieve Begroting 2026		1.279.000	789.000	799.000	808.000
Gemeenschappelijke regeling (Recreatieschap Drenthe)	Kadernota	10.000	10.000	10.000	10.000
Wederkerend fonds	Kadernota	-500.000			
Deelnemersbijdrage Regio Zwolle	Kadernota	-30.000	-38.000	-40.000	-43.000
Uitvoeringsprogramma visie vrijetijdseconomie	Kadernota	-225.000	-	-	-
			225.000	225.000	225.000

Opbrengst toeristenbelasting	Kadernota	225.000	225.000	225.000	225.000
Budget schoonmaak toegangspoort Holtingerveld	Indexatie stelpost	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Indexatie subsidies	Indexatie stelpost	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Subtotaal mutaties		-534.000	-42.000	-44.000	-47.000
Saldo in deze begroting		745.000	747.000	755.000	761.000

Betrokkenheid Verbonden partijen

Samen met Recreatieschap Drenthe worden activiteiten ontplooid met als doel versterking van het recreatief-toeristisch beleid en de infrastructuur in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. De gemeentelijke bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten verbonden partijen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6830402 Toerisme en Recreatie	-106	-106	-106	-106
Totaal	-106	-106	-106	-106

Programma 4 Onderwijs

Omschrijving programma

Dit programma heeft betrekking op onderwijshuisvesting. Dit betreffen de kosten voor schoolgebouwen en het onderwijshuisvestingsbeleid. Ook de huur van gymzalen en andere vormen van bewegingsonderwijs vallen hier onder. De kosten voor leerlingenvervoer, leerplicht, voor- en vroegschoolse educatie en het onderwijsachterstandenbeleid vallen ook onder programma 4.

Ontwikkelingen en context

In 2026 starten we met de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). De gemeente heeft de wettelijke verplichting om onderwijshuisvesting en voorzieningen te faciliteren voor alle kinderen. De zorgplicht voor kinderen van vluchtelingen vraagt hierin specifieke aandacht. Wanneer een kind niet zelfstandig naar school kan (bijvoorbeeld door ziekte, een handicap of gedragsproblemen), kan gebruik worden gemaakt van leerlingenvervoer.

Gemeentelijke beleidskaders

- Verordening 'voorzieningen huisvesting onderwijs';
- Verordening 'sociale medische indicaties 2022';
- Verordening 'leerlingenvervoer 2015';
- 'Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Westerveld';
- 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Westerveld 2025';
- Verordening 'overleg lokaal onderwijsbeleid';
- Beleidsplan 'voor- en vroegschoolse educatie 2024-2028'.

Doel

4.1 Een leefomgeving creëren die beweging stimuleert en zintuigen ontwikkelt

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 4.1.1 Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Omschrijving

We gaan in 2026 op basis van het vastgestelde huisvestingsplan beginnen met de uitvoering. Daarbij krijgen diverse scholen een budget voor renovatie.

Ind 4.001 Absoluut verzuim

Omschrijving

"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.

De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'."

Bron: DUO / Ingrado

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	0,00	2,90	4,50	5,40
Westerveld	0,00	8,10	13,70	32,00

Ind 4.002 Relatief verzuim

Omschrijving

Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.

De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.

Bron: DUO/Ingrado

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	19,00	23,00	26,00	28,00
Westerveld	11,00	14,00	16,00	22,00

Ind 4.003 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)

Omschrijving

"Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'."

Bron: DUO/Ingrado

Gebied	2020	2021	2023	2024
Drenthe	0,02%	0,02%	2,50%	2,40%
Westerveld	0,02%	0,01%	2,00%	2,50%

Programma 4 Onderwijs

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Lasten	0	0	0	0
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting				
Lasten	711	702	694	686
Baten	64	64	64	64
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	-646	-637	-630	-621
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Lasten	981	981	981	981
Baten	162	162	162	162
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-820	-819	-819	-819
Totaal programma 4	-1.466	-1.457	-1.449	-1.441

Mutaties uit het financiële perspectief voor dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		1.399.000	1.390.000	1.382.000	1.374.000
Kapitaallasten units de Bron en Stad & Esch	Indexatie stelpost	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Vervoer leerlingen sportaccomodaties	Indexatie stelpost	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Vervoer WMO	Indexatie stelpost	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Subtotaal mutaties		-67.000	-67.000	-67.000	-67.000
Saldo in deze begroting		1.466.000	1.457.000	1.449.000	1.441.000

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving programma

Programma 5 heeft betrekking op het sportbeleid, bijvoorbeeld kosten van beweegcoaches. De accommodaties voor sportbeoefening vallen hier ook onder. Daarnaast vallen alle subsidies in het kader van cultuur, musea, archeologie en cultuurhistorie onder programma 5. Ook het onderhoud en toezicht op cultureel erfgoed, evenals de kosten voor de bibliotheken zijn hier verantwoord. De aanleg van openbaar groen, vijvers, sloten en speeltuinen is ook onderdeel van programma 5.

Ontwikkelingen en context

In de gemeente Westerveld richten wij ons op opgroeien in een gezonde omgeving en een leven lang sporten en bewegen. Onze beweegcoaches stimuleren inwoners vanuit het programma 'Westerveld in actie' op het gebied van leefstijl en bewegen. Daarmee stimuleren we ook jongeren om gezonder te leven. De verwachting is dat er vanaf 2027 een wijziging komt in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. Gemeenten krijgen dan een wettelijke zorgplicht voor het realiseren van voldoende en volwaardige bibliotheken. Biblionet Drenthe en daarmee ook onze bibliotheken

anticiperen hierop met hun strategische doelen: Drenthe leest, Drenthe leert en ontwikkelt, Drenthe doet mee en Drenthe robuust. Dit resulteert in een breed aanbod gericht op het terugdringen van laaggeletterdheid, het vergroten van digitale vaardigheden, kennismaken met kunst en cultuur, ontmoeten en een goede informatievoorziening vanuit de overheid.

Visie op Spelen

In 2025 heeft de raad de nieuwe Visie op Spelen vastgesteld. Hierbij is gekozen voor het voorkeursscenario 3a. Dit scenario richt zich op het vernieuwen en verbeteren van het aanbod aan speelplekken, met meer variatie, een betere spreiding en een hogere mate van inclusiviteit. Door een actieve financiële betrokkenheid van bewoners bestaat de mogelijkheid dat het resterende investeringsbedrag wordt aangevuld, zodat meer locaties en voorzieningen mogelijk zijn. In 2025 en 2026 worden het beleid- en beheerplan en een raambestek voor de aanschaf van speeltoestellen opgesteld. De uitvoering start vanaf 2027, zodat kinderen in alle dorpen en wijken kunnen rekenen op aantrekkelijke, uitdagende en toekomstbestendige speelplekken.

Gemeentelijke beleidskaders

- Uitvoeringsregels 'investeringssubsidie buitensportaccommodaties';
- Uitvoeringsregels 'fonds dorpshuizen Westerveld';
- Algemene subsidieverordening gemeente Westerveld 2025;
- Erfgoedverordening 2015;
- Visie op cultuur in Westerveld;
- Beleidsplan lokale economie;
- Maatschappelijke visie: een gezonde, zelfredzame en participerende Westervelder;
- Visie op spelen.

Doel

5.1 Gezonde leefstijl jongeren

Meer jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 21 jaar houden er een gezondere leefstijl op na door (meer) te bewegen, te sporten en minder tot geen consumptie op gebied van roken en alcohol.

Doel

5.2 Beschermen status van werelderfgoed

Door het behalen van de werelderfgoedstatus aan de Koloniën van Weldadigheid, in overleg met onze stakeholders en de provincie Drenthe uitvoering geven aan het managementplan.

Doel

5.3 Aantrekkelijkheid sportlocaties

Sportaccommodaties in dorpen en de openbare ruimte aantrekkelijk, duurzaam, toegankelijk, betaalbaar, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig houden en maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 5.3.1 Toekomstbestendigheid buitensport Havelte en sporthal De Spronk uitwerken.

Omschrijving

We verwachten verdere stappen te zetten in de planvorming van de voorzieningen in Vledder. De toekomstige binnensportvoorziening maakt hier onderdeel van uit. De uitvoering van de renovatie van buitensport Havelte wordt afgerond

Actie 5.3.2 Locatie oude gemeentewerf

Omschrijving

Er is in 2025 een tijdelijke, passende bestemming gevonden voor de locatie oude gemeentewerf Havelte. Hier wordt, onder andere, de brandweer Havelte gehuisvest. Uiteraard worden ook in 2026 de mogelijkheden voor een structurele passende bestemming bekeken.

Ind 5.001 Niet-sporters

Omschrijving

Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Gebied	2020	2022	2024
Drenthe	55,50%	52,00%	48,90%
Westerveld	54,40%	48,70%	49,20%

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
5.1 Sportbeleid en activering				
Lasten	283	283	283	283
Baten	182	182	182	182
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering	-101	-101	-101	-101
5.2 Sportaccommodaties				
Lasten	989	999	990	986
Baten	150	150	150	150
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	-838	-848	-840	-836
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				
Lasten	323	323	323	323
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-323	-323	-323	-323
5.4 Musea				
Lasten	98	98	98	98
Totaal 5.4 Musea	-98	-98	-98	-98
5.5 Cultureel erfgoed				
Lasten	267	267	267	267
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed	-267	-267	-267	-267
5.6 Media				
Lasten	594	494	494	494
Baten	19	19	19	19
Totaal 5.6 Media	-575	-475	-475	-475
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Lasten	2.662	2.660	2.674	2.678
Baten	19	19	19	19
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.643	-2.641	-2.655	-2.659
Totaal programma 5	-4.846	-4.754	-4.759	-4.759

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		4.521.000	4.430.000	4.435.000	4.435.000

Bomen	Indexatie stelpost	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
Indexatie BBR taken ROVA	Indexatie stelpost	-98.000	-98.000	-98.000	-98.000
Afvoer plantsoenafval	Indexatie stelpost	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Besparing sportvelden door inzet robotmaaiers	Indexatie stelpost	18.000	18.000	18.000	18.000
Indexatie subsidies	Indexatie stelpost	-37.000	-37.000	-37.000	-137.000
Subtotaal mutaties		-324.000	-324.000	-324.000	-324.000
Saldo in deze begroting		4.846.000	4.754.000	-4.759.000	-4.759.000

Programma 6 Sociaal domein

Omschrijving programma

Het programma 'sociaal domein' omvat de uitvoering van de Participatiewet, Jeugdwet en WMO. Hieronder vallen onder andere inwonersparticipatie, inkomensregelingen, en werkvoorzieningsschappen zoals Reestmond. Dit geldt ook voor re-integratie trajecten en maatschappelijke participatietrajecten, net als de huishoudelijke hulp en dagbesteding vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De opvang van Oekraïners en armoedebestrijding zijn ook grote thema's binnen dit domein. Daarnaast omvat het programma ook jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Ontwikkelingen en context

De wet- en regelgeving vanuit het Rijk is continu in beweging. Het gaat soms om de kostenbeheersing of kwaliteitsverbetering wat leidt tot voortdurende veranderingen. Belangrijke ontwikkelingen zijn de Hervormingsagenda jeugd en het instellen van de menselijke maat binnen de Participatiewet. De Jeugdwet en de Participatiewet zijn hiervoor inmiddels aangepast.

De jaarlijkse uitvoeringsagenda beschrijft de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan de

maatschappelijke visie. Deze uitvoeringsagenda maakt de ambities concreet en geeft houvast voor het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten in het sociaal domein.

De gemeente is verantwoordelijk voor het opvangen van vluchtelingen. In 2026 is de verwachting dat dit nog steeds actueel is. Wij geven uitvoering aan de Spreidingswet.

Transitie Dorpshuizen

Welzijn MensenWerk heeft haar Transitieplan Dorpshuizen 2025 – 2029 opgesteld. Het plan heeft betrekking op de vijf dorpshuizen die Welzijn MensenWerk bezit of beheert en hoe deze toekomstbestendig kunnen worden gemaakt. Er moet worden onderzocht wat hiervoor de passende beheer- en eigendomsvorm is en wat dit vraagt van de samenwerking tussen inwoners, gemeente en welzijn. Het transitieplan moet in de uitvoering aansluiten bij de kaders die door de gemeenteraad gesteld worden in de Visie (Maatschappelijk) vastgoed, waar momenteel aan gewerkt wordt. In de Kadernota zijn middelen toegekend t/m 2028. Vanaf 2029 zal de beheer- en eigendomsvorm voor alle vijf dorpshuizen anders zijn en heeft Welzijn MensenWerk geen subsidie nodig voor het beheer en eigendom.

Visie op vastgoed

De visie op (maatschappelijk) vastgoed zal in 2026 ter besluitvorming aangeboden kunnen worden aan de gemeenteraad. Naast het ontwikkelen van een toekomstbestendig en geharmoniseerd beleidskader is het noodzakelijk om de gevolgen van het beleid in kaart te brengen voordat de gemeenteraad de visie kan vaststellen. Hiervoor is inzicht nodig in de gevolgen van het nieuwe beleid in relatie tot de investeringsvraag en de financiële haalbaarheid.

Gemeentelijke beleidskaders

- maatschappelijke visie: een gezonde, zelfredzame en participerende inwoner;
- re-integratieverordening Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen 2023;
- Verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning 2020;
- Verordening individuele inkomenstoelage 2021;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021;
- Verificatie en validatiebeleid 2020;
- Verordening antidiscriminatievoorziening;

Doel

6.1 Onder het motto ‘iedereen doet mee’ werken we aan een inclusieve samenleving. Regie over eigen leven is daarbij het uitgangspunt

Ind 6.000 Banen

Omschrijving

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreft zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2020	2021	2022	2023
Drenthe	597,70	608,90	773,30	783,40
Westerveld	620,00	654,20	852,50	888,40

Ind 6.001 Jongeren met een delict voor de rechter

Omschrijving

Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Bron: CBS - Jeugdmonitor

Gebied	2020	2021	2022	2023
Drenthe	1,00%	1,00%	0,88%	1,00%
Westerveld	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%

Ind 6.002 Kinderen in uitkeringsgezin

Omschrijving

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Bron: CBS - Jeugdmonitor

Gebied	2020	2021	2022	2023
Drenthe	6,00%	6,00%	5,02%	5,00%
Westerveld	3,00%	3,00%	3,00%	4,00%

Ind 6.003 Netto arbeidsparticipatie

Omschrijving

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Bron: CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	68,80	70,60	71,10	70,90
Westerveld	66,60	68,80	69,10	68,90

Ind 6.004 Werkloze jongeren

Omschrijving

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker.

Bron: CBS - Jeugdmonitor

Gebied	2020	2021	2022	2023
Drenthe	3,00%	2,00%	1,83%	2,00%
Westerveld	2,00%	2,00%	1,00%	2,00%

Ind 6.005 Personen met een bijstandsuitkering

Omschrijving

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Bron: CBS - reïntegratiemonitor

Gebied	2020	2021	2023	2024
Drenthe	397,50	360,40	305,00	305,10
Westerveld	269,60	211,60	172,30	182,60

Ind 6.006 Lopende re-integratievoorzieningen

Omschrijving

Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Bron: CBS - reïntegratiemonitor

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	242,30	234,60	284,60	235,30
Westerveld	110,30	95,90	123,30	52,80

Ind 6.007 Jongeren met jeugdhulp

Omschrijving

In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener

zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente."

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2020	2021	2022	2023	2024
Drenthe	13,30%	14,10%	13,60%	13,90%	14,20%
Westerveld	12,60%	13,50%	12,60%	12,40%	12,50%

Ind 6.008 Jongeren met jeugdbescherming

Omschrijving

In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari 2023.

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	1,30%	1,20%	1,10%	1,10%
Westerveld	1,00%	1,00%	0,60%	1,40%

Ind 6.009 Jongeren met jeugdreclassering

Omschrijving

In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari 2023.

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Bron: CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Gebied	2020	2021
Drenthe	0,40%	0,40%
Westerveld	0,00%	0,40%

Ind 6.010 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Omschrijving

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Bron: CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	756,00	666,00	755,11	815,00
Westerveld	680,00	670,00	680,00	680,00

Programma 6 Sociaal Domein

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Lasten	6.216	5.913	5.537	5.003
Baten	209	186	154	154
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-6.007	-5.727	-5.383	-4.849
6.2 Wijkteams				
Lasten	311	311	311	311
Totaal 6.2 Wijkteams	-311	-311	-311	-311
6.3 Inkomensregelingen				
Lasten	5.024	5.024	5.024	5.024
Baten	3.606	3.606	3.606	3.606
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	-1.418	-1.418	-1.418	-1.418
6.4 Begeleide participatie				
Lasten	3.818	3.719	3.594	3.594
Totaal 6.4 Begeleide participatie	-3.818	-3.719	-3.594	-3.594
6.5 Arbeidsparticipatie				
Lasten	595	595	595	595
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	-595	-595	-595	-595
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Lasten	783	783	783	783
Baten	222	222	222	222
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-562	-562	-562	-562
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)				
Lasten	2.178	2.178	2.178	2.178
Totaal 6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-2.178	-2.178	-2.178	-2.178
6.71B Begeleiding (WMO)				
Lasten	1.177	1.402	1.402	1.402
Totaal 6.71B Begeleiding (WMO)	-1.177	-1.402	-1.402	-1.402
6.71C Dagbesteding (WMO)				
Lasten	690	690	690	690
Totaal 6.71C Dagbesteding (WMO)	-690	-690	-690	-690
6.72A Jeugdhulp begeleiding				
Lasten	1.244	1.241	1.241	1.241
Totaal 6.72A Jeugdhulp begeleiding	-1.244	-1.241	-1.241	-1.241
6.72B Jeugdhulp behandeling				
Lasten	195	195	195	195
Totaal 6.72B Jeugdhulp behandeling	-195	-195	-195	-195
6.72C Jeugdhulp dagbesteding				
Lasten	78	78	78	78

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Totaal 6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-78	-78	-78	-78
6.73A Pleegzorg				
Lasten	217	217	217	217
Totaal 6.73A Pleegzorg	-217	-217	-217	-217
6.73B Gezinsgericht				
Lasten	332	332	332	332
Totaal 6.73B Gezinsgericht	-332	-332	-332	-332
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig				
Lasten	3	3	3	3
Totaal 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-3	-3	-3	-3
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				
Lasten	1.217	1.217	1.217	1.217
Totaal 6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-1.217	-1.217	-1.217	-1.217
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				
Lasten	461	461	461	461
Totaal 6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-461	-461	-461	-461
6.81A Beschermd wonen (WMO)				
Baten	250	250	250	250
Totaal 6.81A Beschermd wonen (WMO)	250	250	250	250
6.82A Jeugdbescherming				
Lasten	384	384	384	384
Totaal 6.82A Jeugdbescherming	-384	-384	-384	-384
6.82B Jeugdreclassering				
Lasten	53	53	53	53
Totaal 6.82B Jeugdreclassering	-53	-53	-53	-53
Totaal programma	-20.688	-20.531	-20.062	-19.528

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 20245 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		18.971.000	19.065.000	19.813.000	19.586.000

Decentralisatie-uitkering Participatiewet (GR Reestmond)	Meicirculaire	-270.000	-244.000	-227.000	80.000
Hervormingsagenda jeugdhulp	Meicirculaire	-1.200.000	-1.200.000		
Abonnementstarief WMO	Meicirculaire	-225.000			
Personeelskosten jeugdhulp	Indexatie stelpost	150.000	150.000	150.000	150.000
Indexatie subsidies	Indexatie stelpost	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000
Indexatie zorgdeel WMO	Indexatie stelpost	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Vluchtelingenwerk	Indexatie stelpost	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Subtotaal mutaties		-1.717.000	-1.466.000	-249.000	58.000
Saldo in deze begroting		20.688.000	20.531.000	20.062.000	19.528.000

Verbonden partijen

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen. Reestmond (sociale werkvoorziening) verzorgt de werkvoorziening: het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die zijn aangewezen op aangepast werk. Reestmond bevordert het vinden van passende arbeid zo dicht mogelijk bij de arbeidsmarkt. Publiekvervoer Groningen Drenthe verzorgt het vervoer van WMO-cliënten en het vervoer van leerlingen naar en van school. Dit in samenwerking met de andere (openbare) vervoerssystemen in de provincie Groningen en Drenthe. De bijdragen van de gemeente zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6860103 Algemene voorzieningen Jeugd					
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-44	-44	-44	-44
Totaal 6860103 Algemene voorzieningen Jeugd		-44	-44	-44	-44
6860104 Algemene voorzieningen WMO					
U_43156	Eigen bijdrage WMO	-225	0	0	0
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-15	-15	-15	-15
Totaal 6860104 Algemene voorzieningen WMO		-240	-15	-15	-15
6860401 Sociale werkvoorziening					
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-2.756	-2.657	-2.532	-2.532
Totaal 6860401 Sociale werkvoorziening		-2.756	-2.657	-2.532	-2.532
6860601 Maatwerkvoorzieningen natura materieel					
U_34142	Publiek vervoer	-21	-21	-21	-21
Totaal 6860601 Maatwerkvoorzieningen natura materieel		-21	-21	-21	-21
Totaal		-3.061	-2.737	-2.612	-2.612

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Omschrijving programma

De kosten voor het gezondheidsbeleid en de bijdrage aan de GGD worden verantwoord in programma 7. Ook de opbrengsten en kosten van de gemeentelijke taken op het gebied van riolering en afval behoren tot dit programma. Milieubeheer is ook onderdeel van dit programma waar alle kosten in het kader van milieu en duurzaamheid, milieuhandhaving en ongediertebestrijding, evenals projecten voor duurzame energie onder vallen. De kosten voor begraafplaatsen, zoals kosten voor lijkschouw en de opbrengsten van grafrechten, worden ook hier verantwoord.

Ontwikkelingen en context

We staan voor een vitale, toekomstbestendige leefomgeving waarin milieuwaarden een belangrijke rol spelen. Ook de opgaven op het gebied van duurzaamheid zijn onverminderd groot, over de volle breedte van het onderwerp. Hoewel duurzaamheid zijn plek heeft in Programma 7, is het ook verweven in de andere programma's.

In 2026 wordt het geactualiseerde duurzaamheidsbeleid gepresenteerd met daarbij het meerjarig uitvoeringsprogramma. De uitkomsten worden na de verkiezingen aan de nieuwe gemeenteraad voorgelegd.

Handhaving Sierteelt

In 2025 heeft de gemeenteraad van Westerveld unaniem een motie aangenomen om de impact van de sierteelt op de leefomgeving en volksgezondheid nader te onderzoeken. Aanleiding hiervoor zijn

toenemende zorgen van inwoners, maatschappelijke organisaties en zorgprofessionals over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de sierteelt, met name in de nabijheid van woningen, scholen en natuurgebieden. Het college van B&W is in opdracht van de raad gestart met een verkenning naar de juridische en beleidsmatige sturingsmogelijkheden binnen de nieuwe Omgevingswet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar:

- Zonering van sierteeltactiviteiten rond gevoelige locaties;
- Beperkingen op het gebruik van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen;
- Begrenzing van het areaal sierteelt binnen de gemeente.

De uitkomsten van dit onderzoek worden uiterlijk in januari 2026 voorgelegd. Op basis hiervan zal de gemeenteraad besluiten of en hoe aanvullende regelgeving of handhavingsmaatregelen worden ingezet.

Gemeentelijke beleidskaders

- Duurzaamheidsnota Westerveld (Samenwerken aan Duurzaamheid);
- Beleid grootschalige opwek van zonne-energie op land en/of water 2024-2025;
- Regionale adaptatie strategie en regionale uitvoeringsagenda;
- Riolering en Water Programma (RWP) 2023-2028;
- Beleidsnotitie duurzaamheid;
- Verordening afvalstoffen;
- Transitievisie warmte.

Doel

7.1 Duurzame landbouw

We gaan de landbouw duurzamer en toekomstbestendiger maken.

Doel

7.2 Bevorderen volksgezondheid

We willen de volksgezondheid bevorderen.

Doel

7.3 Goed woon- en leefklimaat

We streven naar een goede kwaliteit van het woon- en leefklimaat met oog voor klimaat, milieu, duurzaamheid en biodiversiteit.

Ind. 7.001 Hernieuwbare electriciteit

Omschrijving

Percentage bekende hernieuwbare electriciteit.

Bron: Berekening

Gebied	2020	2021	2022
Drenthe	32,40%	44,80%	72,20%
Westerveld	19,10%	22,30%	28,00%

Ind 7.002 Omvang huishoudelijk restafval

Omschrijving

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Bron: CBS - Huishoudelijk afval

Gebied	2020	2021	2022	2023
Drenthe	153,00	148,00	129,13	127,00
Westerveld	121,00	127,00	114,70	121,00

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Wat gaat het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
7.1 Volksgezondheid				
Lasten	936	936	936	936
Totaal 7.1 Volksgezondheid	-936	-936	-936	-936
7.2 Riolering				
Lasten	2.443	2.455	2.434	2.392
Baten	2.252	2.252	2.252	2.252
Totaal 7.2 Riolering	-191	-203	-182	-140
7.3 Afval				
Lasten	2.259	2.309	2.309	2.309
Baten	2.753	2.803	2.803	2.803
Totaal 7.3 Afval	493	493	493	493
7.4 Milieubeheer				
Lasten	1.626	898	898	898
Baten	805	432	432	432
Totaal 7.4 Milieubeheer	-821	-466	-466	-466
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
Lasten	413	412	408	409
Baten	375	375	375	375
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-37	-37	-33	-33
Totaal programma 7	-1.492	-1.150	-1.124	-1.083

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		1.212.000	1.120.000	1.094.000	1.053.000
Indexatie budget onderhoud sloten en bermen	Indexatie stelpost	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
Indexatie BBR taken ROVA	Indexatie stelpost	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Sierteelt	Begrotingssaldo	-250.000			
Subtotaal mutaties		-280.000	-30.000	-30.000	-30.000
Saldo in deze begroting		1.492.000	1.150.000	1.124.000	1.083.000

Betrokkenheid Verbonden partijen

Door deelname met aandelen in het Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA) kan de gemeente gebruik maken van de aangeboden diensten.

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen. De bijdragen van de gemeente zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6870101 Jeugdgezondheidszorg	-637	-637	-637	-637
6870102 Algemene gezondheidszorg	-195	-195	-195	-195
Totaal	-832	-832	-832	-832

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Omschrijving programma

Programma 8 bevat kosten die op grond van de Omgevingswet worden gemaakt, bijvoorbeeld voor het opstellen van omgevingsplannen. Daarnaast vallen de kosten en opbrengsten van het grondbedrijf die in de gemeentelijke exploitatie tot uitdrukking komen hier ook onder evenals kosten voor het opstellen van nieuw woonbeleid. Ook opbrengsten uit bouwleges en kosten voor woningbouw, woningverbetering, bouwtoezicht en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) vallen onder dit programma.

Ontwikkelingen en context

Westerveld is een prachtige gemeente om in te wonen. Het is onze ambitie om de planvorming voor 1.000 nieuwe woningen voor 2030 te realiseren. Voor de korte termijn liggen we op koers, voor de lange termijn zijn extra gronden nodig. Om hier uitvoering aan te geven heeft de raad kredieten beschikbaar gesteld voor planvorming en aankoop van gronden. Deze programmatische aanpak willen we in 2026 en verder continueren aan de hand van de geactualiseerde Woonvisie die op dit moment wordt opgesteld.

In de gemeente zijn diverse CPO-groepen actief. In 2024 hebben we (daarom) beleid vastgesteld voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Via dit beleid faciliteren we CPO-initiatieven om gezamenlijk en zelfstandig hun eigen woonproject te kunnen ontwikkelen.

Omgevingsplan

Elke gemeente heeft tot 1 januari 2032 de tijd om het Omgevingsplan – nu nog een stapeling van de oude bestemmingsplannen – te bouwen zoals het moet zijn onder de Omgevingswet. Dat is een aanzienlijke opgave. Alle woonkernen, alle bedrijventerreinen en het in Westerveld uiterst complexe buitengebied zullen onder een nieuw planologisch kader gebracht moeten worden. Ook de ontsluiting via de nieuwe digitale standaarden zal per 2032 afgerond moeten zijn.

In onze gemeente bouwen we al aan dat ene, nieuwe Omgevingsplan. Dat doen we naast het behandelen van alle aanvragen van inwoners en ondernemers. Omdat aanvragen vaak prioriteit krijgen maken we onvoldoende tempo bij de bouw van het Omgevingsplan. Om de ombouw van bestemmingsplannen naar één Omgevingsplan Westerveld op tijd en goed te kunnen afronden, versterken we de projectmatige aanpak.

Gemeentelijke beleidskaders

- Woonvisie 2019 - 2025;
- Addendum op de Woonvisie 2022;
- Woningbouwprogrammering 2023 – 2026;
- Omgevingsvisie 2022;
- Nota grondbeleid.

Doel

8.1 Realiseren 1.000 woningen voor 2030

Het is onze ambitie om 1.000 nieuwe woningen voor 2030 te realiseren. We willen dat de planvorming hiervoor deze collegeperiode klaar is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actie 8.1.6 Planvorming bouw 1.000 woningen

Omschrijving

Het afronden van (lopende) omgevingsplanprocedures, het faciliteren en opstarten van nieuwe (gemeentelijke en particuliere) woningbouwprojecten en het actief verwerven van gronden ten behoeve van grotere woningbouwlocaties zorgen ervoor dat de planvorming voor 1.000 nieuwe woningen aan het einde van de collegeperiode gereed is.

Ind 8.001 Demografische druk

Omschrijving

Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek

Gebied	2022	2023	2024	2025
Drenthe	81,20%	81,40%	81,90%	82,20%
Westerveld	90,80%	92,00%	92,40%	94,70%

Ind 8.002 Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Omschrijving

Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Bron: COELO - Atlas lokale lasten

Gebied	2022	2023	2024	2025
Drenthe	810,00	831,00	864,00	889,00
Westerveld	778,00	867,00	849,00	888,00

Ind 8.003 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Omschrijving

Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Bron: COELO - Atlas lokale lasten

Gebied	2022	2023	2024	2025
Drenthe	860,00	883,00	916,00	936,00
Westerveld	858,00	973,00	943,00	919,00

Ind 8.004 Gemiddelde WOZ waarde (€ 1.000)

Omschrijving

De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.

Bron: CBS - Waarde onroerende zaken

Gebied	2022	2023	2024	2025
Drenthe	255,00	295,00	307,00	324,00
Westerveld	327,00	374,00	390,00	420,00

Ind 8.005 Nieuw gebouwde woningen

Omschrijving

Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

Bron: Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research

Gebied	2021	2022	2023	2024
Drenthe	7,80	6,40	5,80	5,70
Westerveld	3,00	20,70	4,60	6,80

Programma 8 VHROSV

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
8.1 Ruimte en leefomgeving				
Lasten	343	343	343	343
Baten	21	21	21	21
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	-323	-323	-323	-323
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
Lasten	2.080	586	126	4
Baten	2.076	583	122	0
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-4	-4	-4	-4
8.3 Wonen en bouwen				
Lasten	2.416	2.313	2.310	2.310
Baten	705	755	805	805
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	-1.711	-1.558	-1.505	-1.505
Totaal programma 8	-2.038	-1.884	-1.831	-1.831

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo Primitieve Begroting 2026		-	-	-	-
		2.138.000	1.984.000	1.931.000	1.931.000
Opbrengst omgevingsvergunningen	Kadernota	100.000	100.000	100.000	100.000
Subtotaal mutaties		100.000	100.000	100.000	100.000
Saldo in deze begroting		-2.038.000	-	-	-
			1.884.000	1.831.000	1.831.000

Verbonden partijen

De RUD Drenthe draagt zorg voor de uitvoering van alle milieuvergunningen en -meldingen, het milieutoezicht en de handhaving van alle milieuaspecten en advisering op het gebied van milieu. De te betalen bijdrage is als volgt:

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6880301 Handhaving en toezicht					
U_43300	Gemeenschappelijke regelingen	-1.365	-1.365	-1.365	-1.365
Totaal 6880301 Handhaving en toezicht		-1.365	-1.365	-1.365	-1.365
Totaal programma		-1.365	-1.365	-1.365	-1.365

Overige programma onderdelen

De presentatie in dit onderdeel sluit aan bij de regelgeving van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Overhead

Omschrijving programma

In het programma 'Overhead' worden alle kosten met betrekking tot ondersteuning van de ambtelijke organisatie verantwoord. Dit betreft salariskosten, kosten voor inhuur van personeel, en huisvestingskosten. Daarnaast worden ook de kosten voor informatievoorziening en faciliteiten verantwoord in dit programma. Bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling Shared Service Centrum ONS zijn ook onderdeel van 'overhead'

Ontwikkelingen en context

De laatste jaren is de overhead verder toegenomen als gevolg van inflatie en nieuwe cao-afspraken. Daarnaast worden automatisering en de beveiliging van onze gegevens steeds belangrijker en stijgen de kosten navenant. De ontwikkelingen op deze gebieden gaan snel en zijn voor een individuele gemeente lastig bij te houden. Het is daarom noodzakelijk om samen te werken. Westerveld is hiervoor aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Shared Service Centrum ONS. Met de andere partners wordt actief gekeken waar we samen kunnen werken op onder andere het gebied van automatisering, beveiliging, HR en inkoop.

Onderzoek rekenkamer

In het najaar van 2025 vindt een Rekenkameronderzoek plaats naar informatiebeveiliging. De uitkomsten zullen na afronding met de auditcommissie en de raad worden gedeeld.

Visie dienstverlening

In 2026 werkt de gemeente Westerveld aan een toekomstgerichte dienstverlening die aansluit bij de behoeften van onze inwoners en ondernemers. We zetten in op digitale toegankelijkheid, persoonlijk contact waar dat nodig is, en streven ernaar een organisatie te zijn die leert van feedback en daar actief op inspelt. Door onze dienstverlening te verbinden met andere beleidsvelden zoals zorg, onderwijs en duurzaamheid, versterken we de samenhang en de uitvoeringskracht van ons beleid.

Gemeentelijke beleidskaders

Op dit onderdeel zijn alleen de wettelijk voorgeschreven richtlijnen van toepassing zoals het BBV en de notitie overhead van de commissie BBV.

Doel

O.1 Toekomstbestendige informatievoorziening

Wij streven naar een optimale dienstverlening, met transparantie in beleid, efficiëntie, hulpvaardigheid.

Ind 0.001 Formatie (fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026
Formatie	8,40	8,72	10,48	10,94	9,90

Ind 0.002 Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

Bron: Eigen gegevens

Onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026
Bezetting	8,12	8,72	9,44	10,79	9,36

Ind 0.003 Apparaatskosten (per inwoner)

Bron: Eigen begroting

Gebied	2022	2023	2024	2025	2026
Westerveld	793,60	819,82	671,00	682,70	827,46

Ind 0.004 Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + kosten totale inhuur)

Bron: Eigen begroting

Gebied	2022	2023	2024	2025	2026
Westerveld	19,60	4,42	16,14	3,67	3,84

Ind 0.005 Overhead (als % van de totale lasten)

Bron: Eigen begroting

Gebied	2022	2023	2024	2025	2026
Westerveld	15,51	20,60	18,65	20,47	23,34

Kosten van Overhead

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
0.4 Overhead				
Lasten	17.060	16.764	16.064	15.937
Baten	71	71	71	71
Totaal 0.4 Overhead	-16.989	-16.693	-15.993	-15.865
Totaal Overhead	-16.989	-16.693	-15.993	-15.865

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving (x € 1.000)	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo		-	-	-	-
Primitieve Begroting 2026		15.621.000	15.625.000	15.625.000	15.497.000
Indexatie kabels en leidingen	Indexatie stelpost	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Indexatie ICT licenties	Indexatie stelpost	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Inkoopadviseur	Indexatie stelpost	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Indexatie personeelsbudget	Indexatie stelpost	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
ICT budget informatievoorziening	Indexatie stelpost	-250.000	-200.000		
Personeelskosten VTH/RO	Indexatie stelpost	-250.000			
Personeelskosten jeugdhulp	Indexatie stelpost	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000

Personeelskosten	Begrotingssaldo	-500.000	-400.000		
Subtotaal mutaties		-1.368.000	-968.000	-368.000	-368.000
Saldo in deze begroting		16.989.000	16.593.000	15.993.000	15.865.000

Kosten van overhead als percentage

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten. Deze kosten zijn verantwoord in taakveld 0.4.

Kostensoort	Begroting 2025	Begroting 2026
Huisvestingskosten	582.482	454.041
Personeel	9.531.887	12.749.514
Informatievoorziening	3.201.996	3.404.406
Faciliteiten	380.8000	381.300
Totaal lasten overhead	13.697.165	16.989.261

Percentage overhead	20,47%	23,34%
----------------------------	---------------	---------------

De hier gepresenteerde bedragen zijn exclusief bestuur en griffie. Ze sluiten aan op het taakveld 0.4: Overhead.

De personeelskosten worden vooraf op basis van verzamelde uren en verwachte inzet toegerekend aan de programma's. Dat geldt niet voor het budget voor vervanging tijdens ziekte en voor de inhuur van personeel. Die lasten worden verdeeld over de programma's op basis van de realisatie.

Betrokkenheid Verbonden partijen

ONS is de partner (in de vorm van een Gemeenschappelijke Bedrijfsvoering) die het technisch beheer ICT, inkoop en de personeels- en salarisadministratie verzorgt. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Bedragen x €1.000

Kosten Verbonden partijen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6800413 Dienstverlening SCCONS	-2.323	-2.323	-2.323	-2.323
6800415 Archief	-12	-12	-12	-12
6800440 Personeel bedrijfsvoering	-6	-6	-6	-6
6800470 Personeel openbare ruimte	-50	-50	-50	-50
Totaal	-2.390	-2.390	-2.390	-2.390

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving programma

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een aantal structurele inkomsten die niet aan specifieke taakvelden zijn gekoppeld. Deze dekkingsmiddelen zijn afkomstig van het Rijk (algemene uitkering), van inwoners (heffingen) en uit beleggingen. De inkomsten zijn onder te verdelen in treasury, belastingen, algemene uitkering, overige uitkeringen gemeentefonds en overige baten en lasten. De mutaties reserves en voorzieningen vallen ook onder dit programma.

Ontwikkelingen en context

De begroting 2026 is gebaseerd op de meicirculaire 2025. Gemeenten hebben nog steeds te maken met het Ravijnjaar 2026, waarin de algemene uitkering landelijk met drie miljard euro terugvalt. In de meicirculaire 2025 is gedeeltelijke compensatie toegekend voor het Ravijn. Deze compensatie zorgt voor enige financiële ruimte, maar feitelijk is het Ravijn vooruit geschoven. Duidelijk is dat de compensatie incidenteel voor 2 jaren is en dat een terugval van middelen in 2028 aan de orde is.

Gemeentelijke beleidskaders

- Treasury beleid.
- Financiële verordening.
- Nota reserves en voorzieningen.

Doel

A.1 Kostendekkend maken afvalstoffenheffing

We streven naar een tariefstelling die voor 100% kostendekkend is. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing brengen dan evenveel op als de afvalinzameling voor de gemeente kost.

Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaat het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
0.5 Treasury				
Lasten	-22	-4	12	25
Baten	934	884	884	884
Totaal 0.5 Treasury	957	889	873	859
0.61 OZB woningen				
Lasten	239	239	239	239
Baten	3.689	3.689	3.814	3.814
Totaal 0.61 OZB woningen	3.450	3.450	3.575	3.575
0.62 OZB niet-woningen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	1.304	1.304	1.304	1.304
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.304	1.304	1.304	1.304
0.64 Belastingen overig				
Lasten	156	156	156	156
Baten	31	31	31	31
Totaal 0.64 Belastingen overig	-125	-125	-125	-125
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
Baten	48.780	48.580	47.621	47.814
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	48.780	48.580	47.621	47.814
0.8 Overige baten en lasten				
Lasten	144	504	754	1.004
Baten	-250	-250	-250	-250
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	-394	-754	-1.004	-1.254
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	53.971	53.344	52.243	52.173

Financiële mutaties in dit programma

Het vastgestelde budget van jaarschijf 2026 in de Begroting 2025 vormt het vertrekpunt voor dit programma: de zogenaamde primitieve begroting. Alle mutaties die op hoofdlijnen zijn toegelicht in het financiële perspectief worden hieronder getoond en sluiten zo aan op het totaal begrote saldo voor dit programma. Hieronder worden de bedragen afgerond op duizendtallen weergegeven:

Omschrijving	Besloten	2026	2027	2028	2029
Gerapporteerd saldo					
Primitieve Begroting 2026		48.045.000	48.026.000	48.043.000	47.758.000

Rente (langlopende lening en renteopbrengst R/C)	Kadernota	150.000	100.000	100.000	100.000
Verlagen opbrengst dividend	Kadernota	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Indexatie OZB opbrengst	Kadernota	275.000	275.000	275.000	275.000
Bibliotheken	Kadernota	100.000			
Algemene uitkering (n.a.v. septembercirculaire 2024)	Kadernota	300.000	300.000	300.000	300.000
Algemene uitkering (n.a.v. decembercirculaire 2024)	Kadernota	75.000	150.000	200.000	200.000
Besparingsverlies jeugdhulp	Kadernota	550.000	550.000	550.000	550.000
Indexatie WMO	Kadernota	75.000	150.000	225.000	225.000
Wet betaalbare huur	Kadernota	20.000	11.000	8.000	8.000
Stelpost behoedzaamheid	Kadernota	500.000	500.000	500.000	500.000
BTW Compensatiefonds	Kadernota	250.000	250.000	250.000	250.000
Opheffen stelpost BTW Compensatiefonds	Meicirculaire	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Demping terugval gemeentefonds	Meicirculaire	400.000	400.000	400.000	400.000

Accres	Meicirculaire	500.000	500.000	600.000	600.000
Algemene uitkering (n.a.v. meicirculaire 2025)	Meicirculaire	1.700.000	1.500.000	1.400.000	1.900.00
Indexatie stelpost	Meicirculaire	-1.250.000	-1.250.000	-1.250.000	-1.250.000
Hervormingsagenda jeugdhulp	Meicirculaire	1.200.000	1.200.000		
Participatiewet	Meicirculaire	270.000	244.000	227.000	-80.000
Abonnementstarief WMO	Meicirculaire	225.000			
Indexatie subsidies	Indexatie stelpost	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Verdeling stelpost indexatie	Indexatie stelpost	1.055.000	1.017.000	869.000	891.000
Visie spelen	Begrotingssaldo	-125.000	-125.000		
Subtotaal mutaties		5.816.000	5.318.000	4.200.000	4.415.000
Saldo in deze begroting		53.971.000	53.344.000	52.243.000	52.173.000

Baten Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van de baten algemene dekkingsmiddelen.

Bedragen x €1.000

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
0.5 Treasury				
6800501 Resultaat financieringsmiddelen	257	207	207	207
6800502 Beleggingen	91	91	91	91
6800503 Beleggingen nutsbedrijven	586	586	586	586
Totaal 0.5 Treasury	934	884	884	884
0.61 OZB woningen				
6800612 Onroerend zaakbelasting eigenaren Woningen	3.689	3.689	3.814	3.814
Totaal 0.61 OZB woningen	3.689	3.689	3.814	3.814
0.62 OZB niet-woningen				
6800622 Onroerend zaakbelasting gebruikers nietwoningen	435	435	435	435
6800623 Onroerend zaakbelasting eigenaren nietwoningen	869	869	869	869
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	1.304	1.304	1.304	1.304
0.64 Belastingen overig				
6800641 Inningskosten belastingen	29	29	29	29
6800642 Kwijtschelding belastingen	2	2	2	2
Totaal 0.64 Belastingen overig	31	31	31	31
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds				
6800701 Algemene uitkering	45.643	45.598	44.780	45.280
6800702 Integratie Uitkering Sociaal Domein	3.137	2.983	2.841	2.534
Totaal 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	48.780	48.580	47.621	47.814
0.8 Overige baten en lasten				
6800803 Overige toevallige baten en lasten	-250	-250	-250	-250
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	-250	-250	-250	-250
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	54.488	54.239	53.404	53.597

Baten Overige dekkingsmiddelen

Deze inkomsten zijn gepresenteerd onder programma 3: Economie.

Bedragen x €1.000

Baten Forensen- en toeristenbelasting	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6830404 Forensenbelasting				
I_22230 Forensenbelasting	889	889	889	889
Totaal 6830404 Forensenbelasting	889	889	889	889
6830405 Toeristenbelasting				
I_22100 Belastingopbrengsten	1.532	1.532	1.532	1.532
Totaal 6830405 Toeristenbelasting	1.532	1.532	1.532	1.532
Totaal baten forensen- en toeristenbelasting	2.420	2.420	2.420	2.420

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen beschrijft de geraamde inkomsten en het beleid. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. Hierbij komen de volgende belastingen, heffingen en leges aan bod:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Geraamde inkomsten

In deze tabel wordt uitgegaan van de inkomsten uit de lokale heffingen, waarbij de kosten die de gemeente hiervoor moet maken niet zijn meegenomen.

Belasting en heffingen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Verschil
<u>Belastingen</u>				
OZB gebruikers niet-woningen	425	435	447	12
OZB eigenaren niet-woningen	862	869	915	46

OZB eigenaren woningen	3.380	3.539	3.630	91
Toeristenbelasting	1.561	1.307	1.532	225
Forensenbelasting	1.014	889	889	0
<u>Heffingen</u>				
Rioolheffing	2.196	2.148	2.248	100
Afvalstoffenheffing	2.376	2.110	2.160	50
<u>Leges</u>				
Leges burgerzaken	430	301	301	0
Leges markten	12	14	14	0
Leges lijkbezorgingsrechten	256	375	375	0
Leges bestemmingsplannen	15	21	21	0
Leges vergunningen	1.267	530	705	175
Totaal	13.794	12.538	13.237	699

De opbrengsten OZB zullen in totaal met € 150.000 stijgen. Zoals in de Kadernota staat verwoord worden de opbrengsten van de toeristenbelasting met € 225.000 verhoogd en blijven de opbrengsten voor de forensenbelasting gelijk. Deze begroting bevat een uitwerking voor een nieuw voorstel voor de forensenbelasting. De opbrengsten voor de riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing worden met respectievelijk € 100.000 en € 50.000 verhoogd. De tarieven van de leges stijgen met de inflatiecorrectie van 3,5%. De totale opbrengsten zijn hier in de begroting nog niet op aangepast, omdat het om marginale effecten gaat voor de totale opbrengst.

Belastingen

De gemeente Westerveld kent een drietal belastingen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting

Kenmerkend aan belastingen is dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de inwoner draagt bij aan de algemene kas van de gemeente, waaruit een deel van de uitgaven betaald worden.

Onroerende zaakbelastingen

Beleid

Het percentage voor de OZB-tarieven wordt berekend door de gewenste OZB-opbrengst te delen door de nieuwe modelwaarden. De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. Voor het bepalen van het tarief zijn de inkomsten uit de OZB en de (verwachte) WOZ-waarden van de onroerende zaken binnen de gemeente van belang.

Bij de tariefberekening wordt de OZB-opbrengst met de inflatiecorrectie verhoogd.

Tarieven

In onderstaande tabel staat een overzicht van de OZB-tarieven voor drie jaren. De hoogte van de OZB op de aanslag wordt bepaald door het percentage te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde die voor een onroerende zaak is vastgesteld.

Tarieven Onroerende Zaakbelasting	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
OZB eigenaar woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,0945%	0,0958%	0,0888%
OZB eigenaar niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1947%	0,2038%	0,2000%
OZB gebruiker niet-woningen, in percentage van de WOZ-waarde	0,1293%	0,1331%	0,1300%

Toeristenbelasting

Beleid

In de Kadernota 2026 is uitgesproken om de tarieven voor 2026 gelijk te houden en geen aanpassingen te doen in de beleidsregels. In het belastingjaar 2025 zijn de vrijstellingen voor vreemdelingen die onder de verantwoordelijkheid van het COA vallen en van kinderen onder de 13 jaar komen te vervallen. Deze effecten willen wij in de eerste helft van 2026 monitoren. Zodoende wijzigen de tarieven in 2026 niet ten opzichte van 2025.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst toeristenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. De inkomsten uit de toeristenbelasting zijn voor 2026 geraamd op € 1.532.000.

Tarieven

Tarieven toeristenbelasting	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
-----------------------------	-------------	-------------	-------------

Toeristenbelasting (hoog) per nacht tarief in €	1,90	2,00	2,00
Toeristenbelasting (laag) per nacht tarief in €	1,35	1,00	1,00

Forensenbelasting

Beleid

In de kadernota is uitgesproken om vanaf 2026 om de huidige heffingssystematiek van brandverzekerde te vervangen voor een methodiek die makkelijker uitvoerbaar en objectiever is. Het uitgangspunt hierbij is om geen stijging in de opbrengst door te voeren ten opzichte van 2025.

Daarom zal vanaf belastingjaar 2026 de heffingssystematiek worden aangepast en zal de heffingsgrondslag gebaseerd worden op de volgende 2 categorieën:

1. voor woningen die naar aard en inrichting in geheel of in delen verplaatsbaar zijn;
2. voor woningen die naar aard en inrichting niet verplaatsbaar zijn.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst forensenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. De inkomsten uit de forensenbelasting zijn voor 2026 geraamd op € 889.000.

Tarieven

Voor 2026 worden de onderstaande tarieven voorgesteld.

Tarieven forensenbelasting	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
Forensenbelasting op basis van brandverzekerde waarde, tarief in Euro.			
< 25.000	256,00	250,00	n.v.t.
25.000 - 50.000	433,00	250,00	n.v.t.
50.000 - 100.000	776,00	750,00	n.v.t.
100.000 - 200.000	1.080,00	1.000,00	n.v.t.
> 200.000	1.297,00	1.000,00	n.v.t.
Woningen die naar aard en inrichting in geheel of in delen verplaatsbaar zijn	n.v.t.	n.v.t.	260,00

Woningen die naar aard en inrichting niet verplaatsbaar zijn	n.v.t.	n.v.t.	775,00
--	--------	--------	--------

Bestemmingsbelasting

De gemeente Westerveld kent een tweetal bestemmingsbelastingen:

- Rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.

Kenmerkend aan de bestemmingsbelastingen is dat de opbrengst ervan niet vrij te besteden is, maar dat het ook niet zo is, dat er een volledig aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat (zoals bij retributie).

Rioolheffing- en waterzorgheffing

De gemeente draagt zorg voor de afvoer van afvalwater, de afvoer en opslag van hemelwater (regen, sneeuw, hagel) en voor een goed grondwaterpeil. De begrote lasten hiervan worden volledig doorbelast door middel van de riool- en waterzorgheffing. De eigenaar van een perceel is de belastingplichtige betaler. Er wordt een vast bedrag geheven van € 150 per jaar vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde.

Beleid

Wettelijk is bepaald dat de riool- en waterzorgheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarief voor de riool- en waterzorgheffing op basis van de kostendekkendheid. De kosten van het gemeentelijk waterbeheer voor de jaren 2023-2028 zijn vastgelegd in het Watertakenplan 2023-2028.

Kostendekkendheid

Rioolheffing	Letter	Begroting 2025	Begroting 2026	Verschil
Kosten taakveld incl. rente	x	2.345.805	2.563.793	- 217.988
Aanwending voorziening vervangingsinvestering	y	-475.755	-734.905	259.150
Netto kosten taakvelden	x-y	1.870.050	1.828.888	41.162
Overhead		227.100	193.905	33.195
BTW		265.141	292.432	-27.291

Totale kosten	a	2.362.291	2.315.225	47.066
Opbrengst heffingen	b	2.148.310	2.251.810	- 103.500
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	91,1%	97,3%	-6,2%
Bijdrage in de exploitatie uit de exploitatievoorziening riolering	c	213.981	63.415	150.556
Dekkingspercentage	(b+c)/a	100,0%	100,0%	0

Tarieven

Bij de raming voor het tarief is uitgegaan van een gemiddelde stijging van de WOZ-waarden ten opzichte van het huidige jaar.

Berekening tarieven rioolheffing 2026	Grondslag	Tarief	Bedrag
Vast bedrag per object	10.700	150,00	1.605.000
Percentage van de WOZ-waarde	4.508.366.000	0,0143%	643.000
Totale opbrengst rioolheffing			2.248.000

Hieronder worden de tarieven rioolheffing voor drie jaren vergeleken.

Tarieven rioolheffing	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
Eigenaarstarief in €	150,00	150,00	150,00
Percentage van de WOZ-waarde	0,0156%	0,0133%	0,0143%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven bij alle huishoudens. De gemeente heeft de plicht de huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Daarom is ieder huishouden verplicht bij te dragen in de kosten van de afvalinzameling. Het maakt daarbij niet uit of mensen wel of geen afval aanbieden

Beleid

Wettelijk is bepaald dat afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarieven voor deze heffingen op basis van de kostendekkendheid.

Kostendekkendheid

Afvalstoffenheffing	Letter	Begroting 2025	Begroting 2026	Vershil
Kosten taakveld incl. rente		2.216.000	2.487.191	271.191
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen		-642.000	-593.166	48.834
Netto kosten taakvelden		1.574.000	1.894.025	320.025
Kwijtschelding		53.000	72.906	19.906
Overhead		124.000	41.280	-82.720
BTW		372.000	397.435	25.435
Totale kosten	a	2.123.000	2.405.645	282.645
Opbrengst heffingen	b	2.110.000	2.159.700	49.700
Dekkingspercentage voor onttrekking aan de voorzieningen	b/a	99,4%	89,8%	-9,6%
Bijdrage in de exploitatie uit exploitatievoorziening	c	13.000	245.945	232.945
Dekkingspercentage	(b+c)/a	100,0%	100,0%	0,0%

Tarieven

In 2024 is de gemeente Westerveld overgegaan op Diftar, een gedifferentieerde tariefstelling voor het aanbieden van restafval. Vanaf 2025 is er sprake van een vast tarief per 1 huishouden ongeacht de grootte en een vast tarief voor een recreatiewoning die niet permanent mag worden bewoond. Al deze vaste tarieven zijn gelijk. Daarnaast is er ook het variabele tarief. Deze is gebaseerd op het daadwerkelijke aantal aanbiedingen in de minicontainer of de verzamelcontainer. Voor 2026 zijn er geen wijzigingen ten opzichte van 2025.

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de afvalstoffenheffing vanaf 2024.

Tarieven afvalstoffen	Tarief 2024	Tarief 2025	Tarief 2026
-----------------------	----------------	----------------	----------------

Afvalstoffenheffing in €

Vast tarief voor eenpersoonshuishouden	180,00	190,00	190,00
Vast tarief voor meerpersoonshuishouden	246,00	190,00	190,00
Vast tarief voor recreatiewoning niet permanent bewoond	200,00	190,00	190,00
Extra containergebruik (grijs)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Extra containergebruik (groen)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Extra containergebruik (groen) vanaf extra 2de container	25,00	25,00	25,00
Extra containergebruik (oranje)	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Extra containergebruik (oranje) vanaf extra 2de container	25,00	25,00	25,00
Variabel tarief restafval minicontainer (240 liter)	10,60	10,60	10,60
Variabel tarief minicontainer 40 liter of onder-/bovengrondse verzamelcontainer	1,80	1,80	1,80

Retributies

De gemeente Westerveld kent twee soorten retributies:

- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Kenmerkend aan retributies is dat er een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden, retributies zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor verleende diensten of het gebruik van voorzieningen. Retributies mogen maximaal 100% kostendekkend zijn

Beleid retributies

Voor 2026 wordt alleen een inflatiecorrectie van 3,5 % op de leges van vergunningen en lijkbezorgingsrechten toegepast. Kostendekkendheid van 100% is niet voor alle leges mogelijk, doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd zijn. In die gevallen worden de leges vastgesteld op basis van het wettelijke maximale tarief.

Kostendekkendheid (de percentages zijn berekend op exacte bedragen, hieronder staan afgeronde bedragen)

Leges

Begroting 2025

Begroting 2026

	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
Leges burgerzaken	625	301	48,2%	586	301	51,4%
Leges bestemmingsplannen	392	21	5,4%	182	21	11,3%
Leges vergunningen	2.070	530	25,6%	1.890	705	37,3%
Leges markten	82	14	17,1%	36	14	40,0%
Lijkbezorgingsrechten	448	375	83,7%	413	375	90,9%
Totaal Leges	3.617	1.241	35,1%	3.107	1.416	45,6%

Naar aanleiding van de financiële verwerking van Plan B zijn de opbrengsten van de leges in 2026 met €150.000 verhoogd.

Aanduiding lokale lastendruk

Onder lokale lastendruk verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een gemeente betaalt aan OZB, afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. In het onderstaande overzicht wordt een vergelijking gemaakt van de gemiddelde woonlasten in Westerveld op basis van de tarieven van 2025 en een WOZ-waarde van € 400.000. Voor 2026 worden de tarieven gehanteerd welke in deze paragraaf zijn benoemd. In dit onderstaande vergelijking is gerekend met een geprognosticeerde WOZ-waarde van € 420.000, aangezien de woningtaxaties 2026 ten tijde van dit schrijven nog niet zijn afgerond.

Lokale heffing	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
Betreft het jaar	2025	2026	2025	2026
Woningwaarde per 1 januari t-1	400.000	420.000	400.000	420.000
OZB woningen	383	373	383	373
Afvalstoffenheffing	208	208	220	220
Rioolheffing	203	210	203	210
Totale lasten per huishouden	794	791	806	803

Mutatie t.o.v. voorgaand jaar

-3

-3

Kwijtscheldingbeleid

Westerveld hanteert voor de kwijtschelding een inkomensgrens van 100% van de bijstandsnorm. Westerveld maakt daarmee, net als het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht die lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% maximaal te verhogen naar 100%. Voor gepensioneerden is de inkomensgrens vastgesteld op de netto AOW-uitkering. Als het inkomen de vastgestelde norm niet overschrijdt en er beperkt vermogen aanwezig is, komt men in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Vanaf 2023 hebben wij ook de vermogensnormen verhoogd met de volgende bedragen: alleenstaande € 1.500, alleenstaande ouder € 1.800 en gehuwden € 2.000.

Kwijtschelding kan worden verleend op afvalstoffenheffing en in uitzonderlijke gevallen op de OZB en riool- en waterzorgheffing. Door toepassing van de Uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding omdat de overwaarde van een woning aangemerkt wordt als vermogen. Indien er geen sprake is van overwaarde kan er mogelijk kwijtschelding worden verleend.

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door weerstandscapaciteit. Deze paragraaf beschrijft de risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente in gevaar kunnen brengen. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Met het principe van integraal management is het sturen op risico's een vast onderdeel van de bedrijfsvoering. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, de bijbehorende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen deze componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit (A) / Benodigde weerstandscapaciteit (B)
=	

Wij streven naar een weerstandsvermogen dat ten minste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk is of hoger is dan 1,0.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
--------------------------	--------------	------------------

A	> 2.0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Weerstandscapaciteit betreft alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat aanpassingen nodig zijn in de begroting en het beleid.

Inventarisatie van risico's (benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis zich voordoet met een negatieve impact voor de organisatie. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

1. Overige verstrekte leningen

De gemeente heeft leningen verstrekt in het kader van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.

2. Gewaarborgde leningen

Voor tien instellingen binnen de gemeentegrenzen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.

3. Garantstelling WSW-achtervang

De gemeente is door middel van een garantstelling verbonden aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Mocht een woningbouwvereniging niet aan haar financiële verplichtingen kunnen voldoen, dan zal zij eerst de WSW aangespreken. Wanneer blijkt dat de WSW onvoldoende financiële middelen heeft, worden andere woningbouwverenigingen aangesproken en tenslotte kan de gemeente worden aangesproken. Het vastgoed fungeert in deze situatie als onderpand. Actium is de grootste woningbouwvereniging die actief is binnen de gemeente Westerveld. Actium beschikt over circa 16.000 woningen die verspreid zijn over verschillende gemeenten. In de gemeente Westerveld zijn ongeveer 1.600 woningen (10%) in het bezit van Actium. Naast Actium is woningcorporatie Woonconcept vertegenwoordigd binnen de gemeente. Zij verhuurt één wooncomplex aan een instelling, bestaande uit circa 20 woningen. Op basis daarvan

schatten wij dat maximaal 10% opeisbaar is. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 5%.

4. Cybercriminaliteit

Door cybercriminaliteit (o.a. ransomware en phishing) zijn onder andere ICT systemen niet beschikbaar. Het risico ontstaat dat de systemen niet beschikbaar zijn, waardoor de gemeente veel kosten maakt om systemen weer werkend te krijgen. De kosten voor het opnieuw inrichten van de systemen worden geschat op € 2.500.000, het risico schatten wij in op 25%.

5. Algemene uitkering Gemeentefonds

In 2024 ontving de gemeente ruim € 46 miljoen uit het Gemeentefonds. De rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het Gemeentefonds onder andere naar het aantal inwoners, jongeren en uitkeringsgerechtigden, de oppervlakte van de gemeente en de grootte van de watergebieden. Bij de circulaire in mei en september kan het voorkomen dat er wijzigingen zijn in de hoogte van de algemene uitkering. De grootste negatieve bijstelling in de afgelopen jaren was circa 3%. Dit risico schatten wij op € 1.385.000. De kans daarop schatten wij op 10%.

6. Kosten vervanging wegens ziekteverzuim

In de begroting 2025 wordt een bedrag van afgerond € 209.000 geraamd voor vervanging bij ziekte. Hierbij wordt uitgegaan van een ziekteverzuim van 2%. Het verzuimpercentage voor 2024 bedroeg 5,38%. (in 2023: 7,49%). Overschrijding van het budget voor vervanging bij ziekte is toegestaan tot het landelijk gemiddelde verzuimpercentage. Er bestaat een aannemelijk risico dat het werkelijke ziekteverzuim hoger is dan 2%. Gegeven de huidige context wordt het risico geschat op € 250.000. De kans schatten wij op reëel op 50%.

7. Volume ontwikkelingen exploitatie en Sociaal domein

In de begroting hebben we een zo realistisch mogelijke inschatting gemaakt van de ontwikkelingen in volume en prijs. Er bestaat een risico dat de indexering en zorgvraag bij het Sociaal domein meer toeneemt dan onze inschatting of dat de prijsontwikkeling afwijkt. Hier valt ook de inkomensafhankelijke bijdrage voor de WMO onder (geschatte ontvangst € 200.000). De kans daarop schatten wij in op 10%. De impact schatten we op 5% van de exploitatie. Gezien de ingezette koers om zoveel mogelijk grip te houden rond processen en de budgetresultaten van de afgelopen jaren is dit een realistisch scenario.

8. BTW-compensatiefonds

Er wordt uitgegaan van een lagere aanspraak onder het plafond. Gemeenten mogen deze ruimte meenemen in hun begroting, al blijft voorzichtigheid geboden. Het ministerie van BZK heeft in afstemming met VNG en provinciale toezichthouders een advies opgesteld over de wijze waarop de ruimte onder het plafond BOF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt: Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren wij om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Volgens de meest recente gegevens is het effect 11 punten van de uitkeringsfactor. Provincie Drenthe staat structurele raming toe, mits deze post wordt opgenomen. Er bestaat een risico op uitnutting van het compensatiefonds door alle gemeenten samen. De kans dat dit scenario zich voordoet wordt geschat op 50%.

9. Dividend

Het dividend is zo realistisch mogelijk begroot. Wel geven de partners waarin wij deelnemen geven allen aan dat winsten zullen afnemen en derhalve de uit te keren dividend lager zal zijn. Zo geeft Rendo aan dat het toekomstige dividend gebaseerd zal zijn op een lagere uitkeerbare winst. In

vergelijking met de huidige uitkeerbare winst wordt een verlaging voorzien van het dividend. Dat bedrag betreft dus ons risico van lagere inkomsten in de toekomst. Ook Enexis geeft aan dat de dividend uitkering zal dalen. Verder voorziet ook ROVA een lager dividend. Het risico schatten wij op € 225.000. De kans dat het dividend daadwerkelijk lager zal zijn, schatten wij op 20%.

10. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in zeven gemeenschappelijke regelingen (te weten SSC-ONS, Reestmond, Veiligheidsregio Drenthe, GGD Drenthe, RUD, Recreatieschap Drenthe en Publiekvervoer Groningen Drenthe). Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, die dan ook de gemeente Westerveld treft. Wij gaan er vanuit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. De kans dat dit scenario zich voordoet schatten wij in op 50%.

11. Personeel/inhuur

Op de huidige arbeidsmarkt is het lastig om goed gekwalificeerd personeel te vinden. Door de schaalgrootte van Westerveld betreft het ook vaak functies die door 1 persoon ingevuld worden, waardoor bij het wegvallen van een collega er snel gehandeld moet worden. Hierdoor zien we ons vaak genooddaakt in te huren, daarbij is het een grote uitdaging om binnen de gestelde budgetten te blijven. Het risico op overschrijding van de bestaande budgetten wordt ingeschat op 25%.

12. Garantstelling projecten

Voor diverse projecten in de openbare ruimte is het risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot vanwege diverse onzekerheden. De kans dat deze garantstelling ingevuld moet worden wordt geschat op 20%.

Samenvatting:

Omschrijving Risico (afgeronde bedragen in €)	I/S	Kans	Impact	Risico in Euro
1. Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	10%	679.000	68.000
2. Gewaarborgde leningen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	2.158.000	216.000
3. Garantstelling WSW-achtervang (scenario 10% opgeëist)	I	5%	3.216.000	161.000
4. Cybercriminaliteit	I	25%	2.500.000	625.000
5. Algemene uitkering Gemeentefonds	I	10%	1.385.000	139.000
6. Kosten vervanging wegens ziekteverzuim	I	50%	250.000	125.000
7. Volume ontwikkelingen exploitatie/Sociaal domein	I	10%	2.000.000	200.000

8. BTW-compensatiefonds	I	50%	208.000	104.000
9. Dividend	S	20%	225.000	45.000
10. Gemeenschappelijke regelingen (scenario 5% extra)	S	50%	396.000	198.000
11. Personeel/inhuur en bedrijfscontinuïteit	I	25%	1.500.000	375.000
12. Projecten	I	20%	1.000.000	200.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit			2.455.000	

Overige risico's

In gebreke stelling

Onder de nieuwe omgevingswet is de systematiek rondom afhandeltermijnen gewijzigd. Er is geen wettelijk voorschrift om een vergunningsaanvraag binnen een gestelde termijn af te handelen. Wel bestaat de mogelijkheid om de gemeente in gebreke te stellen indien de afhandeling redelijkerwijs plaats had moeten vinden. Het is lastig om op voorhand aan te geven wat het financiële risico is.

Effecten milieu op verkoop en ontwikkeling van gronden

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) uitspraak gedaan over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De RvS oordeelde dat de PAS niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Dat betekent dat voor veel ruimtelijke ontwikkelingen weer toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) vereist is.

Dit kan via het 'aanhaken', dat wil zeggen als onderdeel van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) of via een aparte natuurvergunning op grond van de Wnb. Gedeputeerde Staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze natuurvergunning.

De gevolgen van de uitspraak halen nog steeds regelmatig het nieuws. Veel initiatieven zijn stil komen te liggen. De uitspraak van de RvS laat ook zien dat er voor het herstel van onze natuur nog flinke stappen nodig zijn. De totale stikstofdepositie moet blijvend worden verlaagd. Gemakkelijke oplossingen hiervoor zijn er niet.

Er zijn nog geen ontwikkelingen in onze gemeente geannuleerd door deze stikstofproblematiek. Samen met de Provincie Drenthe en de andere Drentse gemeenten wordt het landelijk beleid op de voet gevolgd en gekeken welke maatregelen genomen moeten worden om ontwikkelingen toch doorgang te kunnen laten vinden.

Juridische kosten wolf

Indien er overgegaan wordt tot hoger beroep wordt de gemeente geconfronteerd met nieuwe juridische kosten. Op voorhand is niet in te schatten of dit zal gebeuren en indien het plaatsvindt, wat dan de juridische kosten zullen zijn.

Aansprakelijkheid omtrent lager onderhoudsniveau onderhoud

Doordat niet alle wegen, bomen en civiele kunstwerken aan het vereiste onderhoudsniveau voldoen

bestaat het risico dat de gemeente aansprakelijk gesteld wordt voor eventuele schade die hieruit voortkomt. Dit risico is op voorhand niet goed in te schatten.

Onderhoudsplan scholen

Er wordt gewerkt aan het integraal huisvestingsplan (IHP) waar ook de scholen een onderdeel van zijn. Tot het moment dat duidelijk is waar onderhoud of uitbreiding plaats moet vinden, bestaat het risico dat we als gemeente op korte termijn tijdelijke huisvesting moeten gaan regelen. De kosten zijn zeer afhankelijk van de benodigde oplossing en daarom niet in te schatten.

Inventarisatie beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit worden incidentele risico's afgedekt met incidenteel geld en worden structurele risico's opgevangen met structurele middelen.

Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is het volgende bepaald:

- De algemene reserves worden volledig meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit;
- De bestemmingsreserves, stille reserves en stille voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Deze middelen zijn direct aan te wenden voor de financiële gevolgen van een risico.

Vrij beschikbaar Per 01-01-2026

Algemene reserve 9.719.521

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheid om door middel van een verhoging van belastingen en leges structurele risico's op te vangen. De OZB is de enige belasting die hiervoor in aanmerking komt. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (norm van artikel 12) te vergelijken met het tarief dat de gemeente Westerveld hanteert. De onderstaande tabel laat zien dat de onbelaste belastingcapaciteit € 2.778.000 bedraagt. Dit bedrag stijgt ten opzichte van de jaarrekening 2024. De reden hiervan is dat het OZB tarief voor voornamelijk eigenaren woningen in zeer beperkte mate toeneemt, waardoor de belastingruimte wordt vergroot.

Soort	WOZ-waarde	Tarief Westerveld	Tarief art. 12	Vershil	Onbenutte capaciteit
OZB eigenaren woningen	4.088.573.000	0,0888	0,1614	0,0726	2.670.000

OZB eigenaren niet-woningen	457.494.000	0,2000	0,1614	-0,0386	-
OZB gebruikers niet-woningen	343.755.000	0,1300	0,1614	0,0314	108.000
Totaal					2.778.000

Beoordeling weerstandsvermogen en kengetal

Op basis van voorgaande inventarisatie resulteert dat in onderstaande beoordeling en confrontatie.

Beoordeling	Per 01-01-2026
Incidentele weerstandscapaciteit	9.719.521
Structurele weerstandscapaciteit	2.778.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit (A)	12.497.521
Totaal benodigde weerstandscapaciteit (B)	2.455.000
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	10.042.521
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	5,09

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 5,09. Zoals beschreven onder het kopje 'Risicobeheersing' hanteren wij als norm 'voldoende' als sprake is van een bijbehorende ratio weerstandsvermogen van ten minste 1,0. Per saldo wordt voldaan aan ons eigen uitgangspunt. De gemeente kan de geïnventariseerde risico's opvangen. Een kanttekening is op zijn plaats. Wordt de beschikbare weerstandcapaciteit werkelijk benut (ingezet voor tegenvallers) dan heeft dit consequenties voor de solvabiliteit en/of de lokale lasten.

Financiële kengetallen normen

Omschrijving

In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële kengetallen weergegeven. De gezamenlijke toezichthouders hebben de financiële kengetallen gecategoriseerd en bandbreedtes bepaald. De categorieën variëren van minst risicovol en gemiddeld risicovol tot meest risicovol. Per kengetal wordt een korte toelichting gegeven.

Beoordeling vanuit het interbestuurlijk toezicht	Minst risicovol	Gemiddeld risico	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90 - 130%	>130%
Solvabiliteitsratio (1)	>50%	20 - 50%	<20%
Solvabiliteitsratio (2)	>33%	10 - 33%	<10%
Grondexploitatie	<20%	20 - 35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95	95 -105	>105

De Solvabiliteitsratio (2) betreft een eigen (voorlopige) normstelling.

Excel-tabel

Kengetal	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	-1,1%	8,2%	3,9%	9,3%	15,6%	14,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-1,9%	7,1%	3,4%	8,7%	15,0%	13,4%
Solvabiliteitsratio (1) incl. bestemmingsreserves	44,0%	40,3%	41,9%	41,0%	39,7%	41,6%
Solvabiliteitsratio (2) excl. bestemmingsreserves	14,2%	8,3%	15,1%	15,0%	14,7%	15,9%
Grondexploitatie	0,1%	0,2%	-1,0%	-0,9%	0,1%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	6,1%	2,0%	2,5%	1,6%	0,5%	0,1%
Belastingcapaciteit	87,3%	80,4%	80,1%	80,1%	80,1%	80,1%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de netto schuld en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een netto schuldquote kleiner dan 90% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2026 een netto schuldquote van 3,9%, wat beschouwd wordt als minst risicovol.

Solvabiliteitsratio (1)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Westerveld in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit voor de financiële

weerbaarheid van de gemeente is. De solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen inclusief bestemmingsreserves ten opzichte van de totale balansomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders beschouwen een solvabiliteitsratio groter dan 50% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2026 een solvabiliteitsratio van 41,9%. Door dit positieve resultaat kan er een toevoeging aan de algemene reserve gedaan worden.

Een solvabiliteitsratio exclusief bestemmingsreserves geeft een beter beeld van de vermogenspositie van gemeenten. Omdat de gemeenteraad zelf bestemmingsreserves kan opheffen en toevoegen aan de algemene reserve wordt vaak alleen naar de solvabiliteitsratio (1) gekeken. De mogelijkheid bestaat om een bedrag uit de bestemmingsreserves ter dekking voor de kapitaallasten te gebruiken, waardoor de bestemmingsreserves die hiervoor worden ingezet niet zonder consequenties voor bezuinigingen op de exploitatie zijn door te voeren, is het ook gewenst om de volgende ratio te betrekken in het oordeel over de financiële positie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio (2)

opzichte van het totale vermogen. Het gaat hier dus om het kengetal dat de verhouding van het 'vrije' vermogen uitdrukt ten opzichte van het totale vermogen. Bestemmingsreserves kennen immers een bestemming voor (beleids)taken in het lopende jaar of komende jaren. Daarmee liggen, zolang de raad niet anders beslist, de bestemmingsreserves en de onttrekkingen daaruit vast. Ze kunnen niet direct worden ingezet voor het opvangen van optredende risico's. De gemeente Westerveld heeft eind 2026 een solvabiliteitsratio (2) van 15,1%.

De solvabiliteitsratio exclusief bestemmingsreserves verbeterd iets vanaf 2026 omdat in de Nota Reserves en Voorzieningen het voorstel is gedaan om enkel een paar bestemmingsreserves te behouden. De bestemmingsreserves die zijn opgeheven zijn ofwel in een andere bestemmingsreserve gestort, ofwel vrijgevalen in de algemene reserve.

Grondexploitatie

Dit ratio laat de verhouding zien tussen de waarde van de grond en de totale baten. Hoe minder grond de gemeente heeft verkocht, hoe hoger de grondpositie is en hoe hoger de boekwaarde en dit ratio. De gezamenlijke toezichthouders vinden een grondexploitatie ratio van boven de 35% het meest risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2026 een grondexploitatie ratio van -1,0%. Dit wordt gezien als minst risicovol.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding aan tussen het structurele exploitatieoverschot (of tekort) en de totale exploitatieomvang. De gezamenlijke toezichthouders vinden een structurele exploitatieruimte groter dan 0% het minst risicovol. De gemeente Westerveld beschikt in 2026 over een structurele exploitatieruimte van 2,5%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de woonlasten aan (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De gezamenlijke toezichthouders vinden een belastingcapaciteit kleiner dan 95% het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft in 2026 een belastingcapaciteit van 80,1%. Dat betekent dat er ruimte is om de tarieven te verhogen. Als grens wordt vaak 105% aangehouden. Door het laten stijgen van het OZB-tarief neemt de ruimte onder deze 105% af.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de realisatie van het beleid dat betrekking heeft op wegen, civieltechnische kunstwerken, riolering, water en groen, gebouwen en overige ruimte (begraafplaatsen, sportvelden en speellocaties). Er wordt ingegaan op het beleid, de kwaliteit van de openbare ruimte, de vertaling van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud.

Algemeen kwaliteitsniveau

In de gemeente Westerveld is de kwaliteit van de openbare ruimte vastgelegd in de BrinQ-visie. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen basisvoorwaarden en onderscheidende waarden. De basisvoorwaarden richten zich op de objectieve kwaliteit van de openbare ruimte, terwijl de onderscheidende waarden meer gaan over de beleving van het gebied.

De vier basisvoorwaarden waaraan de openbare ruimte moet voldoen, zijn:

Deze waarden drukken uit hoe de gebruiker zich op een plek wil voelen: het is er schoon en heel, veilig, toegankelijk en hij/zij wil de ruimte duurzaam doorgeven aan toekomstige gebruikers. Hoewel er geen directe relatie is tussen deze waarden en de technische kwaliteit volgens de CROW-meetlat, geldt in het algemeen dat minimaal een basiskwaliteit tussen niveau B en C nagestreefd wordt.

Daarnaast zijn vanuit het belevingsonderzoek (expedities en enquête) vier onderscheidende waarden naar voren gekomen.

Deze onderscheidende waarden zijn plaatsgebonden en hoeven niet overal hetzelfde te zijn.

Voor de productonderdelen verharding, groen en meubilair is in de BrinQ-visie de gewenste kwaliteit vastgelegd. Voor riolering is het Watertakenplan 2023–2028 (voorheen GRP) leidend. Het onderhoud aan gebouwen is ingericht volgens het principe sober en doelmatig.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de door de raad vastgestelde beheersplannen.

Naam / Omschrijving	Vastgesteld	Planning	Wegen	Riolering	Groen en water	Gebouwen	Overige ruimte
BrinQ-visie	2018	2025	√		√		√
Wegenbeheersplan	2022	2025	√				
Beheersplan kunstwerken	2018	2025	√				
Visie op groenstructuur	2017				√		
Beleid- en beheersplan brinken gemeente Westerveld	2013				√		
Riolering en waterprogramma 2023 - 2028	2022			√	√		

Beheerplan waterpartijen	2016			√		
Beleidsplan openbare verlichting	2022	2026	√			
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	2020		√			
Beleidsnota duurzaamheid	2020			√	√	√
Meerjaren onderhoudsplan gebouwen	2021	2025				√
Duurzaam meerjaren onderhoud- en investeringsplan gebouwen	in uitvoering	2025				√
Boombeleidsplan	2023			√		

Wegen

De kwaliteit van de (zand)wegen en paden maakt deel uit van de BrinQ-visie. In deze visie gelden voor wegen de basiswaarden schoon, heel en veilig. Vertaald naar kwaliteitsniveaus volgens de CROW-meetlat betekent dit een combinatie van basisniveau (kwaliteitsniveau B) en een niveau laag (kwaliteitsniveau C). Conform de BBV-richtlijnen wordt onderscheid gemaakt tussen klein- en grootonderhoud en reconstructie en vervangingen. Voor het planmatig onderhoud van de wegen (grootonderhoud, reconstructie en vervangingen) is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Voor het grootonderhoud is een voorziening aanwezig en investeringen worden 2 a 3 jaarlijks via de planning- en controlcyclus aangevraagd. Daarom zijn op dit moment geen structurele achterstanden in het onderhoud aanwezig. Hierbij wordt opgemerkt, dat binnen de kwalitatieve planning (planjaar 1 t/m 5) van het wegenbeheerplan in beeld is gebracht of er wegen zijn waar de voorgestelde onderhoudsmaatregel aangepast, afgezwakt of uitgesteld kan worden. Het doel hiervan is om na te gaan of het mogelijk is om de jaarlijkse dotatie minder snel te laten stijgen. Wegen die hiervoor in aanmerking komen, zijn bijvoorbeeld doodlopende wegen waar geen woningen aan staan of wegen

met uitsluitend een agrarische functie. Daarnaast kan gedacht worden aan wegen met een gecombineerde functie (zowel agrarisch gebruik als knooppuntenfietsroute) die omgevormd kunnen worden naar betonverharding. Op deze manier kan een afgezwakte onderhoudsmaatregel worden toegepast zonder dat dit direct leidt tot kapitaalvernietiging. Per saldo wordt voldaan aan de wettelijke eisen en is sprake van een beperkt risico op schadeclaims.

De openbare verlichting valt eveneens onder wegen. In het 'Licht en duisternisplan' is het beleid ten aanzien van de verlichting verwoord.

Wegen	Eenheid	Hoeveelheid
Verhardingen binnen en buiten de bebouwde kom		
Rijbanen	m2	1.867.867
Fietspaden	m2	259.744
Voetpaden	m2	126.304
Parkeervlakken	m2	79.166
Totaal verhardingen	m2	2.333.297
Semi-verharde paden	m2	584.100
Zandwegen	km	132
Bermen	km	621
Bruggen/ Kunstwerken	stuk	60
Lichtmasten	stuk	4.563
Verkeersborden	stuk	4.200

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6820101 Wegbeheer	-1.495	-1.519	-1.577	-1.631
6820102 Grootonderhoud wegen	-2.534	-2.534	-2.534	-2.534
Totaal onderhoudsbudget	-4.028	-4.053	-4.110	-4.164

Financiële consequenties Kunstwerken

Dit betreft de uitgaven conform het meerjarenonderhoudsplan kunstwerken. De uitgaven worden 'bekostigd' uit de voorziening voor kunstwerken. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 10.000 gedoteerd. Dit is op basis van de laatste inspectie uit 2025 en het nieuwe meerjarenonderhoudsplan kunstwerken. De gegevens worden verwerkt in GBI World (ons nieuwe beheerssysteem).

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6820106 Onderhoud civiele kunstwerken bruggen	-87	-35	-98	-22
Totaal onderhoudsbudget	-87	-35	-98	-22

Riolering

Het Riolerings- en Waterprogramma 2023-2028 (RWP 2023-2028) is opgesteld binnen het samenwerkingsverband Fluvius vanuit het gedachtengoed van de nieuwe Omgevingswet. Het haakt zoveel mogelijk aan bij de gemeentelijke Omgevingsvisie en is qua beleid gericht op een doorvertaling naar het Omgevingsplan. In het RWP 2023-2028 zijn het beleid, het beheer, de financiën (heffing) en de programmering voor de komende planperiode nader uitgewerkt.

Riool- en hemelwatervoorzieningen	Eenheid
Hoofdriolering voor afvalwater	63 km
Hoofdriolering voor hemelwater	30 km
Gemengde hoofdriolering voor afval- en hemelwater	141 km
Kolken	10.620
Rioolgemalen	49
Pompunits drukriolering (buitengebied)	525
Persleidingen en drukriolering (buitengebied)	202 km
Drainage	25 km

Sloten binnen bebouwde kom	27 km
Wadi's en waterpartijen	26
Bergbezinkbassins	10
Externe overstorten	34
Interne overstorten, stuwputten, ventielen etc.	12

Beleidsvoornemens:

Het rioleringsbeheer in gemeente Westerveld gaat verder op de weg die de afgelopen jaren is ingeslagen. De toestand van de riolering is overwegend voldoende en de financiële positie is op orde. Er is geen koerswijziging nodig.

Enkele aandachtspunten:

- In de planperiode 2023-2028 ligt het accent op klimaatadaptatie, met name op het omgaan met extreme buien. Het beleid voor wateroverlast bij extreme buien is concreet verwoord in het RWP §3.2 “beleid hemelwater”. Dit heeft bijgedragen aan een klimaat-robuuste invulling bij alle ontwikkelingen in de openbare ruimte. Ook het komend jaar wordt gewerkt aan een gebiedsgerichte uitwerking van het hemelwaterbeleid en vastlegging in het Omgevingsplan.
- Het gegevensbeheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte vindt plaats in de nieuwe beheers applicatie GBI World. De standaardisatie en actualisering van alle beheers objecten is nog lopende.
- Het inspecteren van de riolen en de verwerking van de uitkomsten is de afgelopen jaren goed opgepakt. De toestandsbeoordeling en verwerking tot een lage termijn actieplan verdient blijvende aandacht en inrichting in de nieuwe beheers applicatie.

De jaarlijkse beheerkosten voor riolering voor de komende planperiode voor 2026 bedragen € 698.000. Daarnaast is sprake van aanvullende kosten beheer voor bijvoorbeeld camera inspectie en klimaat adaptieve onderzoeken en maatregelen gelegen tussen € 150.000 en € 250.000 (voor 2026: circa € 232.000). De jaarlijkse uitgaven voor investeringsprojecten (klimaatmaatregelen en vervangingen van gemalen en leidingsystemen) voor 2026 bedragen € 735.000. Bij de uitvoering wordt zoveel mogelijk het uitgangspunt gehanteerd 'werk met werk maken' zoals bijvoorbeeld gebeurt op het moment van wegvervanging.

De rioolkosten en waterbeheer worden gedekt uit de rioolheffing. De afgelopen jaren is er geen indexatie van het tarief geweest voor prijsverhoging en inflatie. Dit is een aandachtspunt. Daartegenover staat dat de voorziening voor de riolering op beoogd niveau is.

Financiële consequenties Riolerings

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6870201 Rioleringzorg beheer	-861	-875	-850	-807
6870202 Rioleringzorg nieuw Waterplan	-883	-882	-882	-882
6870204 Waterkering en afwatering	-698	-698	-702	-703
Totaal programma	-2.443	-2.455	-2.434	-2.392

Meerjarig grootonderhoud Rioleringen

Dit betreft de uitgaven conform het meerjarenonderhoudsplan riolering. Deze worden 'bekostigd' uit de voorziening voor riolering. Voor het op peil houden van deze voorziening wordt jaarlijks € 700.000 gedoteerd.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6870202 Rioleringzorg nieuw Waterplan	-735	-597	-535	-658
Meerjarig onderhoud riolen	-735	-597	-535	-658

Groen en water

De kwaliteitsniveaus van het groen en de waterpartijen maken deel uit van de BrinQ-visie. Deze visie is vertaald in een beheersplan voor het onderhoud van groen en water. De financiële vertaling daarvan werkt door in deze begroting. Voor watergangen en duikers is een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

Groen en water	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuk	53.000
Bos(plantsoen)	m2	881.800
Heesters	m2	153.400
Hagen	m1	13.200
Gras / gazon	m2	965.800
Waterpartijen	km	580

Beleidsvoornemens

- Vergroten biodiversiteit op meerdere fronten.
- Uitvoering geven aan het beheerplan openbaar groen op basis van de BrinQ-visie.
- Uitvoering geven aan het bomenplan van 2023.

- Uitvoering geven aan het beleid– en beheerplan Brinken.
- Op basis van de uitkomsten van de risicodialogen verder uitvoering geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) onder andere door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Daarbij wordt bij de inrichting van de fysieke ruimte rekening gehouden met bijvoorbeeld ruimte voor waterberging en maatregelen tegen hittestress of verstening.

Overige aandachtspunten

- Meer aandacht geven aan communicatie met betrekking tot de werkzaamheden. Hieronder valt bijvoorbeeld om door middel van borden aan te geven dat er bomen gekapt worden, een groenkalender maken, etc.)
- (Speel)groen meenemen in het nieuw te vormen beleid voor speellocaties.

Financiële consequenties Groen en water

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6850701 Bosbezit landschapsbeheer en onderhoud bomen	-673	-673	-677	-678
6850702 Plantsoenen en openbaar groen	-1.464	-1.464	-1.472	-1.474
Totaal onderhoudsbudget	-2.137	-2.136	-2.148	-2.152

Gebouwen

Het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is erop gericht de gebouwen in de gewenste conditie te brengen en te behouden, achterstallig onderhoud te voorkomen en vroegtijdig inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode.

We streven naar het handhaven van een sober en doelmatig kwaliteitsniveau. Het minimaal gewenste onderhoudsniveau komt overeen met conditiescore 3 van de Nederlandse norm 'Conditiemeting gebouwde omgeving (NEN 2767)'.

Voor gebouwen die hoogstwaarschijnlijk worden afgestoten of gesloopt, geldt dat die alleen met de hoogst noodzakelijke maatregelen in stand worden gehouden. Het onderhoud aan deze gebouwen is vooral gericht op repareren indien noodzakelijk.

Het onderhoud aan gebouwen wordt uitgevoerd op basis van meerjarenonderhoudsplannen (mjop's). Een meerjarenonderhoudsplan is een vertaling van de gewenste kwaliteit (conditiescore 3) naar noodzakelijke onderhoudsactiviteiten en daarvoor benodigde budgetten, ingepland over meerdere jaren. De planhorizon van een meerjarenonderhoudsplan is 30 jaar waarbij elke vier jaar een actualisatie plaatsvindt.

Voor goed onderhoud aan gemeentelijk vastgoed is nodig:

- toekomstvisie gemeentelijk vastgoed (doorlichting gemeentelijke vastgoedportefeuille);
- voldoende budget voor klein en groot onderhoud.

Voor het planmatig onderhoud is per gebouw een voorziening aangemaakt. De jaarlijkse dotatie bedraagt € 310.500. Er zijn voldoende middelen aanwezig om het onderhoudsniveau te realiseren.

In 2025 worden de gebouwen door een externe partij beoordeeld op de staat van onderhoud volgens de NEN 2767 norm waarna er een indexatie zal plaatsvinden van de onderhoudskosten. Er wordt onderscheid gemaakt in kleine jaarlijkse onderhoudskosten en grote meerjarige onderhoudswerkzaamheden.

Gebouwen	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijk vastgoed	stuk	42
Sportaccommodaties	stuk	15

Beleidsvoornemens

- Verduurzamingsmaatregelen uitvoeren voor dorpshuis Dwingeloo.

Financiële consequenties Gebouwen

De geraamde bestedingen aan het in stand houden van de gebouwen (het groot onderhoud).

Bedragen x €1.000

Meerjarig onderhoud gebouwen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6800304 Voormalige werf Havelte van Helomaweg	-5	-2	-2	-2
6800307 Voormalige school Heidehoek Vledderveen	0	-1	-1	-1
6800309 Brink 4 Dwingeloo	-23	-3	-3	-3
6800312 Voormalige school Darp	-2	-2	-2	-2
6800401 Bestuurscentrum	-244	-59	-59	-59
6800402 Gemeentewerf Tractie	-18	-26	-26	-26
6810101 ProactiePreparatie	-21	-6	-6	-6
6830402 Toerisme en Recreatie	-5	-8	-8	-8
6840203 Brede School Dwingeloo De Twingel	-5	-7	-7	-7
6850201 Binnensport en opstallen buitensport	0	-11	-11	-11
6850203 Sporthal Dwingeloo	-22	-52	-52	-52
6850204 Sporthal De Spronk	-69	-249	-249	-249
6850504 Kerkstorens molens en onderduikershol	-54	-35	-35	-35
6860112 Accommodaties sociaal cultureel werk	-17	0	0	0
6870303 Afvalbrengstation Havelte	-3	-5	-5	-5
6870501 Begraafplaatsen	-3	-8	-8	-8
Totaal onderhoudsbudget	-490	-473	-473	-473

Overige ruimte

Het kwaliteitsniveau van de begraafplaatsen is vastgelegd in de BrinQ-visie. Voor onderhoud aan de speelvoorzieningen geldt dat veiligheid en de daarmee gepaarde aansprakelijkheid maatgevend is. Sportvelden worden op een basisniveau onderhouden.

Overige ruimte	Eenheid	Hoeveelheid
Speellocaties	stuk	64
Speeltoestellen	stuk	409
Sportvelden	stuk	21
Begraafplaatsen	stuk	7

Beleidsvoornemens

- Beleid- en beheerplan opstellen voor spelen. Inclusief uitvoeringsplan voor renovatie van speeltoestellen.
- Het opstellen van een raamovereenkomst voor levering en plaatsing speeltoestellen en speellocaties.
- Aanschaf van robotmaaiers.

Financiële consequenties overige ruimte

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
6850202 Groene sportvelden en terreinen	-164	-162	-164	-166
6850703 Speelterreinen	-199	-198	-200	-200
6870501 Begraafplaatsen	-413	-412	-408	-409
Totaal onderhoudsbudget	-775	-773	-772	-774

Paragraaf D Financiering

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de wijze waarop binnen de gemeente Westerveld gelden worden belegd of worden aangetrokken. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de schuldpositie, de ontwikkeling van de rente, het schatkistbankieren en het risicobeheer.

Uitvoering treasurybeleid

We zetten het bestaande treasurybeleid voort. We zorgen ervoor dat er continu inzicht is in de uitgaande en inkomende gemeentelijke geldstromen. De interne sturing is gericht op beperking van de schuldenlast, kostenefficiency, voorkoming van renterisico's en maatwerkfinanciering. We volgen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. We zorgen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit

zodat we zowel op korte als op de langere termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen.

We bewaken de houdbaarheid van onze schuldpositie. We trekken alleen dan externe financieringsmiddelen aan als dat met het oog op de uitoefening en financiering van de publieke taak noodzakelijk is. Het rentebeleid in de begroting en de meerjarenramingen zijn gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen. Voor het aantrekken van nieuwe financiering maken we zo lang mogelijk gebruik van kasgeldleningen als toegestaan binnen de vastgestelde kaders en spelregels. We zijn alert op de renteontwikkelingen door ECB-beleid.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Elk jaar inventariseren we onze financieringsbehoefte. Deze wordt vooral bepaald door de investeringen en besteding van de middelen uit de bestemmingsreserve. Meerjarig nemen de schuld af en er is genoeg geld in kas om aan de verplichtingen te voldoen. Het saldo van de (bestemmings-)reserves neemt af, waardoor de financieringscapaciteit van het eigen vermogen daalt. Daarmee stijgt de externe financieringsbehoefte. Daarnaast stijgt door het huidige investeringsprogramma de behoefte aan meer investeringen. Het is dan ook aannemelijk dat we in een aantal jaren extra externe financiering aan willen trekken. Verder houden we rekening met de ontwikkeling van het resultaat. Zo bepalen we of er nieuwe leningen afgesloten moeten worden, of we eerder kunnen aflossen en of we andere financieringskeuzes willen maken. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van (bestaande) aangetrokken leningen. De gemeentelijke leningenportefeuille omvat begin 2026 in totaal vier langlopende leningen met een gezamenlijke omvang van € 10,3 miljoen.

Lening	Laatste Jaar aflossing	Boekwaarde 31-12-2025	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2026	Rente %
BNG 98177	2028	600	200	400	4,77%
BNG 112544	2044	2.280	120	2.160	1,33%
BNG 115758	2047	5.280	240	5.040	2,05%
BNG 116153	2032	2.100	300	1.800	2,76%
Totaal leningen		10.260	860	9.400	1,97%

De eind 2022 aangetrokken geldlening voor de aankoop van en investering in 'Park Hesselte' betreft een projectfinanciering. Dat wil zeggen dat de berekende rente volledig aan het project wordt toegerekend (zie taakveld 3.2).

De omvang van de vaste schuld van de gemeente neemt in 2026 als gevolg van reguliere aflossing af met € 1,7 miljoen ten opzichte van 2025. We houden daar in de ramingen voor deze meerjarenbegroting rekening mee. We stemmen omvang en samenstelling van de in 2026 eventueel

aan te trekken financieringsmiddelen zo goed mogelijk af op feitelijke liquiditeitsbehoefte en houden daarbij rekening met de ontwikkeling van de financieringspositie op korte en lange termijn. Voor de invulling maken we zowel gebruik van de kredietfaciliteiten van de Bank Nederlandse Gemeenten als van, in looptijd variërende, kort- en langlopende geldleningen.

Ontwikkeling schuldpositie

In onderstaande tabel geven we inzicht in de (verwachte en geraamde) ontwikkeling van de omvang van de vaste geldlening en de omvang van de kasgeldleningen. Voor het aantrekken van nieuwe financiering maximeren we de inzet van de kasgeldleningen binnen de zogenaamde kasgeldlimiet alvorens wordt overgegaan tot het aantrekken van vaste geldleningen. Actuele rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt spelen daarbij een rol.

Ontwikkeling schuldpositie (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste geldleningen	10.260	9.400	8.540	7.680	7.020	6.360
Kasgeldleningen	-	-	-	-	-	-
Totaal externe financieringspositie	10.260	9.400	8.540	7.680	7.020	6.360

Financieringsbehoefte

Uit de ontwikkeling van de schuldpositie is de financieringsbehoefte af te leiden. Op dit moment is er geen financieringsbehoefte voorzien.

Uitstaande leningen

Er zijn geen andere uitstaande leningen.

Rentebeleid

We zetten het bestaande rentebeleid van 2025 voort. Dat beleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde rente-omslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Renteverwachtingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt was in de afgelopen jaren mede als gevolg van monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) ongekend laag. Daarin komt nu verandering. Het rentepeil op de geld- en kapitaalmarkt is van veel factoren en internationale ontwikkelingen afhankelijk. De ECB houdt vast aan haar doelstelling van een inflatie van 2%. In juli 2025 werd het inflatiedoel van 2% bereikt en besloot de ECB de rente ongewijzigd te laten.

Rente begroting

De interne rekenregels zijn afgestemd op het vernieuwde BBV. Die schrijven voor dat de gemeente bij de bepaling van het rente-omslagpercentage moet uitgaan van het gewogen gemiddelde van de rente, die de gemeente betaalt voor de lopende geldleningen. Het gaat dan zowel om de vaste

geldleningen (looptijd van één jaar of langer) als om kasgeldleningen (looptijd van minder dan één jaar). De raming van de rentelasten voor de geldleningen die de gemeente in 2026 mogelijk moet aangaan, wordt gebaseerd op de renteverwachtingen. De voor 2026 geraamde rentetarieven resulteren in de volgende rentebegroting. Het verschil in rente (tussen betaalde rente en de rentetoerekening aan programma's) blijft binnen de toegestane marge van 25%. Zo wordt bereikt dat de juiste kosten worden toegerekend aan programma's en er niet een teveel aan resultaat (treasury) achterblijft onder algemene dekkingsmiddelen.

De rente kapitaallast (u_74200) betreft de aan de programma's toegerekende rente.

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Lasten					
U_51110	Rente langlopende geldleningen	238	227	236	236
U_74200	Rente kapitaallast	-267	-238	-231	-217
Totaal Lasten		-29	-11	5	18
Baten					
I_51020	Rentevergoeding langlopende leningen	257	207	207	207
Totaal Baten		257	207	207	207
Voordeel (+) / Nadeel (-) renteomslag		286	218	202	189

Rentetoerekening

De nieuwe begrotings- en verantwoordingsvoorschriften schrijven voor dat gemeenten de wijze waarop ze de rentelasten aan de gemeentelijke producten, programma's en projecten toerekenen in de begroting en in de jaarrekening zichtbaar maken. De doelstelling daarvan is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeente de verwachte rentelasten opnemen in de begroting en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rente toerekening. De projectfinanciering betreft de benodigde middelen voor de investeringen in Park Hesselte.

Voor 2026 en verder zijn de rentebaten hoger begroot dan de rentelasten. Er is dan geen sprake van een rentelast die aan taakvelden moet worden toegerekend, maar een rentebaai die ontstaat omdat op uitstaande geldleningen en het schatkistbankieren meer rente wordt ontvangen dan aan rente op aangetrokken lange en korte financiering wordt betaald (een 'negatieve' renteomslag). Deze 'negatieve' renteomslag is een resultaat van treasury en wordt dan ook niet aan de taakvelden toegerekend. Het percentage renteomslag wordt dan 0,00%.

Met ingang van 2025 moet de rente toerekening aan grondexploitatie worden gebaseerd op de omslagrente en dus wordt deze ook 0,00%.

Renteomslag begroting (afgerond)	2026	2027	2028	2029
----------------------------------	------	------	------	------

Totale boekwaarde vaste activa (staat C)	48.512.000	48.942.000	47.673.000	46.390.000
Boekwaarde aan derden verstrekte leningen	-632.000	-632.000	-632.000	-632.000
Boekwaarde projectfinanciering	-1.800.000	-1.500.000	-1.200.000	-900.000
Boekwaarde t.b.v. omslagrente	46.080.000	46.810.000	45.841.000	44.858.000
Toe te rekenen rente aan programma's (taakvelden)	0	0	0	0
Percentage renteomslag	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Percentage renteomslag (afgerond)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Renteomslag projecten en grondexploitaties	2026	2027	2028	2029
Projectrente camping Hesselte	2,76%	2,76%	2,76%	2,76%
Rente toerekening aan grondexploitaties	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal richtlijnen waar gemeenten zich in de uitvoering van treasurybeleid aan moeten houden. Dat zijn: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast stelt de wet beperkingen aan het extern beleggen van overtollige middelen. Dat ligt vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Het geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan een jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal van de begroting. Op basis van de cijfers in de begroting 2026 bedraagt de norm voor het komende jaar € 6,2 miljoen. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken of moet gemotiveerd worden waarom hier niet voor is gekozen. In deze begroting ramen we vanwege de additionele financieringsbehoefte een beperkt gebruik van kasgeldleningen. De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. Daarvan is door de externe langlopende financiering geen sprake.

We maken bij de voorziening in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Een overzicht van de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet wordt hierna weergegeven.

Kasgeldlimiet	Letter	Kwartaal I	Kwartaal II	Kwartaal III	Kwartaal IV	Jaar
<u>Vlottende schulden</u>						
Opgenomen kasgelden < 1 jaar		2.000	2.000	1.000	3.500	3.500
Totaal Vlottende schulden	a	2.000	2.000	1.000	3.500	3.500
<u>Vlottende middelen</u>						
Tegoeden in rekening courant		5	5	5	5	5
Courante gelden in kas		275	275	275	275	275
Totaal Vlottende middelen	b	280	280	280	280	280
Netto vlottende positie (schuld)	c=a-b	1.720	1.720	720	3.220	3.220
<u>Beoordeling kasgeldlimiet</u>						
Begrotingstotaal (baten)	d	72.776	72.776	72.776	72.776	72.776
Percentage conform de regeling	e	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	f=d*e	6.186	6.186	6.186	6.186	6.186
Ruimte (+) c.q. overschrijding van de kasgeldlimiet (-)	g=f-c	4.466	4.466	5.466	2.966	2.966

Er is geen sprake van een overschrijding.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in enig jaar maximaal mag (her)financieren. Dit om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie van aflossingen en renteherzieningen op de lopende leningen plaatsvindt en zo het risico van de ontwikkeling van kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie te beperken. De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal bij aanvang van dat jaar.

De norm (wet FIDO) stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking kan komen voor herfinanciering of renteherziening. Gemeenten hebben de plicht om te informeren ten aanzien van het renterisico dat zij over hun vaste schuld lopen.

Onderstaande tabel laat zien dat we binnen de grenzen van de risiconorm blijven. Het renterisico in de leningenportefeuille is in 2025 goed gespreid en er is de komende jaren sprake van voldoende ruimte voor (her)financiering.

Beoordelen risico's	Letter	2026	2027	2028	2029
Renterisico: Renteherzieningen	a	-	-	-	-
Renterisico: Aflossingen	b	860	860	860	660
Renterisico's	c=a+b	860	860	860	660
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal	d	72.776	70.378	69.036	68.513
Percentage conform de regeling renterisiconorm	e	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	f=d*e	14.555	14.076	13.807	13.702
Toetsing risico's aan de renterisiconorm					
Ruimte binnen (+) c.q. overschrijding(-) van de norm	g=f-c	13.695	13.216	12.947	13.042

Schatkistbankieren

De invoering van het schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Als er sprake is van overtollige financieringsmiddelen waarvan de omvang uitgaat boven het wettelijk vastgestelde drempelbedrag dan worden die middelen door het Rijk afgeroomd ten gunste van de 'schatkist' bij het Ministerie van Financiën. De overtollige gelden van de gemeente worden overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Daarvoor ontvangt de gemeente een rentevergoeding.

Een klein deel van het saldo mag als werkkapitaal worden aangehouden. Dit betreft een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2,5 miljoen. Voor Westerveld betreft dit een bedrag van € 546.000. Het treasurybeleid is gericht op voorkoming van overliquiditeit. We zijn daarin echter afhankelijk van omvang en verloop van inkomende geldstromen.

Het maakt dat we gemakkelijk een beroep kunnen doen op deze middelen bij gewenste extra financiering als gevolg van nieuwe investeringen, zonder een beroep te hoeven doen op de BNG. De rentegevoeligheid wordt daardoor sterk beperkt. Dat mede als gevolg van de in 2022 aangetrokken externe financiering.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. De volgende processen komen aan bod:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeel & organisatie (HRM);
- Inkoop, aanbesteding en contractmanagement;
- Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering (ICT)

Financiën, toezicht en controle op de eigen organisatie

Interne controle en rechtmatigheid

In 2026 gaan we verder op de wijze zoals we de afgelopen jaren werkten, namelijk volgens het 3 lijnen principe. De eerste lijn is verantwoordelijk voor controles in het primaire proces. De tweede lijn wordt uitgevoerd door de controller op de meest risicovolle processen en in de derde lijn vindt de verbijzonderde interne controle plaats (de review op de controles van de tweede lijn). In 2026 zetten we in op het verbeteren van de inkoopproces. Zo beoordelen we vaker of aanbestedingen voldoen aan de aanbestedingsgrenzen. Ook zetten we mooie stappen in het subsidieproces op het gebied van subsidies verantwoorden en het inrichten van een subsidieregister.

Rechtmatigheidsverantwoording college

Met ingang van het boekjaar 2023 legt het college rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens of hetgeen het college meldt in de verantwoording juist en volledig is.

Een belangrijk ander uitgangspunt voor de rechtmatigheidsverantwoording, betreft de verantwoordingsgrens die door de raad vastgesteld wordt. De verantwoordingsgrens wordt namelijk gebruikt voor het bepalen van de interne controlewerkzaamheden. Aangezien de interne controlewerkzaamheden ook gebruikt worden door de accountant, is het belangrijk om bij de verantwoordingsgrens aansluiting te houden bij de goedkeuringstolerantie die de accountant hanteert. Een belangrijke wijziging hierin is recente wijziging in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (het BADO). Op basis van het BADO van 21 maart 2025 is de goedkeuringstolerantie voor fouten en onzekerheden gesteld op 2% van de omvang basis (totale

lasten exclusief de dotatie aan de reserves) van de gemeente. Aangezien deze goedkeuringstolerantie voor de gemeente leidend zal zijn, zal voor de rechtmatigheidsverantwoording ook gebruik worden gemaakt van 2% als verantwoordingsgrens. In de nieuwe financiële verordening die de raad in het najaar van 2025 ontvangt zal deze nieuwe verantwoordingsgrens worden opgenomen.

Doelmatigheid

Momenteel werkt onze rekenkamer aan een onderzoek over informatieveiligheid. De verwachting is de raad binnenkort de uitkomsten ontvangt. Voor 2026 staat een doelmatigheidsonderzoek naar de personele processen en inhuur op het programma. In het najaar van 2025 worden de voorbereidingen hiervoor getroffen.

Fraude

We werken op basis van het fraudebeleidsplan. Hierin is opgenomen dat fraude als onderwerp jaarlijks aandacht verdient. Vanuit de gemeentebrede risico-inventarisatie zullen opnieuw de bekende risico's beoordeeld worden en zal gekeken worden naar nieuwe risico's, maar zullen we per risico ook beoordelen welke maatregelen we hiervoor moeten en kunnen treffen. Het resultaat van deze inventarisatie is dat medewerkers actief betrokken worden bij het herkennen en tegengaan van risico's, maar ook dat we goed zicht houden op de risico's. Dit alles met als doel om het risico op fraude te minimaliseren.

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft een toezichthoudende rol op de gemeenten op een aantal terreinen. Deze terreinen zijn:

- Ruimtelijke ordening;
- Omgevingsrecht;
- Ruimtelijk erfgoed;
- Huisvesting statushouders;
- Archief;
- Financiën.

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Hiervoor zijn toezichtcriteria ontwikkeld op basis waarvan een beoordeling plaats kan vinden. Deze beoordeling heeft een plek in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen. De provincie houdt toezicht op de vijf onderwerpen en doet aanbevelingen. Het streven is om op alle onderwerpen voldoende tot goed te scoren. Het definitieve eindoordeel wordt gepresenteerd bij de jaarrekening.

Personeel en organisatie (HRM)

Organisatieontwikkeling en samenwerking

In 2025 heeft de relatief nieuwe teamleiderslaag actief kunnen bijdragen aan het versterken van de ondersteuning en sturing binnen de teams. Om de ontwikkelingen binnen de diverse teams in samenhang met de brede opgaven waarvoor wij als gemeente staan in organisatie breed perspectief te zetten is het instrument strategische personeelsplanning ingezet. Dit heeft ons in staat gesteld om de impact van actuele en toekomstige ontwikkelingen op de organisatie-inrichting, werkprocessen en ondersteunende systemen integraal te analyseren en hierop proactief te anticiperen. Nadere uitwerking vindt dit jaar plaats. Ook komend jaar zal actief aandacht besteed worden aan strategische personeelsplanning.

De uitkomsten van het in 2024 gehouden medewerkers onderzoek zijn in 2025 uitgewerkt en geïntegreerd in de strategische HR-thema's. Het betroffen thema's die bijdragen aan het binden en boeien van onze medewerkers aan de organisatie, het investeren in de ontwikkeling van onze mensen en het inzetten op een cultuur waarin iedere medewerker zich gewaardeerd voelt en de ruimte krijgt om te groeien. Medio 2026 wordt een volgend medewerkers onderzoek gehouden.

Ook in 2025 heeft onze organisatie zich ingezet om een aantrekkelijke werkomgeving te zijn, waarbij de kracht ligt in korte lijnen, betrokkenheid en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling. De laag teamleiders heeft ervoor gezorgd dat er ruimte is om te luisteren naar onze medewerkers en we beter in kunnen spelen op individuele behoeften. Dit versterkt onze positie als een plek waar talent zich thuis voelt en optimaal kan bijdragen aan onze gezamenlijke doelen.

Dit jaar is tevens actief ingezet op doorontwikkeling van de samenwerking met ONS. Dit heeft ertoe geleid dat diverse processen met betrekking tot de personeelsadministratie en verzuim nader zijn uitgewerkt of zijn aangescherpt. Ook in 2026 zal deze samenwerking verder worden geoptimaliseerd.

Personeelsformatie en personeelsbudgetten

Met het volgende overzicht geven wij globaal inzicht in de begrote formatie in vergelijking met 2025.

Formatie in FTE	2025	2026	Vershil
Bestuur (B&W)	4,00	4,00	0
Bestuursondersteuning (griffie)	3,56	3,56	0
Totaal formatie bestuur	7,56	7,56	0
Subtotaal directe taken programma's	109,90	95,96	-13,94
Subtotaal ondersteunende taken (overhead)	80,40	98,29	17,89
Totaal formatie ambtelijke organisatie	190,30	194,24	3,94
FTE overhead / FTE Totaal	42,2%	50,6%	

De vastgestelde formatie voor 2026 is 194,24 FTE (excl. Bestuur en Griffie).

De arbeidsmarkt blijft, net als in 2025, krap. Het zal dan ook een uitdaging blijven om de juiste persoon op de juiste plek te vinden en te behouden. In 2026 zetten we sterk in op het versterken van onze recruitmentstrategie en arbeidsmarktcommunicatie.

De verschuiving van de afgelopen jaren van vaste krachten naar inhuur blijft onze aandacht behouden. Middels de ondersteuning van de teamleiders op individueel medewerkersniveau, het

bieden van opleidingen en trainingen, medewerkers onderzoeken en de inzet van strategische personeelsplanning zijn we bewuster bezig met het binden en boeien van ons zittende personeel.

De bijbehorende budgetten zijn als volgt:

Budget formatie	2025	2026	Vershil
Gemeenteraad		236.500	236.500
Bestuur B&W	405.990	405.990	0
Bestuursondersteuning (Griffie)	310.980	332.4219	21.439
Totaal Bestuur	716.970	738.410	257.939
Burgerlijke stand (trouwambtenaren)	10.000	10.000	0
Personeelslasten binnendienst	14.185.299	17.014.190	2.828.891
Personeelslasten buitendienst	1.001.130	1.778.616	777.486
Totaal ambtelijke organisatie	15.196.429	18.802.806	3.606.377
Totaal personeelsbudget	15.913.399	19.977.715	3.864.316

Het verschil in personeelsbudgetten tussen 2025 en 2026 is in totaal € 3.864.316. In de begroting 2025 zijn foutieve budgetten meegenomen in de uitsplitsing van het personeelsbudget in dit overzicht. Dit is rechtgetrokken in 2026. Daarnaast zitten in de personeelsbudgetten van 2026 CAO verhogingen verwerkt, deze werden tot 2025 niet in de personeelsbudgetten zelf verwerkt. Daarnaast zitten er diverse incidentele budgetten in de personeelslasten binnendienst. Deze mutaties van personeel zijn toegelicht in programma Overhead.

Personeelsbeleid

Onze medewerkers vormen het fundament van onze organisatie. We streven ernaar een werkomgeving te creëren waarin talent tot bloei komt en medewerkers de ruimte krijgen om hun kwaliteiten optimaal in te zetten. Dit realiseren we door actief te investeren in ontwikkeling, via gerichte opleidingsmogelijkheden en het faciliteren van interne mobiliteit. Zo bouwen we aan een organisatie waarin groei, betrokkenheid en continu leren centraal staan.

Binnen onze organisatie hechten we veel waarde aan het actief inzetten van de kennis, ervaring en betrokkenheid van medewerkers bij uiteenlopende projecten. Samenwerking en onderlinge verbinding vormen een essentieel onderdeel van onze organisatiecultuur. Om dit te blijven stimuleren, organiseren we regelmatig personeelsbijeenkomsten die bijdragen aan het versterken van onderlinge relaties en het delen van inzichten. Ook in 2025 is er ruimte voor

teambuildingsactiviteiten, zoals teamuitjes en personeelsfeesten, die bijdragen aan een positieve werksfeer en een sterkere onderlinge band.

Als betrokken werkgever zetten we sterk in op het vroegtijdig signaleren en voorkomen van verzuim. We streven ernaar om proactief te anticiperen op situaties waarin medewerkers (tijdelijk) extra ondersteuning nodig hebben. De teamleiders spelen hierin een sleutelrol. Zij worden middels gerichte opleidingen en trainingen structureel uitgerust met de juiste kennis en vaardigheden om deze verantwoordelijkheid op een zorgvuldige en effectieve manier vorm te geven, met oog voor zowel het individu als het team.

We streven als gemeente naar een verzuimcijfer dat niet groter is dan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer van de sector Gemeenten. In 2024 bedroeg dit landelijk cijfer 6,7% en in Westerveld 5,1 % (excl. zwangerschappen). In alle gevallen is er goed contact met de bedrijfsarts en leidinggevende om het herstel van de medewerker te bevorderen waar dit kan om zo snel mogelijk weer in het werkritme te komen. Met de komst van de teamleiders begin 2024 is er nog meer aandacht voor de zieke medewerkers en zien we een dalende beweging in het verzuimpercentage. Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van € 208.450. Indien dit budget niet toereikend is, heeft de raad in 2014 (2e bestuursrapportage) toestemming gegeven om de uitgaven te doen tot een budget dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

In 2025 is een extra impuls gegeven aan het goed op orde krijgen (en houden) van inkoop, contractmanagement en contractbeheer. Werkprocessen zijn beschreven, extra opleidingen zijn georganiseerd en contracten op het gebied van ICT, Jeugd, Wmo en Facilitair zijn op orde gebracht. Voor 2026 ligt de focus op het verder in kaart brengen, vastleggen en beheren van contracten in het Ruimtelijk Domein en Sociaal Domein. Deze gegevens vormen de basis om nieuwe samenwerkingskansen met partners binnen de GR SSC-ONS te verkennen. De kennis, kunde en middelen van SSC-ONS Inkoop & Contractmanagement worden ingezet om de interne inkoop- en contractorganisatie verder te professionaliseren. De aangestelde Inkoopregisseur in Westerveld geeft hier sturing aan.

Belangrijke thema's voor 2026 zijn:

- Duurzaam en maatschappelijk verantwoord opdracht geven tot inkopen (MVOI);
- Social Return On Investment (SROI) voor meer sociale impact;
- Professionalisering van contractbeheer met focus op overzicht;
- Lokale en regionale samenwerking voor gezamenlijke aanbestedingen;
- Actualisatie van inkoopbeleid afgestemd op wetgeving en gemeentelijke ambities;
- Digitalisering en innovatie in het inkoopproces;
- Integriteit en transparantie in inkoop en rechtmatigheid;
- Relatiebeheer en partnerschappen met leveranciers.

Deze thema's vormen de basis voor een toekomstbestendige inkooporganisatie, passend bij de schaal en ambities van een kleine gemeente.

Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering (ICT)

Met de uitvoering van het projectenportfolio van informatievoorziening blijven we werken aan noodzakelijke vervanging en modernisering van applicaties en het voldoen aan (nieuwe) wetgeving en wensen en behoeften uit de organisatie.

Het afgelopen jaar hebben we onder andere een nieuw zaakstelsel geïmplementeerd en het komende jaar werken we aan een verdere optimalisatie van de inrichting, de uitwisseling met andere systemen en de (digitale) dienstverlening naar inwoners en bedrijven.

De ontwikkelingen rondom nieuwe technologieën zoals Artificial Intelligence (AI) gaan razendsnel en bieden veel nieuwe mogelijkheden. We stellen kaders vast voor het gebruik van (nieuwe) technologieën en daar waar het verantwoord kan benutten we kansen waarmee we de dienstverlening kunnen verbeteren of efficiënter kunnen werken.

Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy gaan we bezig met de implementatie van de NIS2 en de aanbevelingen uit de uitgevoerde audit voor de Wet politie gegevens.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarbij zij een bestuurlijk of financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van banden met deze partijen komt voort uit politieke motieven en maatschappelijke relevantie. Een bestuurlijk belang betekent dat leden van het college in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigd zijn. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Deelnemingen in vennootschappen
3. Participaties in stichtingen en verenigingen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Werkvoorzieningsschap Reestmond

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel

Openbaar belang

*Aandee
I*

Het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die aangewezen zijn op aangepast werk op een dergelijke plek. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt. Dit houdt mede in het ontwikkelen van de arbeidsmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor hun door- en uitstroomkansen vergroot worden. 24,8%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	3.648
	31-12-2026	3.648
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	1.084
	31-12-2026	809
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nnb
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	2.663

Risico's

Veiligheidsregio Drenthe

Veiligheidsregio Drenthe te Assen

Openbaar belang

*Aandee
l*

Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden die door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen

4,4%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	3.102
	31-12-2026	3.614

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	31.247
	31-12-2026	29.634
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nnb
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	1.524

De Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de risico's uiteindelijk verhaald kunnen worden op de deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio geeft zelf aan dat er risico's gezien worden in de financiële afwikkeling van de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO), herziening FLO overgangsrecht en de kosten voor personeel (vergoeding vrijwilligers en loon- en prijsontwikkeling). De reserves worden als ruim voldoende ingeschat om de risico's af te dekken. Daarnaast worden nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd en zullen de daaruit voortkomende consequenties voorgelegd worden aan uw raad.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe		
Openbaar belang		Aandeel
Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.		Op basis van inwoner aantal
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	2.526
	31-12-2026	2.998
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	9.394
	31-12-2026	8.956
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nnb

Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	1.121
------------------------------------	------	-------

Risico's

In de risicoparagraaf van de begroting worden bedrijfsvoeringsrisico's ingeschat op totaal circa € 2,4 mln.

Omgevingsdienst Drenthe (ODD)

Omgevingsdienst Drenthe (ODD) te Assen

Openbaar belang

Aandeel

Het uitvoeren van alle milieuvergunningverlening- en meldingen, milieutoezicht en handhaving en alle milieuspecialismen en advisering op het gebied van milieu 3,7%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	1.071
----------------------------	----------	-------

	31-12-2026	1.004
--	------------	-------

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	11.207
-----------------------------	----------	--------

	31-12-2026	10.879
--	------------	--------

Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nnb
---------------------------------	------	-----

Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	1.365
------------------------------------	------	-------

Risico's

Op dit moment vindt een aantal wijzigingen plaats binnen de ODD op grond van het rapport van Seinstra en van der Laar. Deze ontwikkelingen in de organisatie en het financieel meer in control komen, kunnen gevolgen hebben voor de bijdrage van de gemeente. De bijdrage is inmiddels al gestegen. Wanneer bij de ODD tekorten ontstaan, zijn de gemeenten en de provincie naar rato verantwoordelijk voor het bijpassen van deze tekorten

Recreatieschap Drenthe

Recreatieschap Drenthe te Dwingeloo		
Openbaar belang	Aandeel	
Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf op het gebied van de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme)	1/13 deel	
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	1.473
	31-12-2026	1.436
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	906
	31-12-20256	987
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nnb
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	106
Risico's		
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus voor het Recreatieschap Drenthe		

Eems Dollard Regio

Eems Dollard Regio te Bad Nieuweschan	
Openbaar belang	Aandeel
Bevorderen van samenwerking aan zowel Duitse als Nederlandse kant van de grens	0,94%
Financieel	

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	N.N.B.
	31-12-2026	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	N.N.B.
	31-12-2026	N.N.B.
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	N.N.B.
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	N.N.B.

Risico's

Volgens paragraaf 15 lid 3 Gemeenschappelijke Regeling EDR zijn de deelnemers aan de EDR verplicht om naar rato van hun deelnemersbijdragen bij liquidatie extra bijdragen te verstrekken

EDR levert geen gegevens aan, aangezien er door deze organisatie niet of niet tijdig een begroting wordt opgesteld.

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe

Openbaar belang

Aandeel

Alle gemeenten in Drenthe en Groningen en het OV-bureau Groningen Drenthe werken samen aan het creëren van een optimaal vervoersnetwerk dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen.

1,58%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	266
	31-12-2026	286
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	45

	31-12-2026	10
Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nmb
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	21

Risico's

Het risico voor de deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling is beperkt. De risico's betreffen de interne bedrijfsvoering waarvoor beheersmaatregelen worden ingezet om dat risico te beperken.

Overheid en Services (ONS)

Overheid en Services (ONS)

Openbaar belang

Aandeel

De gemeente Westerveld is per 1 januari 2021 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling ONS. Het is een lichte regeling voor de bedrijfsvoering. De gemeente neemt sinds 1 januari 2021 diensten af voor de Personeels- en salarisadministratie en sinds 1 september 2021 voor het technisch beheer van de ICT. Per 1 januari 2022 worden inkoopdiensten afgenomen. Naast Westerveld nemen de gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen en de provincie Overijssel deel in de gemeenschappelijke regeling. Het deelnemingspercentage is gebaseerd op de financiële bijdrage van Westerveld ten opzichte van het totale bedrag. Qua zeggenschap heeft de gemeente dezelfde stem als de andere deelnemers, waarmee het aandeel op 20% uitkomt.

5,7%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	1.900
	31-12-2026	1.900
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	13.600
	31-12-2026	13.300

Resultaat over 2025 (x € 1.000)	2025	nmb
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2026	2.323

Risico's

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus ook voor de tekorten van ONS. Via tussentijdse rapportages en bestuurlijke afwegingen zal dit zoveel mogelijk beperkt worden.

Drents Archief te Assen

Drents Archief		
Openbaar belang		Aandeel
In 2025 is de gemeente Westerveld toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling Drents Archief. Authentieke bronnen geven toegang tot het verleden en geven context aan het heden. Het Drents Archief vormt, behoudt en ontsluit archieven. Zij zorgen ervoor dat waardevol erfgoed voor huidige en toekomstige generaties toegankelijk blijft.		1,1%
Financieel		
Eigen vermogen (x €1.000)	1-1-2026	155
	31-12-2026	155
Vreemd vermogen (x €1.000)	1-1-2026	-
	31-12-2026	-
Resultaat over 2025 (x €1.000)	2025	nmb
Gemeentelijke bijdrage (x €1.000)	2026	22
Risico's		

2. Deelnemingen in vennootschappen

Onderstaande vennootschappen zijn ontstaan door de splitsing van het netwerkbedrijf en het leveringsbedrijf van Essent en daarnaast door de verkoop van de aandelen in het leveringsbedrijf Essent.

Enexis Holding B.V

Enexis Holding B.V. te 's Hertogenbosch

Openbaar belang

Aandeel

Enexis Holding B.V. beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt ervoor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komt.

0,0928%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)

1-1-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Vreemd vermogen (x € 1.000)

1-1-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Verwacht resultaat over 2026 (x € 1.000)

2026

nmb

Risico's

Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering, in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is

minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.

N.V. RENDO

N.V. RENDO te Hoogeveen

Openbaar belang

Aandeel

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering 7,97%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
	31-12-2026	nmb
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
	31-12-2026	nmb
Resultaat over 2026 (x € 1.000)	2026	nmb

Risico's

De begroting van RENDO wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) te Assen

Openbaar belang

Aandeel

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering	1,079%
--	--------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
----------------------------	----------	-----

31-12-2026	nmb
------------	-----

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
-----------------------------	----------	-----

31-12-2026	nmb
------------	-----

Resultaat over 2026 (x € 1.000)	2026	nmb
---------------------------------	------	-----

Risico's

Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.

De begroting van WMD wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Waterbedrijf Vitens NV

Waterbedrijf Vitens NV te Zwolle

Openbaar belang	Aandeel
-----------------	---------

Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering	0,449%
--	--------

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
----------------------------	----------	-----

31-12-2026	nmb
------------	-----

Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	n nb
	31-12-2026	n nb
Resultaat over 2026 (x € 1.000)	2026	n nb

Risico's

Het risico voor de gemeente zit in het afwaarderen van de boekwaarde van de aandelen. Wanneer zou blijken dat Vitens niet meer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Op dit moment is dat risico met een solvabiliteit van circa 30% zeer gering.

De begroting van Vitens wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

Wadinko N.V.

Wadinko N.V. te Zwolle

Openbaar belang

Aandeel

Bevorderen werkgelegenheid.

2,344%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	n nb
	31-12-2026	n nb
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	n nb
	31-12-2026	n nb
Resultaat over 2026 (x € 1.000)	2026	n nb

Risico's

Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening van Wadinko, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.

Door Wadinko wordt geen openbare begroting opgesteld.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) te Den Haag

Openbaar belang

Aandeel

Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; door middel van gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen. 0,0009%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-20256	nmb
	31-12-2026	nmb
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2026	nmb
	31-12-2026	nmb
Resultaat over 2026 (x € 1.000)	2026	nmb

Risico's

Maximaal risico ten aanzien van de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen en het niet ontvangen van dividend. Het risico op afwaardering zal beperkt zijn aangezien het een staatsbank betreft. Het risico op beperkte dividenduitkering heeft zich de laatste jaren voorgedaan door gewijzigde regelgeving en de lage rente. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden

De BNG Bank kan geen gegevens inzake vermogen en resultaat voor het komende jaar aanleveren in verband met bedrijfsgegevens die voor concurrenten van belang kunnen zijn.

Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA N.V.) te Zwolle*Openbaar belang**Aandeel*

Door deelname in de aandelen van ROVA kunnen we gebruik maken van de aangeboden diensten.

0,184%

Financieel

Eigen vermogen (x € 1.000)

1-1-2026

nnb

31-12-2026

nnb

Vreemd vermogen (x € 1.000)

1-1-2026

nnb

31-12-2026

nnb

Resultaat over 2026 (x € 1.000)

2026

nnb

Risico's

Voor de gemeenten zal maximaal het ingelegde bedrag in aandelen moeten worden afgeboekt bij een eventueel faillissement van ROVA. Daarnaast zal met spoed een andere afvalinzamelaar gezocht moeten worden. Dit kan hogere kosten met zich meebrengen. Het risico dat dit zich voor zal doen, wordt zeer klein geacht, aangezien er regelmatig overleggen met ROVA plaatsvinden en de financiële organisatie geborgd is.

De begroting van ROVA wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

3. Participaties in stichtingen en verenigingen

Overige samenwerkingsverbanden.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG ondersteunt gemeenten bij hun ontwikkeling en behartigt hun belangen. De activiteiten van de VNG bestaan uit het bieden van een platform, het behartigen van gemeenschappelijke belangen, het bieden van dienstverlening aan gemeenten (adviseren en informeren) en het ontwikkelen van

producten en diensten. Jaarlijks wordt de contributie op basis van het aantal inwoners vastgesteld. De contributiekosten bedragen €46.000 per jaar.

Talentenregio

Talentenregio is een samenwerkingsverband tussen 26 overheidsorganisaties. Samen vertegenwoordigen ze ruim 8.000 medewerkers in de meest uiteenlopende functies. Aangesloten zijn gemeenten, de Omgevingsdienst IJsselland, Shared Service Centrum ONS, de Veiligheidsregio IJsselland, TIEM Zwolle en de provincie Overijssel. Talentenregio richt zich primair op de individuele medewerkers. Er worden faciliteiten geboden aan medewerkers om zich te ontplooien en te ontwikkelen. Met als doel het stimuleren van het bewustzijn van medewerkers dat zij een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan het mede vormgeven van een goed functionerende overheid. Medewerkers van Talentenregio-organisaties kunnen op een gemakkelijke en laagdrempelige manier bewegen en kennis en kunde uitwisselen. De contributiekosten bedragen € 18.500 per jaar.

Vereniging van Drentse gemeenten (VDG)

De Vereniging van Drentse gemeenten zet zich in voor de twaalf gemeenten in de provincie Drenthe. De vereniging biedt een platform aan en behartigt de belangen van de Drentse gemeenten richting de VDG. Via de Drentse portefeuillehouders worden diverse beleidsterreinen op elkaar afgestemd. De contributiekosten bedragen per jaar €17.500, inclusief de bijdrage aan de veteranendag.

Regio Zwolle

Regio Zwolle is een bestuurlijke samenwerking tussen 21 gemeenten en 4 provincies rondom Zwolle. Regio Zwolle is volop in ontwikkeling. Er is een nieuwe agenda opgesteld met een nieuwe structuur van vijf tafels: economie, leefomgeving, bereikbaarheid, energie en Human Capital Agenda (HCA). De HCA is volop in beweging en moet leiden tot een toekomstgerichte arbeidsmarkt. Doel is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken door onderwijs en ondernemersorganisaties aan elkaar te verbinden. Daarnaast steunen ondernemersorganisaties initiatieven die bijdragen aan realisatie van en voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Een belangrijk onderdeel van Regio Zwolle is Kennispoort. Kennispoort is het innovatie-netwerk van ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Kennispoort verzorgt één keer per jaar een bijeenkomst in de gemeente Westerveld. De Regio Deal Regio Zwolle is binnengehaald. Ook onze gemeente heeft projecten ingediend en kan mogelijk meedoen aan deze subsidietoekenning.

De contributiekosten bedragen €24.000 per jaar.

Stichting Het Oversticht Zwolle

Het Oversticht doet onderzoek en brengt advies uit op het gebied van ruimtelijk erfgoed en ruimtelijke kwaliteit. Het welstandstoezicht en de gemeentelijke monumentencommissie van de gemeente Westerveld zijn bij deze stichting ondergebracht. De gemeentelijke archeoloog wordt eveneens via Het Oversticht ingehuurd. Het Oversticht verzorgt daarnaast de omschrijvingen voor nieuwe aanvullingen op de vrijwillige gemeentelijke monumentenlijst.

Samenwerkingsverband UNESCO nominatiedossier 'Koloniën van Weldadigheid'

Sinds 2010 is internationaal samengewerkt aan een succesvolle nominatie van de voormalige Rijkskoloniën van Weldadigheid tot UNESCO Werelderfgoed. Het Werelderfgoedcomité heeft zich in 2018 positief uitgesproken over het dossier en in het bijzonder het Westerveldse aandeel. In 2021 heeft het Werelderfgoedcomité de UNESCO Werelderfgoedstatus toegekend. De gemeente Westerveld is één van de voortrekkers geweest voor uitbreiding van het dossier en heeft een bestuurlijk charter ondertekend waarin we deze intentie (zowel op het gebied van personele inzet, als financieel) hebben bevestigd. Op lokaal niveau wordt ambtelijk en bestuurlijk nauw samengewerkt met de gemeente Steenwijkerland en de gemeente Weststellingwerf en vindt afstemming plaats met ondernemers uit de recreatie- en toeristische sector, Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de agrarische sector.

RWB Zwolle

Het regionaal Werkbedrijf Regio (RWB) Zwolle timmert continu aan de weg om invulling te geven aan zijn belangrijkste doelstelling: het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt in de regio Zwolle. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar mensen met een (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt. Toekomstgericht en innovatief arbeidsmarktbeleid vraagt echter om een Human Capital Agenda (HCA) met een integrale invalshoek die de driehoek economie, onderwijs en arbeidsmarkt verbindt. Een agenda met meer concrete doelen die ook de samenhang tussen de verschillende agenda's op het gebied van economische innovatie, het Sociaal Domein en onderwijs en kennis, inzichtelijk maakt. Inzicht in het 'regionaal DNA' zorgt ervoor dat vraag en aanbod dicht bij elkaar kunnen komen. Deze kansen verbinden we nadrukkelijk ook met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

P10-gemeenten

De P10 is een samenwerkingsverband van de 22 grootste (oppervlakte) plattelandsgemeenten van Nederland. Deze gemeenten hebben veelal te maken met dezelfde ambities en uitdagingen. In P10-verband worden deze onder de aandacht gebracht van de landelijke en Europese politiek. Naast onderstaande onderwerpen wordt via de P10 een lobby gevoerd in relatie tot de herverdeling van het gemeentefonds die voor P10-gemeenten mogelijk niet gunstig uitpakt. Onderwerpen: Demografische ontwikkelingen, Relatie plattelandsgemeente en gemeentefonds, Recreatie en toerisme, Functieveranderingen op het platteland, Nieuwe economische kansen in de buitengebieden, Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden), Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs), natuur- en waterbeheer, duurzaamheid). De contributie voor P10-gemeenten bedraagt €17.000.

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft het gemeentelijk grondbeleid in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Het gemeentebestuur formuleert de doelstellingen; het grondbeleid is hieraan ondersteunend. De paragraaf geeft de visie op het grondbeleid, de uitvoering, de actuele financiële positie, de winstneming en de risico's en voorzieningen weer. Niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn, conform het BBV, opgenomen als materiële vaste activa.

Visie op grondbeleid

De gemeente Westerveld voert sinds de vaststelling van de Nota Grondbeleid (2021) een situationeel grondbeleid. De markt krijgt ruimte om te ondernemen, maar indien noodzakelijk wordt actief grondbeleid ingezet. Het financiële risico dient voor de gemeente aanvaardbaar te zijn. Bij maatschappelijk relevante initiatieven wordt het financiële risico zorgvuldig afgewogen tegen het maatschappelijk belang.

Winstneming

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt tussentijdse winst genomen zodra opbrengsten binnen een grondexploitatie worden gerealiseerd. De winstbepaling vindt plaats op basis van de Percentage of Completion (PoC)-methode, waarbij het gerealiseerde kostenpercentage wordt afgezet tegen de totale kosten en verwachte winst. Verwachte winsten uit lopende grondexploitaties worden opgenomen in de prognosebalans als onderdeel van het onderhanden werk.

Uitvoering grondbeleid

Algemeen

Onder 'resultaat' wordt het verwachte financiële resultaat aan het einde van de grondexploitatie verstaan. Op basis van gerealiseerde en nog te realiseren baten en lasten wordt jaarlijks, conform de PoC-methode, de tussentijdse winst berekend. Deze berekening vindt plaats per individuele grondexploitatie.

Bouwgrond in exploitatie

Kalterbroeken - Diever

Kalterbroeken betreft een woningbouwproject van 93 woningen. In 2023 is gestart met de uitgifte van de laatste 8 kavels voor 'microwoningen'. De verwachting is dat de laatste kavel eind 2025 of begin 2026 wordt overgedragen. Er wordt een positief resultaat verwacht. De boekwaarde per 31-12-2024 bedraagt € -103.800.

Oeveraseweg - Havelte

Deze grondexploitatie betreft de afronding van een bedrijventerrein in Havelte. Op dit bedrijventerrein is 1,6 hectare beschikbaar. In mei van 2025 zijn 8 kavels uitgegeven en naar verwachting worden deze eind 2025 overgedragen. De boekwaarde per 31-12-2024 bedraagt € 763.525, met een voorziening van € 195.472. Op basis van de inschrijvingen wordt een sluitend resultaat (€ 0) verwacht.

Vledder Noord fase 1b

In fase 1b zijn 26 woningen gerealiseerd. Het oostelijke deel (5 woningen) moet nog worden uitgegeven. Daarnaast is planvorming voor 12 sociale huurwoningen (fase 1b II) uitgewerkt. De uitgifte en bouw worden eind 2025 of begin 2026 verwacht. De exploitatie sluit naar verwachting met een negatief resultaat van € 466.320 (NCW per 31-12-2024), mede veroorzaakt door sociale woningbouw en beheerskosten voor Japanse duizendknoop. Hiervoor is een voorziening getroffen. Voor de vervolgfases (2 en 3) wordt een positief resultaat verwacht.

Vledderveen

De exploitatie is vastgesteld in 2021 en omvat maximaal 21 woningen, verdeeld over twee fasen.

Fase 1 is in 2023 uitgegeven en wordt in 2025 afgerond. Voor fase 2 (11 woningen) is in 2024 een prijsvraag uitgezet, gevolgd door gunning. De bouw start naar verwachting in september 2025. De opbrengsten worden in 2025 verwacht met een positief resultaat. In 2024 is een tussentijdse winstneming van € 69.589 (PoC) genomen. De boekwaarde per 31-12-2024 bedraagt € -94.732

Voormalige Storkschoollocatie- Dwingeloo

Deze exploitatie is in 2024 vastgesteld en betreft maximaal 13 woningen. De gemeenteraad heeft bij vaststelling verzocht om een alternatief stedenbouwkundig plan met bijbehorende exploitatie. De uitwerking hiervan is eind 2024 gestart en wordt in het najaar van 2025 aan de raad voorgelegd. Het verwachte resultaat, van de vastgestelde grondexploitatie, bedraagt € 7.781 (NCW per 31-12-2024); de boekwaarde is € 300.428.

Actuele financiële positie

Bouwgrond in exploitatie (begroot verloop 2025)

Bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstnemingen	Boekwaarde 31-12-2025
Kalterbroeken Diever	-104	360	66	0	190
Meenteweg - Oeverasweg Havelte	764	375	618	0	521
Vledder Noord fase 1b	44	178	0	0	222
Complex Vledderveen	-86	235	400	0	-251
Voormalige Storkschoollocatie	309	193	287	0	215
Totaal	927	1.371	1.341	0	897

Voorziening t/m 2024		
Kalterbroeken Diever	-196	-196
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-195	-195
Vledder Noord fase 1b	-466	-466
Totaal bouwgronden in exploitatie	70	40

Meerjarige boekwaarden Bouwgronden in exploitatie (incl. voorziening)

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026	Boekwaarde 31-12-2027	Boekwaarde 31-12-2028	Boekwaarde 31-12-2029
Kalterbroeken Diever	-6	14	0	0	0
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	326	-31	25	0	0
Vledder Noord fase 1b	-244	-241	-77	69	0
Complex Vledderveen	-251	-573	-537	0	0
Voormalige Storkschoollocatie	215	111	0	0	0

Totaal bouwgrond in exploitatie	40	-720	-589	69	0
--	-----------	-------------	-------------	-----------	----------

Voorzieningen

In de jaarstukken 2024 zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

- Kalterbroeken Diever: per 31-12-2024 €196.000
- Meenteweg - Oeveraseweg Havelte: per 31-12-2024 € 195.000
- Vledder Noord fase 1b: per 31-12-2024 € 466.000

Risico's

In algemene zin zijn de risico's binnen de lopende grondexploitaties beperkt. Voor de inschatbare verliezen zijn voorzieningen getroffen. Wel geldt voor alle grondexploitaties het algemene risico dat projecten niet volledig worden gerealiseerd. Ter beperking hiervan is ingezet op diversiteit in woningtypologieën, uitvoering van behoefteonderzoek en het hanteren van marktconforme grondprijzen.

Voor vrijwel alle projecten is een passend, vigerend bestemmingsplan aanwezig. Uitzonderingen hierop zijn delen van Vledder Noord fase 1b en de Voormalige Storkschoollocatie, waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is. Dit vormt een risico, aangezien de beoogde ontwikkeling nog niet juridisch is geborgd. Dit risico wordt als relatief beperkt ingeschat en is deels ondervangen door voldoende tijdsruimte in de exploitatieplanning.

Voor een bredere analyse van risico's en de financiële weerbaarheid wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf H Openbaarheid

Inleiding

In deze nieuw verplichte paragraaf wordt informatie gegeven over hoe de gemeente omgaat met de Wet open overheid (Woo). Ook wordt een vooruitblik gegeven over het jaar 2026.

Vooruitblik 2026

De Woo regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Toegang tot publieke informatie is sinds de inwerkingtreding van de Woo een expliciet recht van de inwoner geworden. En daarmee dus ook een plicht voor de gemeente. Actieve openbaarmaking is een nieuw verplicht onderdeel in de Woo. Om duidelijkheid en transparantie te vergroten, moeten overheden zelf meer informatie openbaren. Het motto is: Openbaar, tenzij. De informatie die wij actief moeten openbaren is opgedeeld in 11 informatiecategorieën. In 2025 bereiden we de organisatie verder voor op actieve openbaarmaking van die categorieën die dan verplicht zijn om openbaar te maken. Hierbij volgen we de gefaseerde verplichtingsdata van de Rijksoverheid. Van de gemeente wordt daarbij een digitale omgeving verlangd, waar documenten vindbaar en toegankelijk zijn voor inwoners, bedrijven en journalisten. In het voorjaar van 2025 zijn we gestart met een pilot met een publicatieplatform.

Wanneer de pilot positieve uitkomsten heeft, kunnen we in 2026 verder met het actief publiceren van de dan verplichte informatiecategorieën.

Financiële begroting

B.1. Overzicht van baten en lasten

B.1.1. Begroting en meerjarenraming

Begroting 2026 - 2029

Onderstaand de meerjarenbegroting voor de jaren 2026 - 2029.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Lasten				
0. Bestuur	2.345	2.329	2.329	2.329
1. Veiligheid	2.061	2.098	2.128	2.128
2. Verkeer en vervoer	4.663	4.706	4.768	4.822
3. Economie	1.711	1.709	1.702	1.696
4. Onderwijs	1.692	1.683	1.675	1.667
5. Sport, cultuur en recreatie	5.216	5.124	5.130	5.129
6. Sociaal domein	24.975	24.795	24.294	23.760
7. Volksgezondheid en milieu	7.677	7.012	6.986	6.945
8. VHROSV	4.839	3.242	2.779	2.657
Totaal Lasten	55.179	52.699	51.791	51.132
Baten				
0. Bestuur	394	394	394	394
1. Veiligheid	15	15	15	15
2. Verkeer en vervoer	10	10	10	10
3. Economie	2.456	2.456	2.456	2.456
4. Onderwijs	226	226	226	226
5. Sport, cultuur en recreatie	371	371	371	371
6. Sociaal domein	4.287	4.264	4.232	4.232
7. Volksgezondheid en milieu	6.185	5.862	5.862	5.862
8. VHROSV	2.801	1.358	948	825
Totaal Baten	16.745	14.956	14.514	14.391
Totaal saldo programma's	-38.433	-37.743	-37.277	-36.740

Overhead, VpB en Onvoorzien

0.4 betreft overhead, 0.8 betreft onvoorzien. VpB wordt niet begroot en is derhalve 0.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
0.4 Overhead				
Lasten	17.038	16.742	16.042	15.915
Baten	71	71	71	71
Totaal 0.4 Overhead	-16.967	-16.671	-15.971	-15.843
0.8 Overige baten en lasten				
Lasten	20	20	20	20
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	-20	-20	-20	-20
Totaal overhead, vpb en onvoorzien	-16.987	-16.691	-15.991	-15.863

Algemene dekkingsmiddelen
 Betreft taakvelden 0.5 t/m 0.8.

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Lasten	517	895	1.161	1.424
Baten	54.488	54.239	53.404	53.597
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	53.971	53.344	52.243	52.173

Saldo baten en lasten
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Lasten	72.776	70.378	69.036	68.513
Baten	71.304	69.266	67.989	68.059
Saldo Baten en Lasten	-1.471	-1.112	-1.047	-453

Mutatie in de reserves
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Stortingen	124	124	124	124
Onttrekkingen	1.672	1.268	1.193	618
Totaal mutatie in de reserves	1.548	1.144	1.069	494

Begrotingsresultaat
 Betreft het resultaat van baten en lasten inclusief de mutatie reserve.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Stortingen	2.822	1.859	2.200	2.472
Onttrekkingen	2.745	1.827	2.178	2.431
Resultaat begroting	-77	-32	-22	-41

B.1.2. Uitgangspunten begroting en meerjarenraming

Uitgangspunten

In de Kadernota 2026 hebben we een aantal financiële beleidskaders opgenomen. Dit zijn uitgangspunten voor het financieel beleid dat we toepassen. Hieronder zijn ze weergegeven.

Sinds 2025 worden in de kadernota een aantal financiële beleidskaders opgenomen. Dit zijn financiële uitgangspunten voor uitvoering van onze boekhouding en P&C cyclus. Zodra een financieel beleidskader wijzigt zullen we hier in de eerstvolgende Kadernota over rapporteren. Hieronder de financiële kaders:

1. De rekenrente die wordt toegepast voor investeringen is gebaseerd op de gemiddelde omslagrente van onze leningenportefeuille.
2. Budget voor inflatie wordt per Kadernota bepaald. De hoogte is afhankelijk van financiële ruimte en landelijke inflatiecijfers.
3. De raming van de algemene uitkering in de Kadernota is gebaseerd op de septembercirculaire van het jaar ervoor. De raming van de algemene uitkering in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire van het lopende jaar.
4. We hanteren momenteel een systematiek van constante prijzen voor het opstellen van de begroting. We gaan onderzoeken of we op termijn kunnen overstappen naar een systematiek van lopende prijzen. Groot voordeel hiervan is dat de berekening van de algemene uitkering veel makkelijker te maken is.
5. De berekeningen van afval en riool worden in de begroting gebaseerd op 100% kostendekkendheid.
6. Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van € 208.450. Indien dit budget niet toereikend is, stellen we het budget in de 2e bestuursrapportage bij. De raad heeft in de 2e bestuursrapportage 2014 toestemming gegeven om de uitgaven te doen tot een budget dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.
7. Er is een structureel budget voor onvoorzien in de begroting opgenomen van € 20.000. Dit is circa € 1 per inwoner.
8. Het personeelsbudget wordt verhoogd op basis van de landelijke CAO stijging.
9. Voor het berekenen van de winstneming in het grondbedrijf wordt de POC (Percentage of Completion) methode toegepast.
10. Op het gebied van bestedingsvoorstellen maken we onderscheid in de volgende categorieën: Autonome voorstellen: Dit zijn voorstellen die onvermijdelijk zijn. Ze zijn geen keuze. Een voorbeeld is een contractuele verhoging van een meerjarig contract. Budgettair neutrale voorstellen: Van deze voorstellen wordt de dekking in een ander budget gevonden. Zodoende heeft het voorstel geen effect op het saldo van de begroting. Nieuw beleid: Het betreffen voorstellen die saldo van de begroting verlagen als gevolg van een bestuurlijke keuze. Zie ook kader 14.
11. Voor bezuinigingsvoorstellen hanteren we de volgende kaders (zie ook Bijlage A: uitwerking plan B):
 - Bij het kiezen van bezuinigingsmaatregelen speelt de onomkeerbaarheid van beleid een belangrijke rol.
 - In het prioriteren van nieuw beleid heeft nieuw beleid dat al in gang is gezet hogere prioriteit dan nieuw beleid dat nog moet worden opgestart.
 - Bij het bezuinigen van een gemeentelijke taak wordt afgewogen hoe het schrappen van een gemeentelijke taak in de maatschappij kan worden opgevangen.
 - We anticiperen niet voor op een oplossing vanuit het Rijk voor de ontstane tekorten in 2027 en 2028.
 - We wegen af of we structurele voordelen in de jaarstukken verwerken als een structurele bijstelling

in de begroting.

- De verdeling tussen lagere uitgaven en hogere inkomsten bij de bezuinigingen is respectievelijk 2/3 en 1/3.

Aanvullend zijn er in de kadernota 2026 meerdere nieuwe kaders opgenomen over hoe we nieuw beleid willen prioriteren:

12. Er is een stelpost voor nieuw beleid ingericht. Hier wordt € 250.000 per jaar aan toegevoegd. De middelen in deze stelpost zijn bedoeld voor de volgende onderwerpen:

- Integraal huisvestingsplan onderwijs;
- Kaderstelling visie Vledder;
- Visie Darp;
- Sportpark Meerkamp Havelte (onderdeel van woningbouwopgaven);
- Visie Maatschappelijk Vastgoed;
- Project Hesselte (onderdeel van woningbouwopgaven).

13. Voor grote investeringen in vastgoed en andere ontwikkelingen die op ons afkomen hanteren we de volgende kaders:

- De afschrijvingstermijn wordt bepaald op basis van onze financiële verordening.
- De rente die we gebruiken voor het bepalen van de kapitaallasten van in een investering is gelijk aan de omslagrente. Voor 2025 is dit bepaald op 0,45%.
- Het meerjarenperspectief is gebaseerd op drie boekjaren.
- Bedragen worden overgenomen uit visiedocumenten. De visiedocumenten krijgen financiële kaders mee.
- Inzet van reserves voor grote opgaven gebeurt op basis van de Nota reserves en voorzieningen 2024.
- De stelpost nieuw beleid is gekoppeld aan zes onderwerpen. Zie ook financieel kader 12.

14. We delen de dekking van nieuwe financiële voorstellen in in vier categorieën:

- Dekking vanuit bestaande middelen. Dan kan het voorstel budgettair neutraal worden verwerkt;
- De onderwerpen genoemd onder financieel kader 12 worden gedekt uit de stelpost nieuw beleid;
- Voor autonome ontwikkelingen zoals de ophoging van de bedragen voor de gemeenschappelijke regelingen en indexatie van contracten is budget beschikbaar in het saldo van de begroting. De hoogte van het saldo van de begroting is een momentopname en afhankelijk van diverse factoren.
- Als het niet in de bovenstaande drie categorieën past worden de voorstellen op een afwegingslijst gezet om daarover een integrale afweging te kunnen maken bij de kadernota. Afhankelijk van de hoeveelheid beschikbare middelen worden de voorstellen toegekend.

B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten

Toelichting

Het overzicht van baten en lasten geeft in een oogopslag inzicht in het saldo van de programma's, het saldo van de dekkingsmiddelen en het saldo van de mutatie bestemmingsreserves. De programma's geven de baten en lasten zonder de mutatie reserves. Programma gebonden inkomsten, zoals rioolheffing en heffing van reinigingsrechten, worden wel meegenomen in de baten van het respectievelijke programma.

Toelichting op de programma's

Voor een toelichting op de programma's wordt verwezen naar het Programmaplan.

Overhead

Voor een toelichting op de overhead wordt verwezen naar de overige programma onderdelen en naar Paragraaf E: Bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevendende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het alleen om de grondexploitaties, Park Hesselte en incidentele verkopen restmateriaal. Tot en met boekjaar 2023 is de VpB-aangifte gedaan en afgerekend. Voor zover we dat op basis van de nu bekende regelgeving in kunnen schatten, is er zowel sprake van fiscale winsten als fiscale verliezen op de grondexploitaties in 2026. Voor deze verliezen is een voorziening opgenomen op de balans waardoor er geen resultaat-effect is. Fiscale winsten en verliezen zijn verrekenbaar (carry forward en backward) waardoor de VpB-last in de toekomst gering zal zijn. De winsten worden conform het voorzichtigheidsprincipe gepresenteerd als ze werkelijk gerealiseerd zijn. Daarom kiezen wij ervoor om in het boekjaar 2026 en verder geen last voor de vennootschapsbelasting te verantwoorden.

Onvoorzien

In de Begroting 2025 is een post voor onvoorzien van € 20.000 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is bestemd om eventuele tegenvallers op te vangen en nog niet te kwantificeren uitgaven die zich in de loop van het verslagjaar voor doen. De besteding daarvan is voorbehouden aan het college.

B.1.4. Toelichting op toevoegingen en onttrekkingen reserves

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

De gemeente Westerveld heeft bestemmingsreserves gevormd in het verleden voor een specifiek doel. Jaarlijks vinden stortingen en onttrekkingen plaats.

Ten behoeve van het inzicht is onderstaand overzicht opgenomen van de mutaties reserves per programma. Per mutatie is de begrote mutatie gepresenteerd. In de toelichting op de geprognosticeerde balans is een overzicht opgenomen van het toekomstige verloop van de reserves.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
Stortingen				
2. Verkeer en vervoer	48	48	48	48
3. Economie	12	12	12	12
4. Onderwijs	39	39	39	39
6. Sociaal domein	25	25	25	25
Totaal Stortingen	124	124	124	124
Onttrekkingen				
0. Bestuur	612	612	612	362
2. Verkeer en vervoer	48	48	48	48
3. Economie	12	12	12	12
4. Onderwijs	39	39	39	39
6. Sociaal domein	607	557	482	157
7. Volksgezondheid en milieu	104	0	0	0
8. VHROSV	250	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	1.672	1.268	1.193	618
Totaal mutatie reserves	1.548	1.144	1.069	494

Structurele mutaties reserves

Omschrijving

Een storting en/of onttrekking aan een reserve is per definitie incidenteel, tenzij er redenen zijn deze structureel te ramen (bijvoorbeeld ter dekking van rente- en/of afschrijvingslasten). In de tabel hieronder worden de ramingen van structurele toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de reserves weergegeven.

Exploitatie	Begroting 2026	Meerjarenbegroting 2027	Meerjarenbegroting 2028	Meerjarenbegroting 2029
7910112 Reserve bouw gemeentehuis	253	253	253	253
7910117 Reserve multifunctionele accommodatie Havelte MFA	109	109	109	109
7910159 Reserve Maatschappelijk Welzijn Breed	132	132	132	132

Totaal structurele mutaties	494	494	494	494
--	------------	------------	------------	------------

B.1.5. Incidentele baten en lasten

Achtergrond

Omschrijving

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van baten en lasten door de gemeenteraad. Daarnaast is het noodzakelijk voor het financiële toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Het is daarmee ook één van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

Excel-tabel

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Reserve	Programma	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Incidentele baten</u>						
Taalschool		6	55	32	0	0
Decentralisatie uitkering bibliotheek		0	100	0	0	0
Rente opbrengst		Alg	150	0	0	0
Onttrekking algemene reserve	ja	Alg	250	250	250	0
Onttrekking reserve Welzijn breed	ja	Alg	350	300	225	0
Onttrekking reserve Welzijn breed	ja	Alg	100	100	100	0
Bestemmingsreserve uitvoering klimaatakkoord	ja	Alg	104	0	0	0
Bestemmingsreserve woningbouwopgaven	ja	Alg	250	0	0	0
Bestemmingsreserve woningbouwopgaven	ja	Alg	0	0	0	0
Compensatie abonnementstarief WMO		Alg	225	0	0	0
Subtotaal incidentele baten			1584	682	575	0
<u>Incidentele lasten</u>						
Taalschool		6	55	32	0	0
Vorbereidingen verkiezingen		0	15	0	0	0
Zorgplicht bibliotheken		5	100	0	0	0
Exploitatie dorpshuizen Welzijn Mensenwerk		6	350	300	225	0
Projectleider dorpshuizen		6	100	100	100	0
Bijstelling budgetten duurzaamheid		7	104	0	0	0
Compensatie abonnementstarief WMO		6	225	0	0	0
Inhuur Ruimte en Ontwikkeling		4	250	0	0	0
Projectleider wonen		8	110	0	0	0
ICT budget informativisie	OVH		200	200	0	0
Personeelskosten	OVH		500	500	0	0
Sierteelt		7	250		0	0
Subtotaal incidentele lasten			2204	1100	325	0
Saldo incidentele baten en lasten			-620	-418	250	0

Criteria

De incidentele baten en lasten zijn opgesteld met in achtneming van de door de commissie BBV daarvoor opgestelde richtlijnen in haar notitie 'structurele en incidentele lasten en baten'. Baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar of minder voordoen, kunnen beoordeeld worden als incidenteel, waarbij rekening wordt gehouden met de soort of de eigenschap van de begrotingspost.

Ter invulling is in de inventarisatie van incidentele baten en lasten hierna uitgegaan van de volgende criteria:

- lasten/baten die alleen in het jaar 2026, 2027, 2028 of 2029 voorkomen;
- lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2026-2028);
- lasten/baten waarvan de eindigheid vastligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar;
- onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Toelichting

Het saldo incidentele baten en lasten is negatief in de jaren 2026 en 2027. Het structurele begrotingssaldo van Westerveld verslechterd iets ten opzichte van 2025, in 2028 verbeterd het structurele begrotingssaldo van Westerveld weer iets door een positief saldo incidentele baten en lasten.

In samenwerking met vier gemeenten en andere samenwerkingsverbanden in het onderwijs is er een taalschool opgericht in Meppel. De kosten hiervan hebben een effect voor de komende 2 jaren en zijn daarom incidenteel van aard. Deze kosten worden gedekt uit het bijbehorende budget (€ 55.000 in 2026, € 32.000 in 2027). Daarnaast ontvangt de gemeente Westerveld een decentralisatie uitkering (€ 100.000) in 2026 met betrekking tot de zorgplicht van bibliotheken, deze is incidenteel van aard. Hier staan ook incidentele lasten tegenover (€ 100.000). Daarnaast is de renteopbrengst in 2026 opgehoogd met € 150.000, dit is enkel voor het jaar 2026 en daarom incidenteel van aard.

De voorbereidingen voor de verkiezingen beginnen in 2025, maar de lasten lopen door in 2026 (€ 15.000). Deze lasten zijn incidenteel van aard. Voor de exploitatie van dorpshuizen die in beheer zijn bij Welzijn Mensenwerk worden incidenteel extra middelen t/m 2028 beschikbaar gesteld voor de exploitatie van deze dorpshuizen (€ 350.000 in 2026, € 300.000 in 2027 en € 225.000 in 2028). In deze jaren zal gewerkt worden aan een overgang naar een gewenste beheervorm waar een projectleider in deze jaren voor nodig is. Ook deze lasten voor de projectleider zijn incidenteel van aard (€ 100.000 in 2026 t/m 2028).

Voor duurzaamheid wordt een incidentele bijstellen in 2026 gedaan, deze bijstelling is incidenteel van aard (€ 104.000). Daarnaast is in de meicirculaire 2025 incidenteel voor 2026 een budget geraamd ter compensatie van het abonnementstarief WMO (€ 225.000).

Er zijn daarnaast ook een aantal lasten met betrekking tot personeel geraamd die incidenteel van aard zijn (totaalbedrag van € 1.060.000 in 2026 en € 700.000 in 2027). Dit betreft een bedrag voor inhuur Ruimte en ontwikkeling, een projectleider die zich bezig gaat houden met woningbouw, en er is een budget vrijgemaakt voor ICT om de informatievisie te ontwikkelen in 2026 en 2027. Daarnaast is het personeelsbudget incidenteel in 2026 en 2027 opgehoogd.

Als laatst is sierteelt een belangrijk onderwerp in de gemeente Westerveld. In 2026 zijn daar incidentele middelen beschikbaar voor gesteld (€ 250.000). Deze middelen zijn incidenteel van aard.

B.1.6. Structureel en reëel evenwicht

Structureel en reëel evenwicht

Op basis van de in het voorgaande hoofdstuk gepresenteerde incidentele baten en lasten wordt hier inzicht gegeven in het structureel en reëel evenwicht.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Bij/Af	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo baten en lasten (voor mutatie reserves)		-1.471	-1.112	-1.047	-453

Structurele onttrekkingen reserves

Kapitaallasten gemeentehuis	Bij	253	253	253	253
Kapitaallasten MFA Havelte	Bij	109	109	109	109
Maatschappelijk welzijn breed (projectleider IHP structureel)	<i>Bij</i>	132	132	132	132
<i>Totaal structurele onttrekkingen</i>	<i>Bij</i>	<i>494</i>	<i>494</i>	<i>494</i>	<i>494</i>

Structurele toevoegingen reserves

<i>Totaal structurele toevoegingen</i>	<i>Af</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
--	-----------	----------	----------	----------	----------

Incidentele toevoegingen en
onttrekkingen reserves

Saldo incidentele toevoegingen/onttrekkingen reserves (zie incidentele baten en lasten)	<i>Bij</i>	1.054	650	575	0
Totaal mutatie reserves	Bij	1.548	1.144	1.069	494
Begrotingssaldo		77	32	22	41
Incidentele baten (excl. incidentele toevoegingen/onttrekkingen reserves)	<i>Af</i>	530	32	0	0

Incidentele lasten (excl. incidentele toevoegingen/onttrekkingen reserves)	Bij	2.204	1.100	325	0
Structureel begrotingssaldo		1.751	1.100	347	41

B.2. Uiteenzetting van de financiële positie

B.2.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Omschrijving

Voor het opstellen van de prognose balans is gebruik gemaakt van alle informatie zoals die tot en met 1 september 2025 bekend is. De balansposities zijn bepaald op basis van het investeringsplan, de beheersplannen voor wegen en rioleringen, de te verwachten ontwikkeling van grondexploitaties, een raming van de toekomstige Btw-teruggave uit het Btw-compensatiefonds, de aflossingen op uitstaande gelden en aangetrokken leningen, de mutaties in de reserves en voorzieningen en een schatting voor overige vorderingen en schulden (crediteuren). Om tot een sluitende balans te komen, wordt in eerste instantie het maximum van de kasgeldleningen ingezet voor de financiering. Is dat niet voldoende dan worden langlopende leningen aangetrokken voor de financiering.

Verschillen in de uitvoering in 2026 kunnen zorgen voor aanzienlijke afwijkingen in de financiële realisatie en de balansposities. Bijvoorbeeld het niet uitvoeren van geplande investeringen in 2026, maar in een later jaar, maakt dat minder vaste geldleningen nodig zijn. De balans ziet er dan bij het opstellen van de jaarrekening over 2026 anders uit. Het beeld dat in deze begroting wordt geschetst verandert niet, omdat de investering op zeker moment alsnog wordt uitgevoerd, zij het wat later. Daarmee zal externe financiering alsnog nodig zijn.

Excel-tabel

Prognose balans (x €1.000)	Letter	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa							
Immateriële vaste activa		1.443	2.318	2.316	2.150	1.985	1.819
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		105		2.316	2.150	1.985	1.819
Vorbereidingskosten nog te openen Grex		1.338		0	0	0	0
Materiële vaste activa		42.576	40.362	45.118	45.714	44.610	43.493
Investerings met een economisch nut		26.124		27.546	28.066	27.613	26.764
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden		1.207		744	628	609	426
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		15.245		16.828	17.020	16.388	16.303
Financiële vaste activa		1.234	1.229	1.078	1.078	1.078	1.078
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen		557		399	399	399	399
Leningen aan deelnemingen		0		0	0	0	0
Overige langlopende leningen		-2		0	0	0	0
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer		679		679	679	679	679
Subtotaal vaste activa	A	45.253	43.909	48.512	48.942	47.673	46.390
Vlottende activa							
Voorraden		70	110	-719	-588	70	1
Onderhanden werk		69		-720	-589	69	0
Gereed product en handelsgoederen		1		1	1	1	1
Uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer		13.660	4.779	7.000	4.000	4.000	4.000
Vorderingen op openbare lichamen		5.228		6.500	3.500	3.500	3.500
Rekening-courantverhouding met het Rijk		7.787		0	0	0	0
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen		0		0	0	0	0
Overige vorderingen		645		500	500	500	500
Liquide middelen		271	280	280	280	280	280
Kassaldi		12		20	20	20	20
Banksaldi		259		260	260	260	260
Overlopende activa		7.371	3.500	8.068	9.059	9.128	5.875
Overige nog te ontvangen bedragen		7.371		€ 8.068	€ 9.059	€ 9.128	€ 5.875
Subtotaal vlottende activa	B	21.372	8.669	14.629	12.751	13.478	10.156
Totaal activa	A+B	66.625	52.578	63.141	61.693	61.151	56.546
Vaste passiva							
Eigen vermogen (algemene- en bestemmingsreserves)		29.331	21.208	26.469	25.271	24.261	23.533
Algemene reserve		5.321		9.469	9.219	8.969	8.969
Bestemmingsreserves		19.848		€ 16.923	€ 16.020	€ 15.270	€ 14.523
Gerealiseerd resultaat		4.162		77	32	22	41
Voorzieningen		16.878	16.872	18.519	16.639	12.882	13.335
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		2.174		2.174	2.174	2.174	2.174
Egalisatievoorzieningen		7.537		7.449	5.710	2.043	2.751
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden		7.167		8.896	8.755	8.665	8.409
Vaste schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer		11.920	10.260	9.400	8.540	7.680	7.020
Onderhandse leningen van: binnenlandse banken en overige financiële instellingen		11.920	0	9.400	8.540	7.680	7.020
Subtotaal vaste passiva	C	58.129	48.340	54.388	50.450	44.823	43.888
Vlottende passiva							
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd minder dan 1 jaar		2.336	2.200	3.500	3.500	3.500	3.500
Kasgeldleningen		0					
Banksaldi		0		0	0	0	0
Overige schulden		2.336		3.500	3.500	3.500	3.500

Prognose balans (x €1.000)	Letter	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Overlopende passiva		6.161	2.038	5.253	7.743	12.828	9.158
<i>Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar</i>		2.069		2.500	2.343	3.328	2.256
<i>Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel</i>		4.092		2.753	5.400	9.500	6.902
<u>Subtotaal vlottende passiva</u>	<u>D</u>	<u>8.497</u>	<u>4.238</u>	<u>8.753</u>	<u>11.243</u>	<u>16.328</u>	<u>12.658</u>
Totaal passiva	C+D	66.626	52.578	63.141	61.693	61.151	56.546
<u>Netto werkkapitaal</u>	B-D	12.875	4.431	5.876	1.508	-2.850	-2.502

B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans

Toelichting

De totale vaste activa stijgen per saldo € 5,0 miljoen, met name materiële vaste activa, t.o.v. de begroting 2025. Het onderhandenwerk van bouwgrond in exploitatie daalt met €0,7 miljoen. De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer stijgen met € 3 miljoen. In totaal stijgen de activa met € 8,0 miljoen.

De (interne) financiering (het eigen vermogen) stijgt door toevoegingen aan de algemene reserves en bestemmingsreserves met € 3,0 miljoen in 2026. De externe financiering (vaste schulden) daalt door aflossingen met € 0,8 miljoen. De voorzieningen stijgen door de hogere dotatie met € 1,5 miljoen. De kasgeldleningen dalen met € 6,0 miljoen ten opzichte van 2024. De overige schulden en overlopende passiva dalen met € 3,5 miljoen.

Totaal komt de externe financiering uit op € 9,4 miljoen.

Het netto werkkapitaal is circa € 5,8 miljoen positief in 2026. Dat wil zeggen dat de vaste activa volledig gefinancierd kan worden met langlopende middelen (vaste passiva). Vanaf 2028 is het werkkapitaal negatief waardoor het aantrekken van kasgeld wellicht nodig gaat zijn in de toekomst.

De (eventueel) overtollige middelen worden gestald bij het ministerie van financiën (schatkistbankieren).

B.2.3. Staat van de reserves 2026 - 2029

Verloop reserves

Op basis van bovenstaande reserve mutaties en het saldo in de reserve per ultimo 2024 kan voor de verschillende jaren het verloop worden getoond. De getoonde bedragen zijn per ultimo van het begrotingsjaar en ook terug te vinden in de geprognosticeerde balans. De mutaties reserves naar aanleiding van de jaarstukken 2024 is verwerkt in de Burap I van 2025 en wordt als uitgangspunt voor dit overzicht gebruikt.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
-----------------------------------	-----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Algemene reserve	9.719	9.469	9.219	8.969	8.969
Begroot resultaat boekjaar	-115	77	32	22	41
Totaal algemene reserve	9.604	9.546	9.251	8.991	9.010
Overhevelingsreserve	569	569	569	569	569
Kapitaallasten gemeentehuis	5.292	5.039	4.786	4.533	4.280
Kapitaallasten MFA- Havelte	451	342	233	124	15
Huishoudelijk Afval	-	-	-	-	-
Fonds dorpshuizen	-	-	-	-	-
Zonnelingen	-	-	-	-	-
Versterken fysieke aantrekkelijkheid	-	-	-	-	-
Maatschappelijke voorzieningen	-	-	-	-	-
Invoering omgevingswet	1.082	1.082	1.082	1.082	1.082
Duurzaamheid	-	-	-	-	-
Afschrijvingslasten Stad & Esch	-	-	-	-	-
Afschrijvingslasten parkeerterrein Frederiksoord	-	-	-	-	-
Regiodeal 2020 - 2023	-	-	-	-	-

Woonimpuls	-	-	-	-	-
Uitvoering Klimaatakkoord	108	4	4	4	4
Fonds energie en inflatie	-	-	-	-	-
Maatschappelijk breed	6.508	5.926	5.394	4.937	4.805
Woningbouwopgaven	1.143	893	893	893	893
Totaal bestemmingsreserves	15.153	16.923	16.020	15.270	14.523

Totaal reserves (saldo per 31-12)	24.757	26.469	25.271	24.261	23.533
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

In deze tabel wordt tevens het begrote resultaat meegenomen alsof de raad heeft besloten de bestemming van het resultaat volledig toe te voegen aan de algemene reserve. Daardoor sluit het totaal van de reserves aan op de geprognosticeerde balans. De bestemming van het rekeningresultaat is echter voorbehouden aan de gemeenteraad. Het werkelijke saldo na vaststelling van de jaarrekening kan dan ook van bovenstaande verwachting gaan afwijken.

B.2.4. Staat van de voorzieningen 2026 - 2029

Verloop voorzieningen

De hiervoor genoemde mutatie zijn verwerkt in onderstaande tabel. De getoonde bedragen zijn per ultimo van het begrotingsjaar en ook terug te vinden in de geprognosticeerde balans. De mutaties voorzieningen naar aanleiding van de jaarstukken 2024 is verwerkt in de Burap I van 2025 en wordt als uitgangspunt voor dit overzicht gebruikt.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Voorziening voormalige bestuurders en personeel	1.699	1.699	1.699	1.699	1.699
Voorziening verlofsparen	366	366	366	366	366

Voorziening verlof	109	109	109	109	109
Voorzieningen t.b.v. toekomstige verplichtingen	2.174	2.174	2.174	2.174	2.174
Meerjaren onderhoud gebouwen	1.854	1.530	1.304	1.077	851
Meerjaren onderhoud kunstwerken	443	366	342	254	242
Groot onderhoud wegen	6.753	5.552	4.065	712	1.658
Voorziening ter egalisatie van kosten	9.050	7.449	5.710	2.043	2.751
Vervangingsinvesteringen riolering	6.609	6.574	6.677	6.842	6.884
Voorziening t.b.v. toekomstige vervangingsinvesteringen	6.609	6.574	6.677	6.842	6.884
Tariefegalisatie rioleringen	565	502	452	377	259
Tariefegalisatie afval	2.066	1.820	1.625	1.446	1.267
Voorzieningen gelden derden, gebonden bestemming	2.631	2.322	2.077	1.823	1.526
Totaal Voorzieningen (saldo per 31-12)	20.464	18.519	16.639	12.882	13.335

B.2.5. EMU-saldo 2026 - 2029

EMU-saldo 2026 -2029

Het EMU-saldo geeft de liquiditeitsprognose van de gemeente Westerveld voor de komende jaren weer. Wanneer sprake is van een positief EMU-saldo dan, zullen de liquiditeiten toenemen en wanneer sprake is van een negatief saldo, dan zullen de liquiditeiten afnemen. Gelet op de huidige liquiditeitspositie van de gemeente is er geen aanleiding om in de komende jaren een nieuwe langlopende financiering aan te trekken.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Periode	T-1	T	T+1	T+2	T+3
A. Geraamd exploitatiesaldo voor mutatie reserves	-541	-1.471	-1.112	-1.047	-453
B. Mutatie (im)materiele vaste activa	-4.752	4.754	430	-1.269	-1.283
C. Mutaties voorzieningen	2.954	1.647	-1.880	-3.757	453
D. Mutatie voorraden	-99	-829	131	658	-69
E. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiele vaste activa	-	-	-	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A- B+C-D-E)	7.264	-3.749	-3.553	-4.193	1.352

Het EMU-saldo is positief in 2029. De gemeente geeft via reële transacties meer geld uit dan dat er binnenkomt. De gemeente maakt in deze jaren meer schulden en draag negatief bij aan het EMU-saldo van Nederland. In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% mag zijn. Binnen Nederland is dit tekort van 3% 'verdeeld' tussen de verschillende overheden.

In de andere jaren is het EMU-saldo negatief. Dat wil zeggen de gemeente geeft minder geld uit dan er binnenkomt en draagt dus positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

B.2.6. Overzicht investeringen 2026 - 2029

Investerings

Excel-tabel

Investering	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7040017 - Vloerisolatie De Wiekslag (2026)	0	0	0	44.667
7040022 - Dakisolatie Bestuurscentrum Diever	0	50.000	0	0
7040027 - Dakisolatie De Wiekslag 2027	0	0	0	45.654
7040028 - Gevelisolatie Brandweerkazerne Vledder 2027	0	0	0	0
7049234 - Vervanging Claas Arion 510 Tractor (2027)	0	85.000	0	0
7049367 - VW Transporter gesloten (2027)	0	70.000	0	0
7049376 - Schliessing houtversnipperaar (2027)	0	60.000	0	0
7049378 - VW Transporter (2027)	0	48.000	0	0
7049381 - Investering hulpstukken kraan (2025)	0	0	20.000	0
7049383 - Vacuumtank Peecon (2029)	0	0	0	40.000
7049384 - Toyota 4x4 (2027)	0	102.000	0	0
7049385 - Villeton sneeuwplough (2029)	0	0	0	16.400
7049386 - Villeton sneeuwplough (2029)	0	0	0	16.400
7049387 - Villeton sneeuwplough (2029)	0	0	0	16.400
7049392 - Vervanging MAN TGS 26.430 (2028)	0	0	275.000	0
7049393 - Vervanging MAN TGS 26.430 (2028)	0	0	275.000	0
7049394 - Vervanging MAN TGS 26.430 (2029)	0	0	0	275.000
7049395 - Vervanging VW Crafter (2030)	0	0	0	0
7049396 - Vervanging VW Transporter pick-up (2030)	0	0	0	0
7049397 - Vervanging VW Crafter pick-up (2030)	0	0	0	0
7049398 - Vervanging Hitachi ZX140 Mobiele Kraan (2028)	0	0	200.000	0
7049399 - Investering hulpstukken kraan (2028)	0	0	0	0
7049401 - Riolspuit ROM SmartTrailer PRO (2030)	0	0	0	0
7049402 - Zoutstrooier Epoke (2028)	0	0	35.500	0
7049403 - Pekel mixer (2028)	0	0	35.000	0
7049404 - Villeton LNT 22.50 Sneeuwplough (2028)	0	0	10.000	0
7210353 - Vervanging en reconstructie wegen (2027)	0	1.044.014	0	0
7210417 - Vervanging en reconstructie wegen (2026)	1.152.666	0	0	0
7210426 - Vervanging en reconstructie wegen (2028)	0	0	672.149	0
7210427 - Vervanging en reconstructie wegen (2029)	0	0	0	200.000
7210428 - Vervanging en reconstructie wegen (2030)	0	0	0	0
7210515 - Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken (2026)	15.000	0	0	0
7210516 - Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken (2027)	0	15.000	0	0
7210517 - Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken (2028)	0	0	15.000	0
7210518 - Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken (2029)	0	0	0	15.000
7210519 - Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken (2030)	0	0	0	0
7530125 - Sportvelden (2026)	33.615	0	0	0
7530136 - Sportvelden (2027)	0	34.000	0	0
7530137 - Sportvelden (2028)	0	0	34.000	0
7530140 - Sportvelden (2029)	0	0	0	34.000
7530141 - Sportvelden (2030)	0	0	0	0
7722130 - Riolering vrijverval (2026)	251.528	0	0	0
7722131 - Riolering vrijverval (2028)	0	0	268.248	0
7722132 - Riolering vrijverval (2029)	0	0	0	284.726
7722133 - Riolering vrijverval (2030)	0	0	0	0
7722209 - Riolering gemalen bouwkundig (2026)	15.600	0	0	0
7722210 - Riolering gemalen mech/elektr (2026)	54.000	0	0	0
7722211 - Riolering gemalen bouwkundig (2028)	0	0	15.600	0
7722212 - Riolering gemalen mech/elektr (2028)	0	0	22.860	0
7722213 - Riolering gemalen bouwkundig (2029)	0	0	0	120.000
7722214 - Riolering gemalen mech/elektr (2029)	0	0	0	180.000
7722215 - Riolering gemalen bouwkundig (2030)	0	0	0	0
7722216 - Riolering gemalen mech/elektr (2030)	0	0	0	0

Investering	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7722532 - Riolering drukriolering mech/elektr (2026)	29.400	0	0	0
7722535 - Riolering milieumaatregelen (2027)	0	180.000	0	0
7722536 - Riolering drukriolering mech/elektr (2027)	0	29.400	0	0
7722537 - Riolering gemalen mech/elektr (2027)	0	22.860	0	0
7722538 - Riolering vrijverval (2027)	0	250.652	0	0
7722539 - Riolering stedelijk watersysteem (2027)	0	52.200	0	0
7722540 - Riolering drukriolering mech/elektr (2028)	0	0	29.400	0
7722541 - Riolering drukriolering bouwkundig (2028)	0	0	90.000	0
7722542 - Riolering drukriolering bouwkundig (2029)	0	0	0	14.400
7722543 - Riolering drukriolering mech/elektr (2029)	0	0	0	29.400
7722544 - Riolering drukriolering mech/elektr (2030)	0	0	0	0
7722605 - Riolering drukriolering bouwkundig (2026)	14.400	0	0	0
7722823 - Riolering milieumaatregelen (2026)	180.000	0	0	0
7722824 - Riolering milieumaatregelen (2028)	0	0	180.000	0
7722825 - Riolering milieumaatregelen (2029)	0	0	0	180.000
7722826 - Riolering milieumaatregelen (2030)	0	0	0	0
7722920 - Riolering stedelijk watersysteem (2026)	52.200	0	0	0
7722921 - Riolering stedelijk watersysteem (2028)	0	0	52.200	0
7722922 - Riolering stedelijk watersysteem (2029)	0	0	0	52.200
7722923 - Riolering stedelijk watersysteem (2030)	0	0	0	0
7049405 - VW Caddy (2027)	0	49.000	0	0
7049406 - VW Caddy BOA (2028)	0	0	43.000	0
7049407 - VW Caddy (2030)	0	0	0	0
7049408 - Riolspuit Rionet inbouw Crafter (2030)	0	0	0	0
7210359 - Vervanging betonnen bruggen (2026)	278.000	0	0	0
7210360 - Vervanging houten bruggen (2027)	0	132.000	0	0
7210361 - Vervanging houten bruggen (2030)	0	0	0	0
7570001 - Speeltoestellen (2027)	0	750.000	0	0
7570002 - Speeltoestellen (2029)	0	0	0	750.000
Totaal investeringen	2.076.409	2.974.126	2.272.957	2.314.247

B.3. Bijlage Taakvelden overzicht

Begroting 2026 naar taakvelden

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat er een indeling gemaakt moet worden van de lasten en baten per taakveld. Het doel van deze indeling is de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te vergroten. De provincie, het Rijk en het centraal bureau voor de statistiek maken gebruik van de gegevens volgens deze indeling.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
0.1 Bestuur	1.644	0	0	0	-1.644
0.2 Burgerzaken	586	301	0	0	-285
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	115	93	0	0	-22
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.599	4	0	0	-1.595
1.2 Openbare orde en veiligheid	462	11	0	0	-451
2.1 Verkeer en vervoer	4.663	10	0	0	-4.653
3.1 Economische ontwikkeling	100	0	0	0	-100
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	36	14	0	0	-22
3.4 Economische promotie	1.421	2.442	0	0	1.021
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	711	64	0	0	-646
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	981	162	0	0	-820
5.1 Sportbeleid en activering	283	182	0	0	-101
5.2 Sportaccommodaties	989	150	0	0	-838
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	323	0	0	0	-323
5.4 Musea	98	0	0	0	-98
5.5 Cultureel erfgoed	267	0	0	0	-267
5.6 Media	594	19	0	0	-575
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.662	19	0	0	-2.643
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.216	209	0	0	-6.007
6.2 Wijkteams	311	0	0	0	-311
6.3 Inkomensregelingen	5.024	3.606	0	0	-1.418
6.4 Begeleide participatie	3.818	0	0	0	-3.818
6.5 Arbeidsparticipatie	595	0	0	0	-595
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	783	222	0	0	-562
7.1 Volksgezondheid	936	0	0	0	-936
7.2 Riolering	2.443	2.252	0	0	-191
7.3 Afval	2.259	2.753	0	0	493
7.4 Milieubeheer	1.626	805	0	0	-821
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	413	375	0	0	-37
8.1 Ruimte en leefomgeving	343	21	0	0	-323
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreinen)	2.080	2.076	0	0	-4
8.3 Wonen en bouwen	2.416	705	0	0	-1.711
Totaal programma's	46.797	16.495	0	0	-30.301

Overige programma onderdelen: Overhead

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
0.4 Overhead	17.060	71	0	0	-16.989
Totaal Overhead	17.060	71	0	0	-16.989

Overige programma onderdelen: Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
0.5 Treasury	-22	934	0	0	957
0.61 OZB woningen	239	3.689	0	0	3.450
0.62 OZB niet-woningen	0	1.304	0	0	1.304
0.64 Belastingen overig	156	31	0	0	-125
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	48.780	0	0	48.780
0.8 Overige baten en lasten	164	-250	0	0	-414
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	537	54.488	0	0	53.951

Mutatie in reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	124	1.672	1.548
Totaal mutatie reserves	0	0	124	1.672	1.548

Resultaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2026				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Stortingen	0	0	2.822	0	-2.822
Onttrekkingen	0	0	0	2.745	2.745
Saldo na mutatie reserves	0	0	2.822	2.745	-77

B.4 Bijlage subsidies per programma

Subsidies per programma

Onderstaand een overzicht van totaal te verstrekken subsidies per programma.

Programma en soort	Geraamd subsidiebedrag 2026
3. Economie	451.000
4. Onderwijs	159.000
5. Sport, cultuur en recreatie	872.000
6. Sociaal domein	1.915.000
7. Volksgezondheid en milieu	61.000
Subsidieplafond	3.458.000

Vaststellingsblad

Vaststellingsblad

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 5 november 2024.

de voorzitter,

de griffier,

J. Spoelstra

R. Weernekens

